

Sosiaali- ja terveysministeriön tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2024

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Sosiaali- ja terveysministeriön
RAPORTEJA JA MUISTIOITA | 2025:10

Sosiaali- ja terveysministeriön tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2024

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Sosiaali ja terveysministeriö
CC BY-ND 4.0

ISBN pdf: 978-952-00-4209-7
ISSN pdf: 2242-0037

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2025

Sosiaali- ja terveysministeriön tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2024

Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2025:10

Julkaisija	Sosiaali- ja terveysministeriö		
Yhteisötekijä	Sosiaali- ja terveysministeriö		
Kieli	suomi	Sivumäärä	118

Tiivistelmä

Sosiaali- ja terveysministeriö -kirjanpitoyksikön vuoden 2024 tilinpäätös koostuu toimintakertomuksesta, talousarvion toteutumista kuvaavista toteutumataskelmista, tuottoja ja kuluja kuvaavasta tuotto- ja kululaskelmasta, tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa kuvaavasta taseesta ja liitteenä ilmoitettavista tiedoista. Tilinpäätökseen sisältyvä toimintakertomus sisältää johdon katsauksen toimintaan sekä raportoinnin ministeriön toiminnan yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta, kuvauksen toiminnallisesta tehokkuudesta, tuotoksista ja laadunhallinnasta sekä henkisten voimavarojen hallinnasta. Toimintakertomus sisältää myös sisäisen valvonnan arviointilausuman, kokonaisarviointien tulokset ja yhteenvedot väärinkäytöksistä.

Asiasanat	tilinpäätös, toimintakertomukset, talous, sosiaali- ja terveysministeriö		
ISBN PDF	978-952-00-4209-7	ISSN PDF	2242-0037
Asianumero	VN/12/2025	Hankenumero	-
Julkaisun osoite	https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-4209-7		

Social- och hälsovårdsministeriets bokslut och verksamhetsberättelse för 2024

Social- och hälsovårdsministeriets rapporter och promemorior 2025:10

Utgivare	Social- och hälsovårdsministeriet		
Utarbetad av	Social- och hälsovårdsministeriet		
Språk	finska	Sidantal	118

Referat

Bokslutet för året 2024 för bokföringsenheten Social- och hälsovårdsministeriet består av en verksamhetsberättelse, utfallskalkyler som redogör för utfallet av budgeten, en intäkts- och kostnadskalkyl som redogör för intäkterna och kostnaderna, en balansräkning som redogör för den ekonomiska ställningen på bokslutsdagen och uppgifter som lämnas i bilagor. Den verksamhetsberättelse som ingår i bokslutet innehåller ledningens verksamhetsrapport, en rapport över de samhälleliga verkningarna av ministeriets verksamhet, en beskrivning av den funktionella effektiviteten, avkastningen och kvalitetsledningen samt om hanteringen av mänskliga resurser. Verksamhetsberättelsen innehåller också ett utlåtande om bedömningen av den interna kontrollen, resultaten av helhetsbedömningarna och sammanfattningar av oegentligheter.

Nyckelord	bokslut, verksamhetsberättelse, ekonomi, social- och hälsovårdsministeriet		
ISBN PDF	978-952-00-4209-7	ISSN PDF	2242-0037
Ärendenummer	VN/12/2025	Projektnummer	-
URN-adress	https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-4209-7		

Sisältö

1	Johdon katsaus	8
2	Tuloksellisuus	12
2.1	Turvaamme väestön hyvinvoinnin ja yhdenvertaisuuden kaikissa tilanteissa	12
2.1.1	Tietoperustainen yhteiskuntapolitiikka varmistaa hyvinvointitalouden toteutumisen politiikkatoimissa ja päätöksenteossa	12
2.1.2	Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta sekä osaamisen vahvistaminen toteutuvat nykyistä tehokkaammin	13
2.1.3	Sosiaali- ja terveydenhuollon tilannekuva, valmius ja varautuminen on parantunut sekä väestön ja toimialan kriinkestävyys on vahvistunut	14
2.1.4	Ihmis- ja perusoikeuksien sekä osallisuuden toteutumisen edellytyksiä on vahvistettu	15
2.1.5	EU- ja globaalin vaikuttamisen vahvistaminen	15
2.2	Varmistamme vaikuttavat etuudet ja palvelut kestäväällä tavalla	16
2.2.1	Palvelureformin toimeenpano on käynnissä ja sosiaali- ja terveydenhuolto toteutuu mahdollisimman yhdenvertaisesti, laadukkaasti, yhteen toimivasti ja kustannusvaikuttavasti koko maassa	16
2.2.2	Asiakkaan palvelukokonaisuus on tarpeisiin perustuva sekä asiakkaan palvelu- ja etuuspolkujen yhteen toimivuutta ja oikea-aikaisuutta on parannettu	19
2.2.3	Sote-henkilöstön riittävyyden, saatavuuden ja pysyvyyden varmistamiseen on luotu edellytykset	20
2.2.4	Sosiaaliturva- ja eläkejärjestelmää on uudistettu taloudellisesti kestäväällä pohjalla selkeäksi, työllisyyttä ja osallisuutta tukevaksi	21
2.2.5	Lääkehuollon ja -hoidon kustannusvaikuttavuutta on kehitetty varmistaen asiakkaiden lääkitysturvallisuus ja neuvonta sekä palveluiden sujuvuus, saatavuus ja saavutettavuus	23
2.3	Ehkäisemme ja vähennämme ihmisten eriarvoistumista	23
2.3.1	Eriarvoistumiskehitys sekä hyvinvoinnin ja terveyserojen kasvu on käännetty laskuun	23
2.3.2	Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi on parantunut monialaisella tuella ja toimilla	24
2.3.3	Työ- ja toimintakyky on parantunut kaikissa väestöryhmissä ja työurat ovat pidentyneet	24
2.4	Edistämme sukupuolten tasa-arvon toteutumista	25
2.4.1	Sukupuolten tasa-arvon edistäminen toteutuu valtioneuvoston päätöksenteossa ja avainprosesseissa	25
2.4.2	Naisiin kohdistuva ja lähisuhdeväkivalta on vähentynyt	25
2.4.3	Työelämässä sukupuoleen liittyvä syrjintä on vähentynyt, tasa-arvo lisääntynyt ja palkkaerot ovat kaventuneet	27
2.4.4	Edistämme sukupuolten tasa-arvon toteutumista	27

2.5	Parannamme elin- ja työympäristön terveyttä ja turvallisuutta.....	27
2.5.1	Työllisyyden edistäminen ja työelämän kehittäminen.....	27
2.5.2	Ihmisten ja ympäristön yhteistä terveyttä on edistetty poikkihallinnollisesti	28
2.5.3	Päihteiden- ja riippuvuuksien aiheuttamia riskejä ja haittoja ehkäistään näyttöön perustuvilla toimilla sekä tuetaan mielenterveyttä.....	29
2.6	Vaikuttavuustavoitteita tukeva muu toiminta.....	30
2.6.1	Tuottavuusohjelma	30
2.6.2	Kestävyys.....	31
2.6.3	Tiedonhallinta ja tietojohdaminen.....	32
2.6.4	Riskienhallinta	32
2.7	Lainsäädäntö	32
3	Vaikuttavuus	34
3.1	Toiminnan vaikuttavuus	34
3.2	Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus.....	44
4	Toiminnan tehokkuus	47
4.1	Toiminnan tuottavuus	47
4.2	Toiminnan taloudellisuus.....	49
4.3	Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	52
4.4	Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus.....	55
5	Tuotokset ja laadunhallinta	57
5.1	Tuotokset ja laadunhallinta.....	57
5.2	Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu	59
6	Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	60
7	Tilinpäätösanalyysi	65
7.1	Rahoituksen rakenne.....	65
7.2	Talousarvion toteutuminen	66
7.3	Tuotto- ja kululaskelma	71
7.4	Tase	74
8	Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	76
9	Arvioinnin tulokset	78

10 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	79
10.1 Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot.....	79
10.2 Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot.....	79
11 Talousarvion toteumalaskelma	80
12 Tuotto- ja kululaskelma.....	101
13 Tase	103
14 Liitteet	105
Liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta	105
Liite 2: Nettotulot ja menot.....	107
Liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset	108
Liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat	108
Liite 5: Henkilöstökulujen erittely.....	110
Liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset.....	110
Liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot	110
Liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut.....	111
Liite 9: Talousarvionaloudesta annetut lainat.....	111
Liite 11: Taseen rahoituserät ja velat	113
Liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat	117
Liite 14: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat.....	117
Liite 15: Velan muutokset.....	117
Liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio.....	117
Liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot	117
Liite 18: Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma sekä kuvaus kustannuslaskennan	
periaatteista.....	117
15 Allekirjoitus.....	118

1 Johdon katsaus

Vuosi 2024 oli ensimmäinen kokonainen pääministeri Orpon hallituksen toimintavuosi. Vuoden työskentelyä määritti hallitusohjelman toimeenpanon lukuisat tehtävät sekä kevään kehysriihen päätöksinä tulleet lisätyöt. Hallitusvuoden tekemisissä näkyi merkittäväällä tavalla hallitusohjelman tavoite julkisen talouden vahvistamisesta. Erityisesti kehysriihen päätöksissä korostuivat taloutta sopeuttavat uudet lainsäädäntömuutokset sote-palveluihin ja sosiaaliturvaan, joista osa valmisteltiin tulevaksi voimaan vuoden 2025 alusta tai aikana.

Sekä hallitusohjelman että kehysrihipäätösten mukaiset hallituksen esitykset näkyivät erityisesti budjettilakiaikataulussa syksyllä annettavien esitysten määrässä. Sekä annettujen esitysten määrä että niiden haasteellisuus näkyi myös eduskuntakäsittelyn ruuhkautumisessa loppuvuonna. Osana syysistuntokaudella annettujen hallituksen esitysten valmistelua laadittiin keskeisistä esityksistä yhteisvaikutusten arviointi vuoden 2023 tapaan. Yhteisvaikutusten arviointi kattoi sosiaaliturva-muutosten lisäksi myös keskeisiä palveluihin tehtäviä muutosesityksiä. Arvioinnissa keskityttiin erityisesti tulonsiirto- ja työllisyysvaikutuksiin sekä esitysten vaikutuksiin ihmis- ja perusoikeuksiin.

Sosiaali- ja terveystalouden osalta jatkettiin hallitusohjelman mukaista kansallista palvelureformia. Merkittävimmät säädosmuutokset palveluihin koskivat hoidon saatavuuden määraaikoja, henkilöstömitoitusta sekä tarkennuksia erityislainsäädännön soveltamisalaan. Talouden vahvistamiseksi hoitotakuuta pidentettiin perusterveydenhuollon avosairaanhoidossa kolmeen kuukauteen ja suun terveydenhuollossa kuuteen kuukauteen. Ympäri vuorokautisen asumispalveluiden hoitajamitoitus muutettiin 0,6 ja vammaispalvelulain soveltamisalaa tarkennettiin. Lainsäädäntömuutosten lisäksi osana palvelureformia kehitettiin hankerahoituksella palveluiden toimivuutta ja saatavuutta esimerkiksi perusterveydenhuollossa ja mielenterveyspalveluissa. Uusia asiointimahdollisuuksia kehitettiin mm. digitaalinen sosiaali- ja terveydenhuolto -ohjelman kautta. Hyvän työn -ohjelmaa jatkettiin määrätietoisesti sote-henkilöstön riittävyyden varmistamiseksi ja vuokratyövoiman käyttöä hillittiin asiaa selvittäneen verkoston suositusten mukaisesti.

Sosiaaliturvaa ja eläkejärjestelmää kehitettiin määrätietoisesti vuoden aikana. Uudistamista ja kehittämistä ovat ohjanneet keskeisinä periaatteina järjestelmien taloudellinen kestävyys, selkeys ja kannustavuus työelämään. Sosiaaliturvaa uudistettiin useilla eri hankkeilla. Työttömyysturvaa uudistettiin ansiopäivärahan porrastuksella. Samalla muutettiin osittaista työmarkkinatukea sekä luovuttiin aktiivijan korotusosista työttömyysturvassa. Kansaneläkkeen maksatus rajattiin vain pysyvästi Suomessa asuviin henkilöihin. Asumistuen uudistamisessa muutettiin asumistuen ehtoja varallisuusharkinnasta sekä tuen enimmäismäärän kuntaluokitusta. Lisäksi sosiaaliturvan osalta käynnistettiin yleistuen valmistelu ja toimeentulotuen osalta laadittiin raportti toimenpiteistä sen uudistamiseen. Sosiaaliturvakomitean työssä pääpaino oli sosiaaliturvan kannustavuudessa ja työllistämisen haasteissa.

Varautumisen ja valmiuden kehittäminen ministeriön hallinnonalalla jatkui toimintavuonna sekä EU-tason toimissa että kansallisen varautumisen ja valmiuden vahvistamisessa. Ministeriö oli vahvasti mukana kehittämässä edelleen EU-rahoitteista valmiusvarastointia sekä rescEU- että CBRN-hankkeissa. Väestön hyvinvoinnin ja terveyden suojelussa jatkettiin tarvittavia turvaamistoimenpiteitä materiaalien riittävyyden osalta ja kehitettiin tilannekuvapalvelua kokonaisuuden seurantaan varten. Kansallisen sosiaali- ja terveydenhuollon varautumisen kehittämiseksi valmisteltiin lainsäädäntömuutos järjestämislakiin, jonka tehtävänä on vahvistaa johtamisjärjestelmää normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Tasa-arvon osalta ministeriö toteutti seurantaan hallitusten esitysten ja talousarvioesitysten sukupuolivaikutusten arvioinnin osalta. Arviointien määrässä havaittiin laskua edelliseen vuoteen verrattuna ja toimenpiteenä käynnistettiin hanke sukupuolitietoisesta budjetoinnista osaamisen vahvistamiseksi. Lisäksi hallituksen tasa-arvo-ohjelmaa valmisteltiin toimintavuonna, tavoitteena julkaista ohjelma vuoden 2025 alkupuolella.

Hallitusohjelman mukaista väestöpoliittista selvitystä ja toimenpideohjelmaa vietiin eteenpäin toimintavuoden aikana. Ohjelma tähtää syntyvyyden kohentamiseen ja tavoitteena on julkaista kokonaisuus vuoden 2025 alkupuolella. Ohjelman valmistelua varten työryhmän tueksi teetettiin selvitys, jossa kartoitettiin syntyvyyteen vaikuttavia tekijöitä ja erilaisia keinoja lastensaannin tueksi. Anna Rotkirchin laatima selvitys julkaistiin lokakuussa.

Työkykyä ja työhyvinvointia edistäviä toimia jatkettiin hallituksen TYÖ2030-ohjelmassa. Konkreettisia kehittämistoimia työelämän osalta vietiin eteenpäin kestävä kasvun ohjelman rahoituksella, jossa pääpaino on työelämän mielenterveyden kysymyksissä. Lisäksi kokonaisuuden toimesta järjestettiin toimintavuonna työelämäfoorumi, jonka yhteydessä julkistettiin Nuorten ajatuksia työelämästä -raportti.

Eriarvoisuuden vähentämisen toimia vietiin eteenpäin kansallisessa väestön hyvinvoinnin ja terveyden Terveysteksti -ohjelmassa. Ohjelman toimeenpanon käynnistämistä valmisteltiin poikkihallinnollisessa yhteistyöryhmässä ja tieteellisessä asiantuntijaryhmässä.

Lisäksi kertomusvuonna toteutettiin laajasti muita toimia. Useat hallitusohjelman toimenpiteet sekä ministeriön perustyöhön kuuluvat tehtävät ovat vaatineet runsaasti työpanosta. Ajoittaiset työruuhkat ovat vaatineet erityistä huomiota työssä jaksamisen ja riittävän palautumisen varmistamiseksi. Lisäksi ministeriön sekä hallinnonalan toimet julkisen hallinnon tuottavuustoimenpiteiden toteuttamiseksi ovat vaikuttaneet ja tulevat vaikuttamaan käytettävissä oleviin resursseihin sekä ministeriön omassa työssä että hallinnonalan virastojen ja laitosten kanssa tehtävässä yhteistyössä. Henkilöstön työtyytyväisyyttä mittavassa kyselyssä koko ministeriön työtyytyväisyys nousi hieman ja aikaisempien vuosien tapaan kyselyn vastauksissa esimerkiksi työn innostavuus ja merkitys arvioitiin korkealle tasolle.

Arvio toimintaympäristön keskeisistä riskeistä

Sosiaali- ja terveysministeriön toimintaympäristön keskeisimmät riskit liittyivät väestön hyvinvoinnin eriarvoistumiseen sekä sosioekonomisen ja alueellisen eriarvoistumiskehitykseen. Osaltaan näihin vaikuttavat elinkustannusten yleinen nousu, joka toimintavuonna on hidastunut. Palvelujärjestelmää rasittaa sote-henkilöstön saatavuuteen liittyvät haasteet sekä talouden sopeuttamiseksi tehtävät toimenpiteet, joilla voi olla vaikutusta väestön palveluiden saatavuuteen. Ukrainan sodan myötä tapahtuneilla turvallisuusympäristön muutoksilla yleinen toimintaympäristömme riski on kasvanut, joka osaltaan vaikuttaa myös yhteiskunnan ja väestön kriisinsietokykyyn.

Kansainvälisesti tuloerot ovat Suomessa pienet ja sosiaalinen liikkuvuus korkea, mutta varallisuuserot ovat kasvaneet lähes yhtäjaksoisesti 30 vuoden ajan. Köyhyyteen ja syrjäytymiseen liittyy vahvasti moniongelmaisuus ja ylisukupolvisuus. Lapsiperheköyhyyden tilanne on huolestuttava, sillä köyhissä perheissä asuvien lasten osuus ei ole 2000-luvulla merkittävästi pienentynyt. Pienituloisia oli useammin myös monilapsisissa ja ulkomaalaistaustaisten vanhempien perheissä. Tilastokeskuksen väestöennusteen perusteella 85 vuotta täyttäneiden määrä kaksinkertaistuu nykyisestä vuoteen 2035 mennessä. Toisaalta tuoreimman väestöennusteen mukaan heikkenevää huoltosuhdetta korjaa osaltaan ennustettu runsas maahanmuutto.

Valtion haastava taloustilanne jatkuu läpi tämän hallituskauden, vaikka Valtiovarainministeriön ennusteessa ennakoidaan maltillista talouden ja työllisyystilanteen kasvua. Valtiontalouden velkatilanne jatkuu korkealla tasolla, mikä osaltaan luo riskejä sekä palveluiden ja etuuksien rahoitukseen. Samalla se luo haasteita hallinnonalan tehtävien resurssointiin ja riskejä hallitusohjelman lukuisten toimenpiteiden toteuttamiseen.

Kansliapäällikkö Veli-Mikko Niemi

Helmikuu 2025

2 Tuloksellisuus

Toimintakertomuksessa ministeriön tuloksellisuutta on kuvattu hallinnonalan strategian viiden vaikuttavuustavoitteen ja niiden alaisten tulostavoitteiden mukaisesti. Petteri Orpon hallitusohjelma on kytketty tulostavoitteisiin. Suoraan hallitusohjelman toimintasuunnitelmasta johdettujen asioiden lisäksi ministeriössä tehdään muita merkittäviä hankkeita.

Ministeriön toimintaa tarkastellaan vaikuttavuusketjun mukaisesti lyhyemmällä ja pidemmällä aikavälillä. Perustana on hallinnonalan viisi yhteistä vaikuttavuustavoitetta (1–5), jotka ovat pidemmän aikavälin (1–2 hallituskautta) strategisia tavoitteita. Vaikuttavuustavoitteisiin kiinnittyvät noin hallituskauden mittaiset 20 tulostavoitetta ovat toimeenpanoon liittyviä, mitattavissa olevia strategisesti tärkeitä asioita tai niissä haluttuja muutoksia, jotka tulee saavuttaa tietyssä aikana. Toimenpidekokonaisuudet ja yksittäiset konkreettiset tavoitetasot tukevat sitä muutosta, jota tulostavoitteiden saavuttaminen edellyttää. Toimintakertomuksessa raportoidaan ministeriön toimintaa viitekehyksen mukaisesti

Toiminnan säännöllinen seuranta ja raportointi tapahtuu myös vaikutusketjun mukaisesti. Vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden näkökulmasta seurataan muutoksen suuntaa myös vuosittain vaikuttavuustavoitteiden indikaattoreiden ja mittarien avulla.

2.1 Turvaamme väestön hyvinvoinnin ja yhdenvertaisuuden kaikissa tilanteissa

2.1.1 Tietoperustainen yhteiskuntapolitiikka varmistaa hyvinvointitalouden toteutumisen politiikkatoimissa ja päätöksenteossa

Hyvinvointitalouden poikkihallinnollista toimintaohjelmaa toteutettiin, kestävyysajattelua edistettiin sekä STM konsernin tietopohjaista päätöksentekoa vahvistettiin tukemalla päätöksentekijöitä keskeisissä, konsernille tärkeissä yhteiskunnallisissa ja

yhteiskuntapoliittisissa kysymyksissä. Konsernin tietopohjaisen päätöksenteon vahvistamisen koordinaatioryhmä nimitettiin. Hyvinvointitalouden poikkihallinnollisen ohjausryhmän asettaminen siirtyi kevääseen 2025.

Kertomusvuonna toteutettiin pyöreän pöydän keskusteluseria, jossa nostettiin esille mm. sosiaalisen kestävyysmäärittely, tulevien sukupolvien ottaminen huomioon päätöksenteossa, väestörakenteen muutosten vaikutukset hoivatyöhön sekä etuuk-sien ja palveluiden yhteen sovittaminen työllistymistä tukien.

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti työryhmän valmistelemaan väestöpoliittista ohjelmaa, joka keskittyy syntyvyyden kohentamiseen. Työryhmän työn tueksi teetettiin selvitys, jossa kartoitetaan syntyvyyteen vaikuttavia tekijöitä ja mahdollisia keinoja lastensaannin tukemiseksi. Väestöliiton tutkimusprofessori Anna Rotkirch valmistelema selvitys julkaistiin lokakuussa. Järjestettiin työelämätoimijoiden ja nuorisjärjestöjen kuulemistilaisuuksia. Ohjelmaluonnoksen valmistelu jatkuu syn-tyvyyden kohentamiseen liittyvien toimien kartoittamiseksi ja yhteistyömahdolli-suuksien löytämiseksi.

2.1.2 Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta sekä osaamisen vahvistaminen toteutuvat nykyistä tehokkaammin

Valtion tutkimusrahoituksen painopisteet määritettiin vahvistamaan palvelu-järjestelmälähtöistä, palveluiden vaikuttavuutta ja kustannusvaikuttavuutta tuke-vaa tutkimustoimintaa. Tutkimusrahoitus jaettiin näiden painopisteiden mukaiseen tutkimukseen hyvinvointialueille ja tutkimusorganisaatioille. Ministeriö toteutti laajan selvitystyön hyvinvointialueiden tutkimus-, koulutus-, kehittämis- ja inno-vaatiotoiminnan järjestäytymisen tilanteesta ja kehittämistarpeista. Sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan rakenteita ja työtä turvattiin uudistamalla keskuksia hyvinvointialueiden yhteistoiminta-alueiden laajuisiksi.

Hankkeet toisilain korjaamiseksi sekä muun sote-alan tutkimustoimintaa koskevan lainsäädäntökokonaisuuden selkiyttämiseksi käynnistyivät kertomusvuoden aikana. Hankkeet on vaiheistettu siten, että syksyn aikana keskityttiin valmistelemaan kes-keisiä toisilain korjaamista koskevia säädösmuutosehdotuksia. Hallituksen esitys tutkimuslainsäädännön selkiyttämiseksi valmistellaan hankesuunnitelman mukai-sesti 2025.

EHDS-asetuksen (Eurooppalainen terveysdata-avaruusasetus) kansallista koordinaatiota jatkettiin kertomusvuonna ja täydennettiin kokonaisarkkitehtuuryöllä. Koordinaatio on tukenut asetuksen neuvotteluja, hallituksen esityksen valmistelua ja valmistautumista täytäntöönpanoon.

Käynnistettiin valmistelutyö kansallisen lainsäädännön päivittämiseksi vastaamaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1938 ihmisessä käytettäväksi tarkoitettujen ihmisperäisten aineiden laatu- ja turvallisuusvaatimuksista ja direktiivien 2002/98/EY ja 2004/23/EY kumoamisesta säännöksiä.

2.1.3 Sosiaali- ja terveydenhuollon tilannekuva, valmius ja varautuminen on parantunut sekä väestön ja toimialan kriisinkestävyys on vahvistunut

Väestön hyvinvoinnin ja terveyden suojelussa ja hoitamisessa tarvittavan lääkinnällisen materiaalin ja laitteiden saatavuutta normaali- ja poikkeusoloissa turvattiin yhteistyössä sote-palvelujärjestelmän ja Huoltovarmuuskeskuksen kanssa. Poikkeusolojen sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunta selvitti materiaalien riittävyyttä sekä ohjasi palvelujärjestelmää ja Huoltovarmuuskeskusta hankintojen toteutuksissa. Materiaalisen varautumisen valtakunnallista tilannekuvapalvelua rakennettiin erityisesti Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen koordinoimana.

Osana valmiuslain valmistelua huomioitiin tarve selkiyttää kuntien ja hyvinvointialueiden rooleja ja tehtäviä tilanteissa, joissa väestöä joudutaan siirtämään. Ministeriö osallistui sisäministeriön julkaiseman evakuointien suunnittelu- ja toimeenpano-ohjeen laatimiseen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain varautumista koskevan sääntelyn uudistamisesta annettiin hallituksen esitys. Uudistuksella luodaan sosiaali- ja terveydenhuoltoon kansallinen johtamisjärjestelmä, joka toimii niin normaaliolojen häiriötilanteissa kuin poikkeusoloissakin. Hallituksen esityksen mukaan hyvinvointialueen voimavarat ylittävissä häiriötilanteissa tukea annetaan ensisijaisesti oman yhteistyöalueen (YTA) muilta hyvinvointialueilta. Mikäli häiriötilanne ylittää yhteistyöalueen rajat, STM johtaa tilannetta kansallisesti. Perustettavaksi esitetään kansallista valmiusryhmää, jonka tehtävänä on tukea sosiaali- ja terveysministeriön päätöksentekoa. Lisäksi viidellä yliopistosairaalaalla ylläpitävällä hyvinvointialueella olevat sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskukset saivat jatkossa vahvemman ohjausroolin hyvinvointialueiden valmiussuunnittelussa.

2.1.4 Ihmis- ja perusoikeuksien sekä osallisuuden toteutumisen edellytyksiä on vahvistettu

Ministeriö asetti itsemääräämisoikeushankkeen seurantaryhmän uudelle toimikaudelle. Itsemääräämisoikeuslainsäädännön valmistelua ei jatketa kuluvalle hallituskaudella, mutta kertomusvuonna käynnistettiin valmistelutyö itsemääräämisoikeutta ja sen käyttöä tukevien sekä edistävien toimintamallien kokoamiseksi ja laajemmaksi käyttöönottamiseksi. Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta VANE julkaisi vuoteen 2027 ulottuvan kansallisen toimintaohjelman YK:n vammaisyleissopimuksen toimeenpanemiseksi.

2.1.5 EU- ja globaalin vaikuttamisen vahvistaminen

STM:n kansainvälisissä ja EU-asioissa painottuivat horisontaaliset kokonaisuudet, erityisesti kokonaisturvallisuus, hyvinvointitalous, sukupuolten tasa-arvo ja yhdenvertaisuus sekä digitaalisuus. Suomi edisti teemoja poikkileikkaavasti kansainvälisillä foorumeilla.

Haastava kansainvälinen turvallisuus- ja toimintaympäristö vaikutti kansainväliseen yhteistyöhön. EU:n kokonaisturvallisuuden ja varautumisunionin edistäminen olivat keskeinen teema tulevan komission agendaan vaikuttamisessa, ml. sosiaali- ja terveyssektorin varautuminen. Terveyssektorilla merkittäviä kokonaisuuksia kuluneena vuonna olivat myös laaja lääkelainsäädännön kokonaisuudistus ja eurooppalaisen terveystietoalueen neuvotteluiden loppuun saattaminen. Sosiaalisektorilla, ml. tasa-arvo ja työsuojelu, merkittävin asia oli La Hulpen julistus Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin tulevaisuudesta. Julistuksen tarkoitus oli vaikuttaa EU:n strategiseen agendaan 2024–2029 sosiaalisen ulottuvuuden osalta.

Kertomusvuonna valmisteltiin Suomen puheenjohtajuuskautta Pohjoismaiden ministerineuvostossa vuonna 2025. Puheenjohtajuuskauden teemat ovat yhteiskuntaturvallisuus, kriisivarautuminen, resilienssi sekä lapset ja nuoret. Sosiaali- ja terveyssektorin prioriteetit ovat Pohjoismaiden yhteinen varautuminen häiriötilanteisiin, digitalisaatio, vammaisten henkilöiden oikeudet sekä sosiaalinen luottamus ja yhteiskuntien koheesio.

Suomi osallistui vuoden 2025 YK:n sosiaalihiippukokouksen valmisteluun, jonka tavoitteena on kestävän kehityksen agendan sosiaalisen ulottuvuuden päivittäminen ja vahvistaminen.

Suomi oli kiinteästi mukana OECD:n ja WHO:n hyvinvointitaloustyössä sekä epävirallisessa hallitustenvälisessä WEGO-verkostossa. Suomi edisti keskustelua hyvinvointitaloudesta YK:ssa ja vei läpi mm. hyvinvointitalouteen ja terveyteen liittyvän päätöslauselman neuvottelut WHO:ssa.

Suomi edisti kantojaan osana EU:ta WHO:n pandemiasopimusneuvotteluissa ja kansainvälisen terveyssäännösten (IHR) muutoksia koskevissa neuvotteluissa. IHR:n muutokset saatiin valmiiksi ja kansallisen toimeenpanon valmistelu käynnistyi. Pandemiasopimusneuvottelut jatkuvat vuonna 2025.

Kertomusvuonna vaikutettiin edelleen aktiivisesti WHO:n hallintoelimissä ja työryhmissä. Suomen kaksivuotinen kausi YK:n HIV/AIDS-ohjelman UNAIDS:n ohjelmakomitean jäsenenä käynnistyi. Suomi painotti erityisesti hyvää hallintoa ja ihmisoikeuslähtöisyyttä. Suomi osallistui aktiivisesti YK:n korkean tason kokoukseen mikrobilääkeresistenssistä (AMR) ja edisti sukupuolinäkökulman huomioimista AMR-työssä.

Suomi osallistui kansainväliseen rokoteyhteistyöhön epidemiavalmiusinnovaatiokoalitio CEPI:n ja kansainvälisen rokoteinstituutti IVI:n kautta. Suomi toimi WHO/EURO Partnershipin European Observatory on Health Systems and Policies hallinto-neuvoston puheenjohtajana.

Terveyssektori nousi Suomen Ukraina -yhteistyön prioriteettien joukkoon terveysministeriöiden välillä lokakuussa allekirjoitetun teknisen yhteistyösopimuksen myötä.

2.2 Varmistamme vaikuttavat etuudet ja palvelut kestäväällä tavalla

2.2.1 Palvelureformin toimeenpano on käynnissä ja sosiaali- ja terveydenhuolto toteutuu mahdollisimman yhdenvertaisesti, laadukkaasti, yhteen toimivasti ja kustannusvaikuttavasti koko maassa

Sairaaloiden päivystystä ja leikkaustoimintaa koskevaa sääntelyä uudistettiin vastaamaan uutta hyvinvointi- ja yhteistyöalueiden toimintaympäristöä sekä valmiuden ja varautumisen edellytyksiä. Uudistuksen tavoitteena on yhdenvertainen, kansallisesti tarkoituksenmukainen ja kustannustehokas, osaja- ja taloudellisten resurssien tasapainossa oleva sairaaloiden ja päivystysten palvelurakenne, palveluverkko ja palveluiden porrasteisuus.

Julkisen talouden vahvistamiseksi perusterveydenhuollon hoitotakuuta väljennetään vuoden 2025 alusta alkaen avosairaanhoidossa kolmeen ja suun terveydenhuollossa kuuteen kuukauteen. Myös enimmäisajat jatkokäynneille lääkärien ja hammaslääkäreiden sekä erikoishammaslääkäreiden vastaanotoille pitenevät. Muutoksen tavoitteena on myös se, että terveydenhuollon järjestäjien on mahdollista suunnitella nykyistä joustavammin terveydenhuollon toimintojaan hoidon ja palvelujärjestelmän kokonaisuus huomioiden. Muutokset eivät koske alle 23-vuotiaita.

Suomen kestävän kasvun ohjelman (RRP) toimeenpano jatkui kansallisen palvelureformin toimeenpanoa tukien. EU:lta saatava rahoitus kytkettiin osin tavoitteeseen, jossa seitsemän päivän määräajassa toteutuneiden kiireettömien hoitokäyntien osuus tulisi vuoden 2025 viimeisellä neljänneksellä olla 80 % Hyvinvointialueiden valtionavustushankkeissa otettiin mm. käyttöön uusia ja innovatiivisia toimintamalleja ja digitaalisia ratkaisuja, joilla pyritään nopeampaan, tehokkaampaan ja asiakaslähtöisempään hoitoon ja palveluihin alueilla.

Digitaalisen sosiaali- ja terveydenhuolto -ohjelman toimeenpano jatkui suunnitellusti. Tekoälyn käytön vauhdittamiseksi hyvinvointialueilla tunnistettiin lupavimmat käyttökohteet ja selvitettiin niiden juridisia reunaehdoja. Käynnistettiin sosiaali- ja terveysalan toimijoiden, kuten viranomaisten, yritysten ja tutkijoiden, yhteinen vapaamuotoinen verkosto (kansallinen SOTE-tekoälyn ekosysteemi). Sote-tiedonhallinnan lainsäädäntöä uudistettiin, jotta kerätyt tiedot olisivat sujuvammin käytettävissä. Asiakastietolain siirtymäaikoja muutettiin.

Kansallinen sote-tietojohdamisen ja vaikuttavuuden lisäämisen toimeenpano-ohjelma käynnistettiin yhtä toimenpidettä lukuun ottamatta. Ohjelmassa on yhteensä 18 toimenpidettä, joista vaikuttavuusperustaiset hankinnat toimenpiteen toteutus käynnistyy myöhemmin. Tietojohdamisen toimenpiteitä toteutetaan suurimmaksi osaksi THL:n toimesta. Kertomusvuonna selvitettiin taustoja geneerisen PROM-mittarin valitsemista varten, kehitettiin tietotuotantoa hoitoon pääsyn, päivityksen, sosiaalihuollon, henkilöstötietojen ja haitta- ja vaaratapahtumatietojen osalta sekä julkaistiin sote-yksikkökustannusten ensimmäisen vaiheen tulokset. Lisäksi tietotuotantoa kehitettiin seurannan, arvioinnin ja ohjauksen raportoinnin osalta, mikä mahdollisti ensimmäisen johdon strategisen tilannekuvaraportin version julkaisun kesäkuussa. Tietotuotantoa kehitetään myös uudistamalla tietovarastointia, josta saadaan johtamiseen ja ohjaukseen tarvittavat tiedot.

Sisällöllinen kehittäminen jakautui kahdeksaan kokonaisuuteen. Kertomusvuonna käynnistettiin terveydenhuollon arviointitoimijoita koskeva selvitys, palveluvalikoiman periaatteista säättävän HE valmistelu, Sosiaalihuollon suositustoimijoita koskeva selvitys, Vaikuttavuustutkimuksen vahvistaminen, Käypä Hoito- ja Hotus -suositusten toiminnan vahvistaminen lisäämällä suositusten määrää ja sisältöä, kartoitus vähähyötyisistä ja vaikuttamattomista menetelmistä sekä keinoista poistaa niitä käytöstä, vaikuttavien toimintamallien kartoitus hyödyntäen edellisten hallituskausien kehittämismateriaaleja sekä vaikuttavien menetelmien materiaalipankin uudelleen konseptoinnin suunnitelma. Lisäksi selvitettiin suurimmat sosiaali- ja terveydenhuollon haasteet vaikuttavuustavoitteiden asettamista varten.

Ministeriö aloitti sosiaali- ja terveydenhuollon palveluvalikoimaan liittyvien periaatteiden määrittelyn ja avasi osallistumiskanavan sidosryhmäpalautteelle sekä käynnisti sääntelyvalmistelun. Palveluvalikoimalla tarkoitetaan julkisin varoin rahoitettuja sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita. Sääntelyssä määritellään ne periaatteet, joiden mukaan palvelut ja menetelmät kuuluvat sosiaali- tai terveydenhuollon palveluvalikoimaan tai on rajattu niiden ulkopuolelle.

Asiakas- ja potilasturvallisuustyön edellytyksiä vahvistettiin turvaamalla Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen toimintaedellytyksiä sekä ohjaamalla sen tehtäviä. Näiden tehtävien puitteissa käynnistettiin valmistelua vaaratapahtumien ilmoitus- ja oppimismenettelyiden kansalliseksi vahvistamiseksi sekä luotiin yhteispohjomainen kehikko asiakas- ja potilasturvallisuutta koskeville osaamisvaatimuksille. Palvelujärjestelmän taloudellisia edellytyksiä vahvistettiin asiakasmaksukorotuksilla, jotka tulevat voimaan 1.1.2025. Palveluiden järjestämistehtävän tukemiseksi sosiaali- ja terveydenhuollon valvonta kohdennettiin edelleen tehokkaan oma-valvonnan luomiseen ja toimeenpanoon.

Terveydenhuollon saatavuutta parannetaan Kela-korvauksilla. Sairasvakuutuslakiin esitetyillä muutoksilla Kela-korvauksia voisi saada suuhygienistin ja fysioterapeutin suoravastaanotoista. Samalla korotettaisiin gynekologien vastaanottokäyntien sekä hammashoidon ja mielenterveyspalvelujen korvaustaksoja. Lisäksi palautettaisiin yksityisessä terveydenhuollossa tehtävät hedelmöityshoidot korvattavuuden piiriin. Syksyllä annettujen hallituksen esitysten käsittelyä jatketaan eduskunnassa keväällä 2025.

Hyvinvointialueiden ohjausjärjestelmän kehittämistä koskevan sääntelykokonaisuuden valmistelu käynnistyi alkuvuonna mutta viivästyi erityisesti hyvinvointialueiden valmiutta ja varautumista koskevan sote-järjestämislain muutoksen valmistelun vuoksi. Valmistelu jakotetaan kahteen osaan siten, että ensimmäinen osa monituottajuuteen kytkeytyvästä ohjausjärjestelmän muutoksista (ml. teknisluontoisia

sote-järjestämislain muutoksia) annetaan eduskunnalle kevään 2025 aikana ja jälkimmäinen osa siirtyy vuodelle 2026. YTA-sääntelyn (yhteistoiminta-alue), ml. YTA-sopimusasetuksen muuttamista tarkastellaan laajempänä kokonaisuutena vuoden 2025 aikana.

Hyvinvointialueiden ohjausta yhtenäistettiin ja yhteensovitettiin, ja valtioneuvoston ohjauksen koordinaatiovastuun siirtyi valtiovarainministeriölle. Sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunnan työn päättyessä aloitettiin uuden neuvottelukunnan valmistelu. Vuonna 2025 aloittava hyvinvointineuvottelukunta yhdistää aiemmat kolme neuvottelukuntaa ja hyvinvointialueiden vuorovaikutuksellista ohjausrakennetta.

2.2.2 Asiakkaan palvelukokonaisuus on tarpeisiin perustuva sekä asiakkaan palvelu- ja etuuspolkujen yhteen toimivuutta ja oikea-aikaisuutta on parannettu

Palveluiden ennaltaehkäisyn näkökulmaa vahvistettiin useilla toimenpiteillä. Matalan kynnyksen mielenterveysavun saatavuuden parantamista valmisteltiin. Hyvinvointialueita ohjattiin ravitsemushoidon ja ravitsemusterveyden, elintapaohjauksen ja liikuntaneuvonnan alueilla. Omaishoidon tuen myöntämisperusteista sekä omaishoidon vaikutuksista hyvinvointialueiden palveluille tehtiin selvitys sekä käynnistettiin hyvinvointialueiden vuorovaikutusohjaus. Valtioneuvoston periaatepäätös mielenterveyden edistämisestä hyväksyttiin joulukuussa.

Mielenterveys- ja päihdepalvelujen saatavuutta ja vaikuttavuutta kehitettiin hyvinvointialueilla Suomen kestävän kasvun ohjelman rahoituksella (RRP). Lasten ja nuorten terapiatakuuta koskeva lainsäädäntö valmisteltiin ja se tulee voimaan 1.5.2025.

Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden osalta valmisteltiin neuvoloiden ja koulu- ja opiskeluterveydenhuollon säännösten uudistamista. Lastensuojelulainsäädännön uudistamiseksi valmisteltiin ehdotukset linjauksista ja alustava vaikutusten arvio sekä nykytilan kuvaus. Opiskeluhoollon selvitys valmisteltiin syksyn budjettiriiheen poikkihallinnollisena yhteistyönä.

Laatusuosituksat hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi annettiin alkuvuonna. Ikääntyneiden palvelut olivat erityisteemana hyvinvointialueiden neuvotteluissa. Lakimuutos ympärivuorokautisen palvelun henkilöstömitoituksen väljentämistä 0,6 tasolle valmisteltiin ja uudistus tulee voimaan 1.1.2025. Teknologian hyödyntämistä henkilöstömitoituksen laskennassa koskeva lainvalmistelu eteni ja valmistelun pohjaksi kerättiin tietoa THL:n toteuttamassa selvityshankkeessa.

Uuden vammaispalvelulain soveltamisalan tarkentamista koskeva hallituksen esitys valmisteltiin ja laki hyväksyttiin eduskunnan tekemin muutoksin. Laki tulee voimaan 1.1.2025.

Systemaattinen palveluja ja etuuksia yhteensovittava uudistaminen ei ole ollut mahdollista; yksittäisten hallituksen esitysten kiireellinen valmistelu sitoi resursseja. Tehtyjen lakiuudistusten yhteisvaikutuksia eri väestöryhmiin kuitenkin arvioitiin. Palvelujen yhteensovittamista tarkasteltiin osana palvelureformia.

Sosiaali- ja terveysministeriö sekä valtionvarainministeriö käynnistivät ohjelman omalääkärimallien edistämiseksi. Omalääkäri-ohjelman (19.11.2024–1.4.2027) tavoitteena on parantaa hoidon saatavuutta ja jatkuvuutta perusterveydenhuollossa hyödyntämällä sekä julkisen että yksityisen sektorin palveluita.

Kuntoutuksenuudistamiskomitean ehdotusten toimeenpanoa jatkettiin. Kertomusvuodelle suunniteltu kuntoutuksen uudistamiseksi laaditun suunnitelman julkaisu lykkääntyi ja asiaa tarkastellaan uudestaan vuonna 2025.

Kelan kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annettuun lakiin, opintotukilakiin ja sairausvakuutuslakiin tehtiin muutoksia, joiden tarkoituksena on poistaa oppivelvollisuuden pidennyksestä johtuvat päällekkäisyydet ammatillisen kuntoutuksen etuuksissa. Nuoren ammatillisen kuntoutuksen myöntämisedellytykset tarkennettiin lakiin, jotta kuntoutus voidaan kohdistaa tarkoituksenmukaisesti opiskelun ja työelämän ulkopuolella tai muutoin syrjäytymisvaarassa oleville nuorille.

2.2.3 Sote-henkilöstön riittävyyden, saatavuuden ja pysyvyyden varmistamiseen on luotu edellytykset

Hyvän työn ohjelma käynnistyi. Hankkeessa luotiin malli henkilöstötarpeen arvioimiseksi ja ennakoimiseksi suhteessa palvelutarpeeseen samalla kuin nykyistä henkilöstötietopohjaa vahvistettiin. Ohjelman puitteissa käynnistettiin laaja sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilölainsäädännön uudistaminen sekä selvitettiin nykyisen sääntelyn ja sen soveltamisen kehittämiskohtia. Tilapäisenä sosiaalityöntekijänä toimimisen edellytyksiä selkiytettiin lainmuutoksella. Samalla toteutettiin hyvinvointialueille laaja kehittämis- ja valmennuskokonaisuus työn perusedellytysten johtamiseen riskikohteissa sekä pilotoitiin uudenlaisia työnjaon ja tehtäväkentteen malleja eri ammattiryhmien välillä. Ohjelmassa toimeenpantiin ehdotuksia henkilöstön kansainvälisten rekrytointimahdollisuuksien laajentamiseksi sekä toimialan yleisen veto- ja pitovoiman parantamiseksi.

Hyvinvointialueiden täydennyskoulutusvelvoitteita ja niiden toteutusta vahvistettiin ns. täydennyskoulutusasetuksella. Hoitotyön erikoistavan osaamisen laadullisia ja määrällisiä tarpeita sekä toteuttamista hyvinvointialueilla selvitettiin tavalla, joka lisäisi kansallisesti ohjatun kehitystyön erikoisosaamista ja loisi urapolkuja. Vastaava työ käynnistettiin useiden ammattiryhmien osalta. Samalla aloitettiin työ ensihoitaja- ja kättilötutkintojen rakenteiden uudistamiseksi sekä sujuvoittamiseksi yhdessä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa. Vuodesta 2024 alkaen lisättiin pysyvästi 71 aloituspaikkaa lääkärikoulutukseen sekä määräaikaaisesti yli tuhat aloituspaikkaa sairaanhoitajien, röntgenhoitajien ja bioanalyttikkojen koulutukseen. Hyvän työn ohjelman valtionavustuksia on käsitelty luvussa 3.2.

2.2.4 Sosiaaliturva- ja eläkejärjestelmää on uudistettu taloudellisesti kestäväällä pohjalla selkeäksi, työllisyyttä ja osallisuutta tukevaksi

Sosiaaliturvaa uudistettiin useilla hallituksen hankkeilla. Samalla parlamentaarinen sosiaaliturvakomitea jatkoi toisen kauden työskentelyään. Sosiaaliturvan muutosten tavoitteena on tasapainottaa julkista taloutta sekä tehdä etuusjärjestelmästä entistä kannustavampi. Osalla muutoksista on myös tavoitteena päästä lähemmäs ns. yleistuen mallia ja yksinkertaistaa järjestelmää.

Työttömyysturvan ansiopäivärahan määrää porrastettiin ja työssäoloehdon kertymistä muutettiin. Työttömyysturvalakiin ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa luovuttiin työttömyysetuuksien aktiiviajan korotusosista sekä tehtiin muutoksia osittaiseen työmarkkinatukeen.

Joidenkin Kelan maksamien etuuksien ikärajoja nostettiin. Kansaneläkkeen, takuu-eläkkeen, sairauspäivärahan sekä Kansaneläkelaitoksen kuntoutusrahaetuuksien alaikärajaa nostettiin 16 vuodesta 18 vuoteen. Vammaisetuusjärjestelmässä siirytään jatkossa lapsen etuuksien piiristä aikuisten etuuksien piiriin aiemman 16 vuoden sijaan 18 vuoden iässä. Lakimuutosten tavoitteena on selkeyttää etuusjärjestelmää ja lisätä perusturvajärjestelmän johdonmukaisuutta suhteessa alaikäisten nuorten oikeudellista asemaa määritteleviin keskeisiin velvollisuuksiin.

Kansaneläkelakia muutettiin siten, että kansaneläkettä maksetaan jatkossa vain Suomessa pysyvästi asuville henkilöille. Muutosten tavoitteena on vahvistaa kansaneläkkeen tarkoitusta vähimmäisetuutena niille Suomessa asuville henkilöille, joiden työeläke lyhyen työuran tai matalan ansiotason vuoksi on jäänyt vähäiseksi tai oikeutta työeläkkeeseen ei ole.

Yleistä asumistukea ja eläkkeensaajan asumistukea muutettiin. Muutokset koskevat muun muassa yleisen asumistuen varallisuusharkintaa, enimmäisasumismenoja koskevaa kuntaryhmitystä ja yrittäjän tulojen arviointia sekä eläkkeensaajan asumistuen omaisuusrajoja ja tuloharkintaa.

Vuosina 2024 ja 2025 toteutettavien tai valmistelussa olevien toimeentuloturvaa koskevien muutosten yhteisvaikutuksia arvioitiin. Arvioinnissa tarkasteltiin kotitalouksien taloudelliseen asemaan sekä toimeentuloturvaa ja sosiaali- ja terveyspalveluita koskevien muutosten suhdetta perus- ja ihmisoikeusvelvoitteisiin.

Yleistuen ensimmäisen vaiheen valmistelu käynnistyi keväällä. Valmistelu aloitettiin työttömän yleistuesta, jonka yhteydessä nykyinen peruspäiväraha- ja työmarkkinatukijärjestelmä lakkaisi. Samalla valmistelussa arvioidaan etuuksiin liittyvien velvoitteita ja työhön kannustavuutta sekä tarkastellaan etuuslainsäädännön sääntelyn yhtenäistämistarpeita. Hallituksen esitys työttömän yleistuesta annetaan eduskunnalle syysistuntokaudella 2025 ja yleistukilainsäädännön on tarkoitus tulla voimaan alkuvuonna 2026.

Toimeentulotuen uudistamista valmistellut virkamiestyöryhmä valmisteli muistion toimenpiteistä, jotka vahvistaisivat toimeentulotuen luonnetta viimesijaisena ja väliaikaisena sekä syrjäytymistä ehkäisevänä etuutena. Työryhmä arvioi myös mahdollisuuksia löytää hallitusohjelmaan kirjattuja säästöjä toimeentulotuen menoista. Muistiota hyödynnetään toimeentulotukilain kokonaisuudistuksen valmistelussa. Hallituksen esitys annetaan eduskunnalle syksyllä 2025.

Kertomusvuonna sosiaaliturvakomitea keskusteli sosiaaliturvan kannustavuudesta, etsi ratkaisuja työllistymisen ja työkyvyn haasteisiin sekä pohti tulevaisuuden työttömyys- ja työkykyetuuksia. Komitea myös kuuli nuorten ajatuksia sosiaaliturvasta yhteistyössä Ohjaamojen ja THL:n kanssa sekä aloitti yhdessä Erätauko-säätiön kanssa järjestettävän sosiaaliturvadialogien sarjan, jossa keskustellaan sosiaaliturvan tulevaisuudesta. Lisäksi sosiaaliturvakomitea seurasi yleistuen valmistelua ja aloitti vuonna 2026 julkaistavan loppumietintönsä työstämisen.

Hallitus valmisteli työeläkepolitiikkaa koskevia asioita keskeisten työmarkkinajärjestöjen kanssa kolmikantaisesti. Valmistelussa pyrittiin löytämään keinot eläkevakuutusmaksutason pitkän aikavälin vakauttamiseen sekä julkisen talouden kokonaisuuden merkittävään vahvistamiseen pitkällä aikavälillä sääntöpohjaisen vakautusjärjestelmän avulla. Eläkeuudistuksen valmistelua varten perustettu STM:n johdolla toimiva kolmikantainen työryhmä (18.10.2023–31.1.2025) jatkoi työtänsä. Työmarkkinakeskusjärjestöt asettivat kaksikantaisen eläkeneuvotteluryhmän valmistelevaan ehdotustaan. Ryhmän ehdotuksen odotetaan valmistuvan tammikuun 2025 aikana.

2.2.5 Lääkehuollon ja -hoidon kustannusvaikuttavuutta on kehitetty varmistaen asiakkaiden lääkitysturvallisuus ja neuvonta sekä palveluiden sujuvuus, saatavuus ja saavutettavuus

Lääkkeet ja apteekkilaitos -hanke eteni hankesuunnitelman mukaisesti. Itsehoitolääkkeiden myynnin vapauttamista koskevat ehdotukset valmistuivat. Sairausvakuutuksen vuotuisen lääkekaton osittamista koskevan valmistelun perusteella Kela käynnistää syksyllä 2025 kokeilun, jossa pyritään helpottamaan paljon lääkkeitä käyttävien asemaa. Lääketietovarannon ja lääkityslistan hallitusohjelmakirjausten toteuttamisen edellyttämät selvitykset valmistuivat. Lääkkeiden arviointitoiminnan yhtenäistämistä valmistelevan työryhmän työ käynnistyi.

Sairausvakuutuslakiin ja lääkelakiin tehtiin muutoksia, joiden avulla pyritään säästöihin lääkekustannuksissa. Lääkkeiden hinnoitteluun tehtiin uusia säännöksiä, joilla edistetään hintakilpailua ja alennetaan siten lääkkeiden hintoja. Lääkekorvauksen alkuomavastuu korotettiin 50 eurosta 70 euroon ja sidottiin kansaneläkeindeksiin. Sairausvakuutuslain ehdollista korvattavuutta koskeva sääntely vakinaistettiin. Ehdollinen korvattavuus parantaa uusien lääkkeiden saatavuutta jakamalla uuden lääkkeen käyttöönoton kustannusrasitusta yhteiskunnan ja lääkeyrityksen välillä. Apteekkien, sivuapteekkien ja apteekkien verkkopalveluiden hintaneuvontavoitetta täsmennettiin ja niille asetettiin velvoite tarjota ostajalle hinnaltaan tosi-asiallisesti edullisinta lääkemääräyksellä toimitettavaa lääkevalmistetta. Apteekkien ja sivuapteekkien on lisäksi pidettävä varastossa edullisimpia lääkkeitä. Muutoksilla tavoitellaan 90 miljoonan euron vuosittaisia säästöjä lääkekustannuksissa. Sairausvakuutuslakiin tehtiin täydentäviä muutoksia, jotka liittyvät terveysteknologian arvioinnista annettuun EU-asetukseen (HTA-asetus).

2.3 Ehkäisemme ja vähennämme ihmisten eriarvoistumista

2.3.1 Eriarvoistumiskehitys sekä hyvinvoinnin ja terveyserojen kasvu on käännetty laskuun

Kansallinen hyvinvoinnin ja terveyden Terveysteksti -ohjelman sisällöstä laadittiin ehdotus poikkihallinnollisen yhteistyöryhmän ja tieteellisen asiantuntijaryhmän toimesta ja ohjelman toimeenpano käynnistettiin.

Terveyden edistämisen määrärahan hankekokonaisuuksia valmisteltiin ikääntyvien kotona selviämiseen ja omaishoitajien tukemiseen sekä nuorten katuväkivallan ehkäisyyn ja turvallisuuden edistämiseen.

Ruoka-apu toiminta vakinaistettiin ja pysyvistä valtionavustuksista säädettiin asetuksella.

2.3.2 Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi on parantunut monialaisella tuella ja toimilla

Lapsistrategian toimeenpanosuunnitelma valmisteltiin ja toimeenpano aloitettiin poikkihallinnollisesti. Lapsibudjetoinnin pilotoinnit kahdella hyvinvointialueella saatiin päätökseen. Lasten oikeuksien koulutuskokonaisuutta laajennettiin.

2.3.3 Työ- ja toimintakyky on parantunut kaikissa väestöryhmissä ja työurat ovat pidentyneet

Hallitusohjelman työkykyä ja työhyvinvointia edistävät ohjelmat etenivät suunnitellusti. TYÖ2030-ohjelma eteni toimeenpanosuunnitelman ja aikataulun mukaisesti. Tulevaisuusvuoropuhelu -toimintamallin levittämistä toimialoille ja työpaikoille jatkettiin. Johtajuusbarometrin tulokset ja Työelämän tilannekuvia -raportti julkaistiin sekä järjestettiin Työelämäfoorumi 2024, jonka osana julkaistiin Nuorten ajatuksia työelämästä -raportti. Valmisteltiin työelämän kehittämisstrategian uudistamista yhdessä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa. Työkykyinen Suomi -ohjelman toimenpiteet julkistettiin. Suomen kestävä kasvun ohjelman (RRP) viides valtionavustushaku järjestettiin syksyllä. Työelämän mielenterveysohjelmaa toteutettiin Suomen kestävä kasvun ohjelman investoinnilla ”Mielenterveys ja työkyky työllisyyden ja tuottavuuden edellytyksenä”. Toteutettu valtionavustushaku liittyi nuorten mielen terveyden tukeen työelämässä ja digitaalisen eli ohjatun omahoidon koulutukseen työterveyshuolloille.

Virkanäkemyksen valmistelu työterveyshuollon kehittämistä käynnistyi kertomusvuoden lopulla. Osana pidemmän aikavälin työympäristön ja työhyvinvoinnin kehittämistä päivitettiin Työympäristön ja työhyvinvoinnin linjaukset 2030 -dokumentti ja laadittiin yhdessä sidosryhmien kanssa toimeenpanosuunnitelma vuosille 2024–2027.

Toimeentulotuesta annettua lakia muutettiin siten, että keliakiasta aiheutuvia ylimääräisiä ravintomenoja lisätään osaksi perustoimeentulotukea. Muutoksen tavoitteena on helpottaa keliakiaa sairastavien pienituloisten henkilöiden taloudellista tilannetta.

2.4 Edistämme sukupuolten tasa-arvon toteutumista

2.4.1 Sukupuolten tasa-arvon edistäminen toteutuu valtioneuvoston päätöksenteossa ja avainprosesseissa

Hallituksen tasa-arvo-ohjelmaa valmisteltiin sekä suunniteltiin ohjelman toimeenpanoa ja seurantaa. Ohjelma sisältää toimenpiteitä kuudesta teemasta: koulutus, työelämä, osallisuus ja päätöksenteko, väkivalta, kansainvälinen yhteistyö ja tasa-arvopolitiikan rakenteet. Ohjelmassa on huomioitu myös sukupuolinäkökulman valtavirtaistaminen valtioneuvostotasolla. Ohjelma julkaistaan valtioneuvoston periaatepäätöksenä alkuvuodesta 2025.

Valtavirtaistamiskoulutusta tarjottiin ministeriöiden ylemmälle ja keskijohdolle. Osallistuttiin ministeriöiden toiminnallisten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien arvioinnin suunnitteluun. Arviointi valmistuu vuoden 2025 alussa.

Vuoden 2024 hallituksen esitysten ja talousarvioesitysten sukupuolivaikutusten arvioinnista toteutettiin seuranta. Seurannan mukaan hallituksen esityksissä sukupuolivaikutusten arviointeja oli tehty edellisvuoteen verraten vähemmän sekä ministeriössä että koko valtioneuvostossa. Kertomusvuonna käynnistettiin hanke sukupuolitietoisien budjetoinnin kehittämiseksi. Osa THL:n lakkautetun tasa-arvo-tiedonkeskuksen toiminnoista siirrettiin ministeriöön.

2.4.2 Naisiin kohdistuva ja lähisuhdeväkivalta on vähentynyt

Väkivallattoman lapsuuden turvaamiseksi tehtävää työtä jatkettiin ja uutta toimintakautta vuosille 2026–2033 valmisteltiin. Yhdistettiin aiemmin erilliset Väkivallaton lapsuuden toimenpiteiden, Lanzaroten sopimuksen toimeenpanosuunnitelman ja Barnahus-työn ohjaus.

Nuorten katu- ja jengiväkivallan vastaisessa työssä valmistui valtioneuvoston periaatepäätös. Ministeriö käynnisti terveyden edistämisen määrärahalla Turvalliset kadut -hankkeen, jota THL toteuttaa.

Lapseen kohdistuvassa seksuaaliväkivallassa vakiinnutettiin lapsen edun mukaista tutkintaa ja monialaista tukea sekä kansallisella että YTA-tasolla (yhteistyöalue). Yhteistyö toteutetaan viranomaisten kesken ns. Barnahus-mallin kautta. Arvioitiin THL:n kanssa kuntia ja hyvinvointialueita velvoittavan lainsäädännön tarvetta väkivallan ehkäisyyn ja väkivallan vastaisen työn rakenteiden vahvistamisessa.

Perhe- ja lähisuhdeväkivallan sekä naisiin kohdistuvan väkivallan ennaltaehkäisyä ja tunnistamista vahvistettiin Istanbulin sopimuksen toimeenpanoa edistämällä. Käynnistettiin Istanbulin sopimuksen uuden toimeenpanosuunnitelman valmistelu.

Turvakotipalveluiden saavutettavuuden parantamiseksi toimeenpantiin turvakotien kehittämisohjelmaa, jolla turvakotien saavutettavuutta pyritään parantamaan.

Seri-tukikeskusten (seksuaaliväkivaltaa kohdanneiden tukiyksikkö) toimintaa tuettiin kansallisen verkoston ja THL:n koordinaation avulla.

Kunniaan liittyvän väkivallan (KLV) tunnistamista ja torjumista parannettiin muun muassa kouluttamalla ammattilaisia. Pyrittiin vahvistamaan viranomaisten kykyä ennaltaehkäistä ja tunnistaa tyttöjen sukuelinten silpomista (FGM) ilmiönä. Lisättiin tietoisuutta myös yhteisöjen kanssa käydyn vuoropuhelun avulla. Julkaistiin väliarviointi silpomisen estämisen toimintaohjelmasta. Arvioinnin mukaan kansallisella tasolla on viime vuosina lisätty työtä silpomisen ehkäisemiseksi mutta tarve tiedolle ja koulutukselle on yhä ajankohtainen ja resursseja toimintaohjelman toteuttamiseen tarvitaan edelleen eri aloilla ja alueilla. Silpomisen kokeneiden tyttöjen ja naisten terveyden ja elämänlaadun tukeminen edellyttää tietoa avaus- ja korjausleikkauksista sekä pääsyä näihin toimenpiteisiin.

Perhe- ja lähisuhdeväkivallan sovittelusta luovuttiin pääsääntöisesti. Hallituksen esitys annettiin eduskunnalle budjettilakina ja lakimuutos tulee voimaan 1.1.2025.

Ihmiskaupan vastaista työtä tehtiin hallinnonalalla muun muassa kansallisen ihmiskaupan uhrien tunnistamis- ja ohjausmekanismin valmistelussa sekä Itämeren maiden neuvostossa (CBSS Council of the Baltic Sea States), jossa lapsiin kohdistuva ihmiskauppa oli yksi erityisteemoista Suomen puheenjohtajuuskaudella

2.4.3 Työelämässä sukupuoleen liittyvä syrjintä on vähentynyt, tasa-arvo lisääntynyt ja palkkaerot ovat kaventuneet

Palkka-avoimuusdirektiivin täytäntöönpano jatkui ja kolmikantainen työryhmä toimii 31.3.2025 saakka. Työryhmä kuuli laajasti asiantuntijoita ja työryhmän jäsenten näkemyksiä direktiivin teemoista ja kysymyksistä. Hallituksen esityksen luonnostelu ja kirjoittaminen jatkuvat vuonna 2025.

Työelämän tasa-arvo ja perhevapaat-työryhmän oikeudellisen selvityksen alustavat tulokset ja raportti julkistettiin joulukuussa. Lisäksi julkaistiin tilastollinen raskaus syrjintäselvitys.

Samapalkkaisuusohjelman 2024–2027 toimeenpano käynnistyi kolmikantaisessa asiantuntijaryhmässä. Taloustieteellisestä vaikuttavuusanalyysistä julkaistiin tietopyyntö ja hankinnan valmistelu jatkuu. Työurat ja ammattisegregaatio -tutkimushankkeen loppuraportti julkaistiin lokakuussa.

2.4.4 Edistämme sukupuolten tasa-arvon toteutumista

Selvitys tasa-arvolain toimivuudesta viivästyi suunnitellusta aikataulusta resurssisyistä. Selvityksellä on tarkoitus pohjustaa tasa-arvolain kokonaisuudistusta.

2.5 Parannamme elin- ja työympäristön terveyttä ja turvallisuutta

2.5.1 Työllisyyden edistäminen ja työelämän kehittäminen

Työllisyyden ja yrittäjyyden ministerityöryhmä hyväksyi työperäisen hyväksikäytön vastaisen toimenpideohjelman 2024–2027. Ohjelmassa kehitetään viranomaisyhteistyötä ja yhteistyön pysyvien rakenteiden pilotointia virkatyönä poliisin, verohallinnon ja työsuojeluviranomaisten kanssa. Kertomusvuonna käynnistettiin Pohjoismaiden ja Baltian maiden yhteinen projekti, jonka tavoitteena on lisätä työsuojeluvalvonnan rajat ylittäviä yhteistarkastuksia sekä yhteistyötä viranomais- ja työmarkkinajärjestöjen kanssa. Tavoitteena on luoda pysyvä yhteistyörakenne eri viranomaisten välille.

2.5.2 Ihmisten ja ympäristön yhteistä terveyttä on edistetty poikkihallinnollisesti

EU-rahoitteisten rescEU-valmiusvarastojen ylläpito ja kehittäminen jatkui edelleen. CBRN (kemiallisten (C), biologisten (B), säteilyn (R) ja ydinaineiden (N) aiheuttamiin uhkiin varautuminen) -hankkeen varastot täydentyivät merkittävästi ja hyvinvointialueiden asiantuntijoita koulutettiin CBRN-asioihin sekä kouluttamaan vastaanottavien maiden asiantuntijoita rescEU-materiaalien käyttöön. Suojavarusteiden pukemis- ja riisumisohjeet valmistuivat STM:n ohjaamana alkuvuodesta. CBRN-varasto aktivoitiin ensimmäisen kerran vuoden lopulla ja varastoista lähetettiin muun muassa suojavarusteita ja kemiallisia aineita tunnistavia laitteita Ukrainaan. Medical-hanke käynnistyi kertomusvuoden alussa. Valmisteltiin lääkinnällisten materiaalien sekä lääkeaineiden hankintoja, ja ensimmäiset tuotteet saapuvat varastoihin alkuvuonna 2025. Materiaalikierron mahdollisuuksia selvitettiin yhteistyössä sote-palvelujärjestelmän sekä muiden sidosryhmien kanssa, ja suunnittelu jatkuu vuoden 2025 aikana.

Kansainvälisen avun vastaanoton ja antamisen lainsäädäntöä kartoitettiin, ja suunnitelmat lainsäädännön uudistamiseksi tarkentuivat. Muutokset on suunniteltu vietäväksi lainsäädäntöön samassa yhteydessä kuin muiden ko. säädökseen muutosten kanssa. Kansainvälisen avun osalta kriittisimmiksi on tunnistettu terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettu laki ja lääkelaki, joiden muutoksia viedään eteenpäin priorisoidusti.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimintojen yhteensopivuutta Naton jäsenyysvelvoitteiden kanssa edistettiin yhdessä puolustusministeriön, puolustusvoimien ja hyvinvointialueiden kanssa, Naton resilienssikomitean alaisessa Joint Health Groupissa sekä osallistumalla Naton harjoitustoimintaan.

Lääkärihelikopteritoimintaa varten turvattiin loppurahoitus kahdeksannen tukikohdan rakentamiseksi Uttiin. Lääkärihelikopteritoiminnan omistajastrategiaesitystä valmisteltiin erillisessä työryhmässä.

Yhdenmukaisia varautumisen järjestelyitä yksityisen sektorin ja julkisen sektorin sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuotannon kesken edistettiin osana kansallista CER-lainsäädännön valmistelua (Critical Entities Resilience, kriittisten toimijoiden häiriönsietokyky). Valmistelussa huomioitiin mahdollisuus nimetä kriittisiä sote-alan toimijoita terveydenhuollon lisäksi myös sosiaalihuollon palveluntuottajista. Terveydenhuollon osalta kansallinen CER-lain soveltamisala mahdollistaa kriittisten toimijoiden nimeämisen riittävän laajasti ottaen huomioon CER-direktiivin soveltamisalan rajaukset. STM:n päivystäjien käyttöön laadittiin useita toimintakortteja eri häiriötilanteiden hallintaa varten.

Kertomusvuonna jatkettiin vuonna 2023 aloitettua tartuntatautilainsäädännön kokonaisuudistusta. Uudistuksen tiimoilta järjestettiin useita erilaisia sidosryhmätyöpajoja ja ministeriö osallistui lintuinfluenssa- ja adenovirusepidemioiden torjuntatoimien suunnitteluun.

Kertomusvuonna käynnistettiin terveydensuojelulain kokonaisuudistus. Hanke aloitettiin ohjausryhmän ja seitsemän alatyöryhmän työllä, joka tähtää arviointimuistion valmistumiseen alkuvuodesta 2025. Uudistusta tukeva VN Teas-hanke ”Terveydensuojelu nyt ja tulevaisuudessa” otetaan huomioon arviointimuistion valmistelussa.

2.5.3 Päihteiden- ja riippuvuuksien aiheuttamia riskejä ja haittoja ehkäistään näyttöön perustuvilla toimilla sekä tuetaan mielenterveyttä

STM osallistui rahapelijärjestelmän uudistamiseen. Ministeriön yhteydessä toimiva rahapelien haittariskien ja haittojen arviointiryhmä valmisteli selvitykset keskiteytystä peliestojärjestelmästä ja muista pelirajoituksista lisenssijärjestelmässä sekä selvityksen raha-automaattien siirtämisestä erillisiin valvottuihin tiloihin.

Ns. nikotiinipusseja koskeva hallituksen esitys annettiin keväällä ja eduskunta hyväksyi lain lokakuussa. Laki jätettiin kuitenkin vahvistamatta ja asia otettiin uudelleen valmisteluun.

Alkoholijuomien vähittäismyyntiä koskevia säännöksiä muutettiin sallimalla luvanvarainen vähittäismyynti enintään 5,5 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävien alkoholijuomien lisäksi myös enintään 8,0 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältäville käymisteitse valmistetuille alkoholijuomille.

Hallituksen esitys alkoholijuomien toimittamisesta annettiin syksyllä. Sosiaali- ja terveysvaliokunta jatkaa asian käsittelyä vuonna 2025. Komissio antoi esitykseen yksityiskohtaisen lausunnon joulukuussa, minkä vuoksi odotusaika pitenee kuuteen kuukauteen eikä eduskunta saa hyväksyä lakia ennen 19.3.2025.

Muiden alkoholia koskevien hallitusten esitysten valmistelu aloitettiin. Valmistelussa ovat hallituksen esitykset koskien panimoiden, tislaamoiden ja viinitilojen ulosmyyntioikeuden laajentamista, etämyynnin selkeyttämistä ja suomalaisten toimijoiden ulkomaille suuntautuvien markkinointirajoitusten poistamista.

Sosiaali- ja terveysministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö asettivat syyskuussa selvityshenkilön selvittämään enintään 15 tilavuusprosenttia alkoholia sisältävien viinien vapauttamista alkoholin vähittäismyynnin yksinoikeusjärjestelmästä. Selvitys valmistuu vuoden 2025 puolella.

Poikkiphallinnollista huumeysteistyötä ja tiedonvaihtoa jatkettiin. Huumausaineasetuksia muutettiin muuntohuumehaittojen torjumiseksi.

Päihde- ja riippuvuusstrategian ja ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelman toimeenpanoa jatkettiin. Aloitettiin ehkäisevän päihdetyön ja päihde- ja riippuvuuspalveluiden laatusuositusten valmistelu

2.6 Vaikuttavuustavoitteita tukeva muu toiminta

Edellä kuvattujen hallinnonalan viiden vaikuttavuustavoitteen ja niihin kiinnittyvän 20 tulostavoitteen lisäksi ministeriön toimintaan sisältyi viranomais tehtäviä, hallituksen päätöksiä tukevaa ja muusta toimintaympäristöstä johtuvaa lainsäädäntötyötä, toimialan ohjausta, hallinnollista työtä sekä viestintää ja sidosryhmäyhteistyötä. Näillä lakisäätöisillä tehtävillä varmistetaan strategisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen. Tässä luvussa kuvataan vain muuttaman erikseen 2024 toimintasuunnitelmaan nostettu vaikuttavuustavoitteita tukeva keskeinen tavoite. Henkilöstöön liittyvät tavoitteet käsitellään luvussa 6 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

2.6.1 Tuottavuusohjelma

Tuottavuusohjelman valmistelua ja toimeenpanoa varten asetettiin sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla koordinoiva ja tukeva ryhmä. Työryhmässä oli kattava edustus hallinnonalan virastoista ja laitoksista, ja se valmisteli STM:n hallinnonalan tuottavuusohjelman toimenpiteitä sekä haki yhteisiä ratkaisuja hallinnonalan tuottavuussäästöjen kohdentamiseksi.

Työryhmässä valmisteltiin hallinnonalan tuottavuusohjelma, jossa määriteltiin myös virasto ja laitoskohtaiset tuottavuussäästöt. Tuottavuustoimenpiteiden ja säästöjen toteutus käynnistettiin sekä ministeriössä että virastoissa ja laitoksissa kertomusvuoden aikana.

2.6.2 Kestävyys

Sosiaali- ja terveysministeriön strategian ”Eheä yhteiskunta ja kestävä hyvinvointi” mukaisesti ministeriön tavoitteena on turvata ihmisten toimintakykyä, toimeentuloa ja palveluja, jotta voimme elää yhdenvertaisessa, kestävässä ja vakaassa yhteiskunnassa. Tavoitteet ovat yhtenevät kestävä kehityksen tavoitteiden kanssa. Ministeriön vaikuttavuustavoitteiden 2020–2024 seurannassa mitattiin saavutettuja tuloksia ja toimenpiteiden vaikuttavuutta myös kestävä kehityksen kannalta.

Hyvinvointitalouden edistämisen toimintaohjelmaa toteutettiin sosiaali- ja terveysministeriössä. Lähestymistapa on osa poikkihallinnollista valtioneuvoston kestävyystyötä, joka vahvistaa sosiaalisen kestävyys ulottuvuutta kestävyysajattelussa. Hallinnonalojen rajat ylittävää yhteistyötä sekä kansallisesti että kansainvälisesti toimeenpantiin osana sosiaali- ja terveysministeriön pitkäaikaisia tavoitteita. STM:n pyöreän pöydän hyvinvointitalouden keskusteluserjassa nostettiin esille sosiaalisen kestävyys määrittely, tulevien sukupolvien ottaminen huomioon päätöksenteossa, väestörakenteen muutosten vaikutukset hoivatyöhön sekä etuuksien ja palveluiden sovittaminen yhteen työllistymistä tukien. Kansallisen ja alueellisen kriisivalmiuden ja varautumisen kehittäminen jatkuivat sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteissa.

Kertomusvuonna jatkettiin hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistä valtioneuvoston vuoteen 2030 ulottuvan periaatepäätöksen mukaisesti. Sosiaali- ja terveysministeriössä käynnistettiin kansallisen poikkihallinnollisen terveys- ja hyvinvointiohjelman – Terveudeksi toimeenpano. Sosiaaliturvaan tehtiin työllisyyttä ja rahoituspuolelta kestävyttä vahvistavia uudistuksia. Sosiaaliturvakomitea aloitti loppumietinnön työstämisen.

Valtioneuvoston periaatepäätös mielenterveyden edistämisestä hyväksyttiin joulukuussa. Mielenterveysstrategia 2020–2030-työssä tunnistettuja toimia jatkettiin osana hallituksen toimia mielenterveyden edistämiseksi. Työelämän mielenterveyden edistämistä jatkettiin Kestävä kasvun ohjelman osana. Itsemurhien ehkäisyyn tähtääviä poikkihallinnollisia toimenpiteitä ja kehittämishankkeita toteutettiin. Sosiaali- ja terveysministeriö käynnisti Hyvän työn ohjelman, joka sisältää sekä pitkän että lyhyen aikavälin toimenpiteitä sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöpuolelta helpottamiseksi. Sosiaali- ja terveysministeriö valmisti laatusuosituksen aktiivisen ja toimintakykyisen ikääntymisen ja kestävien palveluiden turvaamiseksi 2024–2027. Näihin kaikkiin ohjelmiin sisältyi kestävä kehityksen tavoitteet huomioivia läpileikkaavia toimenpiteitä, joilla vahvistettiin osallisuutta ja yhdenvertaisuutta sekä väestön terveyden ja hyvinvoinnin edellytyksiä sekä ehkäistiin syrjäytymistä.

2.6.3 Tiedonhallinta ja tietojohdaminen

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan virastojen ja laitosten tiedonhallintaa ohjattiin ministeriön osastorajat ylittävänä yhteistyönä. Siinä varmistettiin, että ministeriön tiedonhallintamalli tukee tietojärjestelmien ja tietovarantojen yhteentoimivuutta, asiankäsittelyn ja tietoaineistojen hallintaa, tietoturvallisuuden ylläpitämistä ja kehittämistä sekä palvelee julkisuusperiaatteen ja hyvän hallinnon toteuttamista. Hallinnonalan tiedonhallinnan yhteistyötä edistettiin edelleen sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan tiedonhallinnan koordinoitiryhmän (Tyrmä) sekä STM:n hallinnonalan tietohallinnon vertaiskehittämisen ryhmän kautta.

Sosiaali- ja terveysministeriö osallistui valtion digitalisaatiohankkeiden (Digikompassi ja Digisalkku) sekä poikkihallinnollisten tietojärjestelmien (Suomi.fi ja Kejo) valmisteluun hallinnonalan tavoitteet huomioiden. Valtioneuvostasolla ministeriö oli mukana VN:n tiedonhallinnan, tietoturvallisuuden ja digitalisaatioasioiden yhteistyön kehittämisessä. Tiedonhallintalain mukaista yhteistyötä toteutettiin muun muassa osallistumalla tiedonhallinnan yhteistyöryhmien toimintaan.

2.6.4 Riskienhallinta

STM-tasolle riskienarvioinnin perusteella nostettuja riskejä seurattiin johtoryhmätasolla kolmannesvuosiseurannan yhteydessä. Riskienhallinnan kehittämiseksi käynnistettiin riskienhallintapolitiikan päivitys, jonka valmistumista lykättiin käynnistetyn sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevan sisäisen tarkastuksen vuoksi. Näin politiikkapaperin päivityksessä voidaan huomioida myös tarkastuksen mahdolliset havainnot.

2.7 Lainsäädäntö

Sosiaali- ja terveysministeriön lainsäädäntösuunnitelman keskeinen ydin koostuu niistä säädöshankkeista, jotka hallitus on linjannut hallitusohjelmassa tehtäväksi. Suunnitelmaan sisällytetään hallituskauden kuluessa myös muista hallituksen tai ministerin päätöksistä aiheutuvat säädösmuutokset. Säännönmukaisesti myös budjettiprosessissa tehtävistä hallituksen päätöksistä seuraa lainsäädäntömuutoksia. Säädösmuutostarpeita nousee lisäksi muun muassa EU-säätelystä, eduskunnan lausumista ja laillisuusvalvojien päätöksistä.

Hallitus hyväksyy koko hallituskauden kattavan lainsäädäntöohjelman, jossa on tiedot hallitusohjelmaa keskeisesti toteuttavista lainvalmisteluhankkeista sekä ministeriöiden muista merkittävistä lainvalmisteluhankkeista. Lisäksi eduskunnalle annetaan kaksi kertaa vuodessa hallituksen lainsäädäntösuunnitelma, joka sisältää tiedot kahdella seuraavalla istuntokaudella annettaviksi suunnitelluista hallituksen esityksistä. Eduskunnalle annetaan myös tiedot valmistelussa olevista valtioneuvoston selonteosta. Hallituksen lainsäädäntösuunnitelma vahvistetaan kahdesti vuodessa, mutta se on jatkuvasti päivittyvä.

Kertomusvuonna sosiaali- ja terveysministeriö valmisteli yhteensä 39 eduskunnalle annettua hallituksen esitystä ja 23 valtioneuvoston asetusta. Lisäksi annettiin lukuisia STM:n asetuksia. Lainsäädäntöhankkeet painottuivat syysistuntokaudelle, jolloin eduskunnalle annettiin 30 STM:n valmistelemaa hallituksen esitystä. Sosiaali- ja terveysministeriö on ollut pitkään vuosittain kolmen eniten hallituksen esityksiä valmistelleen ministeriön joukossa. Vuonna 2024 eniten hallituksen esityksiä valmisteli valtiovarainministeriö (46 kpl). Kolmanneksi eniten esityksiä valmisteli työ- ja elinkeinoministeriö (34 kpl). Muiden ministeriöiden esitysten määrä oli alle 20.

Kertomusvuonna keskeisiä valmisteltavia kokonaisuuksia olivat kansallinen palvelureformi sekä sosiaaliturvan uudistaminen. Myös apteekkien toimintaan ja talouteen liittyvän kokonaisuuden valmistelu aloitettiin sekä jatkettiin alkoholilainsäädännön uudistamista. Useiden kertomusvuonna annettujen hallituksen esitysten taustalla vaikutti pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmaan sisältyvä kirjaus julkisen talouden vahvistamisesta nettomääräisesti kuudella miljardilla eurolla vuoden 2027 tasolla. Lisäksi keväällä 2024 hallitus päätti uudesta toimenpidekokonaisuudesta, joka vahvistaa julkista taloutta noin kolmella miljardilla eurolla vuodesta 2025 alkaen. Keskeisimmät valmistellut lainsäädäntöhankkeet on tuotu esiin edellä kohdan 2 Tuloksellisuus eri alaotsikoiden alla.

Sosiaali- ja terveysministeriö osallistui myös muiden ministeriöiden valmisteluvastuulla olevien hankkeiden valmisteluun, kuten valmiuslain uudistamistyöhön sekä uuden Lupa- ja valvontaviraston perustamishankkeeseen.

3 Vaikuttavuus

3.1 Toiminnan vaikuttavuus

Sosiaali- ja terveysministeriön konsernistrategian toiminnan vaikuttavuutta mitataan vaikuttavuustavoitteisiin linkittyvien seurantaindikaattoreiden avulla. Vaikuttavuustavoitteet ovat seuraavat:

1. Turvaamme väestön hyvinvoinnin ja yhdenvertaisuuden kaikissa tilanteissa,
2. Varmistamme vaikuttavat etuudet ja palvelut kestävällä tavalla,
3. Ehkäisemme ja vähennämme ihmisten eriarvoistumista,
4. Edistämme sukupuolten tasa-arvon toteutumista ja
5. Parannamme elin- ja työympäristön terveyttä ja turvallisuutta.

Seurantaindikaattoreiden avulla voidaan arvioida sitä, missä määrin tavoitteita on saavutettu ja millaisia vaikutuksia tehdyillä päätöksillä ja toimenpiteillä on ollut. Vaikuttavuuden arviointi pohjautuu ensisijaisesti vuoden 2024 tarkasteluun, ja lisäksi tarkastelussa on tavoitteen mukaan huomioitu myös pidemmän aikavälin kehitys. Mikäli tietokantaan ei ole raportointi hetkellä päivittynyt kertomusvuoden toteumatietoa, on siitä tehty arvio perustuen aikaisempien vuosien kehitykseen.

Vaikuttavuustavoite 1: Turvaamme väestön hyvinvoinnin ja yhdenvertaisuuden kaikissa tilanteissa

Suomessa pitkäaikaisiksi kansantaudeiksi lukeutuvat sydän- ja verisuonitaudit, syöpätaudit, diabetes, allergia, hengityselinsairaudet, muistisairaudet, tuki- ja liikuntaelimestön sairaudet sekä mielenterveyden ongelmat. Lähes kaikki terveyden, hyvinvoinnin ja toimintakyvyn ongelmat ovat yleisempiä vähemmän koulutetuilla ja pienituloisilla kuin korkeasti koulutetuilla ja suurituloisilla. Koronapandemian vaikutukset kansanterveyteen näkyvät jossain määrin edelleen, sillä joidenkin sairauksien varhainen toteaminen ja hoidon aloittaminen viivästyivät pandemian aikana.

Kuolleisuutta pidetään yhtenä luotettavimmista väestön terveydentilan mittareista. PYLL (Potential Years of Life Lost) on kansainvälisesti laajalti käytetty indikaattori, joka ilmaisee ennen 80 ikävuotta tapahtuneiden kuolemien takia menetettyjen elinvuosien lukumäärää väestössä 100 000 asukasta kohti. Menetetty elinvuodet ovat pitkään olleet laskussa Suomessa, mutta koronavuosina määrä kääntyi nousuun. Kertomusvuoden tietoa ei ole vielä saatavilla, mutta ennakkotiedon mukaan se on hieman matalampi kuin edellisenä vuonna (ks. taulukko 1). Menetettyjen elinvuosien kohdalla sukupuolten välinen ero ei ole vuosien saatossa pienentynyt: miehillä esiintyy edelleen lähes kaksinkertainen määrä menetettyjä elinvuosia naisiin verrattuna.

Kokonaisvaltainen kuva väestön hyvinvoinnista edellyttää eri ulottuvuuksien ja näkökulmien huomioon ottamista. Elämänlaatunsa hyväksi tuntevien osuus 20–64-vuotiaista (EuroHIS-8-indikaattori) huomioi psyykkisen, fyysisen, sosiaalisen sekä ympäristöulottuvuuden. Arviolta hieman yli puolet (51 %) väestöstä kokee elämänlaatunsa hyvänä. Elämänlaatumittarin eri kysymysten vastauksista muodostuvan kokonaisarvion mukaan sekä naisten että miesten elämänlaadun voidaan katsoa kohentuneen iän karttuessa, mutta negatiivista kehitystä on tapahtunut työikäisten elämänlaadussa pidemmällä aikavälillä.

Arviolta noin 26,8 % peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisista koki terveydentilansa keskinertaiseksi tai huonoksi. Viime vuosina osuus on kasvanut ja ero esimerkiksi vuoteen 2017 on huomattava (ks. taulukko 1). Tytöt kokevat terveydentilansa poikia yleisemmin keskinertaiseksi tai huonoksi. Kevään 2023 kouluterveyskyselyssä 8. ja 9. luokan tytöistä 36,1 % ja pojista 16,7 % kokivat oman terveydentilansa keskinertaiseksi tai huonoksi. Erityisen huolestuttavaa on negatiivinen kehitys nuorten mielenterveydessä. Väestötutkimuksissa etenkin tyttöjen masennus- ja ahdistusoireilun on havaittu yleistyneen, kun taas käytös- ja päihdeoireilun esiintyvyys on pysynyt ennallaan tai jopa vähentynyt. Tutkimusten mukaan noin 20–25 % nuorista kärsii jostain mielenterveyden häiriöstä, ja ne ovat koululaisten ja nuorten aikuisten tavallisimpia terveysongelmia. Eriarvoistumisen kierre alkaa usein jo lapsuudessa ja nuoruudessa, ja juuri siksi erityisesti nuorten mielenterveyden haasteisiin olisi tärkeää puuttua ajoissa. Kaikki vaikuttavuustavoitteen 1 seurantaindikaattorit on koottu alla olevaan taulukkoon 1.

Taulukko 1. Vaikuttavuustavoitteen 1 seurantaindikaattorit.

	2017	2021	2022	2023	2024
Menetettyt elinvuodet (PYLL) ikäväliillä 0–80 vuotta/100 000 asukasta					
Yhteensä	5903	5685	5745	5736	5725 ¹
Miehet	7769	7420	7461	7370	7360 ¹
Naiset	3981	3880	3955	4024	4015 ¹
Elämänlaatunsa (EuroHIS-8) hyväksi tuntevien osuus, (%) 20–64-vuotiaat					
Yhteensä	57,4	56,6	50,9	51,0 ¹	51,0 ¹
Miehet	54,5	56,5	49,9	50,0 ¹	50,0 ¹
Naiset	60,5	56,7	51,8	52,0 ¹	52,0 ¹
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, (%) 8. ja 9. luokan oppilaista					
Yhteensä	18,8	25,7	26,0 ¹	26,6	26,8 ¹
Pojat	13,9	16,5	16,5 ¹	16,7	16,9 ¹
Tytöt	23,4	34,3	35,5 ¹	36,1	36,5 ¹

Lähde: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos/Sotkanet.

¹ Arvio, sillä toteumatietoa ei ole vielä saatavilla tietokannasta.

Vaikuttavuustavoite 2: Varmistamme vaikuttavat etuudet ja palvelut kestävällä tavalla

Sosiaali- ja terveyspalveluiden vaikuttavuus on keskeistä palvelujärjestelmän tulokellisuuden ja tehokkuuden parantamisessa. Vaikuttavat ja oikea-aikaisesti toteutetut palvelut parantavat väestön terveyttä ja hyvinvointia, ennaltaehkäisevät ongelmien kasaantumista sekä vähentävät tulevaisuuden palvelutarvetta. Lisäksi edellä lueteltujen tekijöiden avulla voidaan hillitä kustannusten kasvua pitkällä aikavälillä.

Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärin kiireettömän käynnin odotusaika oli vuonna 2024 yli seitsemän päivää arviolta noin 48 % potilaista. Tämä osuus on kasvanut viime vuosina: vuonna 2022 vastaava osuus oli 45,2 % ja vuonna 2023 47,5 %. Julkisen perusterveydenhuollon kiireettömään hoitoon pääsyn enimmäisaikojen koskeva lainsäädäntö tiukentui syyskuussa 2023, jolloin hoitoon tuli päästä

14 vuorokauden kuluessa hoidon tarpeen arvioinnista. Perusterveydenhuollon kiirettömään hoitoon pääsyn enimmäisajat kuitenkin pidentyivät vuoden 2025 alusta ja perusterveydenhuollon avosairaanhoidossa hoitotakuu on jatkossa 3 kuukautta.

Elokuun 2024 lopussa yli 166 000 henkilöä hyvinvointialueilla odotti pääsyä kiirettömään erikoissairaanhoitoon. Määrä vähentyi koko maan tasolla elokuusta 2023, jolloin odottavien määrä oli 178 000 henkilöä. Kiireetöntä hoitoa odottaneista yli 31 000 (18 %) oli odottanut hoitoon pääsyä yli puoli vuotta. Yli puoli vuotta erikoissairaanhoitoa odottaneiden määrä 10 000 asukasta kohden on ollut kasvussa koko maassa viime vuosina ja kertomusvuoden huhtikuussa määrä oli keskimäärin 43,8 odottajaa 10 000 asukasta kohden. Erot hoitoa odottavien määrissä hyvinvointialueiden välillä olivat suuria johtuen eroista esimerkiksi sairastavuudessa ja ikärakenteessa. Eniten yli puoli vuotta hoitoa odottaneita oli Pohjois-Savossa ja vähiten Etelä-Karjalassa. Pitkään erikoissairaanhoitoa odottaneiden määrän kasvuun on vaikuttanut koronapandemian aikana kertyneen hoitovelan lisäksi henkilöstön saatavuusongelmat sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun siirtyminen hyvinvointialueille. Lisäksi hyvinvointialueiden vaikeasta taloudellisesta tilanteesta johtuvat sopeutus- ja säästötoimet ovat vaikuttaneet palveluketjujen toimintaan.

Lakisääteisessä määräajassa käsiteltyjen lastensuojeluilmoitusten määrä on laskenut, mikä voinee johtua lastensuojeluilmoitusten määrän kasvusta. Kertomusvuonna 82,9 % palvelutarpeen arvioinneista valmistui määräajassa ja edellisenä vuonna vastaava luku oli 88,4 %. Sosiaalihuollon lastensuojeluilmoitusten käsittelyaikoja mittaava indikaattori ilmaisee niiden vireille tulleiden lastensuojeluasioiden osuuden, joiden palvelutarpeen arvioinnin käsittely on valmistunut lakisääteisen kolmen kuukauden aikana seurantajaksolla. Vaikuttavuustavoitteen 2 seuranta-indikaattorit on koottu alla olevaan taulukkoon 2.

Taulukko 2. Vaikuttavuustavoitteen 2 seurantaindikaattorit.

	2017	2021	2022	2023	2024
Perusterveydenhuollon avo-sairaanhoidon lääkärin kiireettömän käynnin odotusaika yli 7 pv. hoidon tarpeen arvioinnista, (%) toteutuneista käynneistä (lokakuun tilanne)	51,9	41,0	45,2	47,5	48,0 ¹
Erikoissairaanhoitoa yli 6 kk odottaneet 30.4. lkm/10 000 asukasta*	1,3	5,2	21,4	34,2	43,8
1.10.–31.3. välisenä aikana lakisääteisen 3 kk:n kuluessa valmistuneet lastensuojelun palvelutarpeen arvioinnit, (%)	93,6	95,5	91,6	88,4	82,9

Lähde: Terveiden ja hyvinvoinnin laitos/Sotkanet.

¹ Arvio, sillä toteumatietoa ei ole vielä saatavilla tietokannasta.

* Indikaattorin tulkinta: keskimäärin noin 44 henkilöä 10 000 asukasta kohden oli odottanut erikoissairaanhoitoa yli 6 kk huhtikuun lopussa.

Vaikuttavuustavoite 3: Ehkäisemme ja vähennämme ihmisten eriarvoistumista

Eriarvoisuus näkyy toimeentulon lisäksi eroina terveydessä ja elämänlaadussa sekä kokemuksissa palvelujen saatavuudesta. Vaikka yleinen terveyden ja hyvinvoinnin taso onkin väestössä jatkuvasti parantunut, jakautuu terveys ja hyvinvointi väestössä yhä eriarvoisemmin. Eriarvoisuus ilmenee sosioekonomisten ryhmien välillä lähes kaikilla terveyden ja hyvinvoinnin osa-alueilla ja vastaavasti terveys vaikuttaa myös sosioekonomiseen asemaan. Terveet ja hyvinvoivat pärjäävät paremmin koulutuksessa ja työmarkkinoilla, kun taas terveysongelmista kärsivät ihmiset ovat suu-remmassa riskissä päätyä heikompaan sosioekonomiseen asemaan.

Syrjäytymisriskissä ovat erityisesti sellaiset nuoret, jotka eivät opiskele, työskentele taikka ole varusmies- tai siviilipalveluksessa. Syrjäytymisriskissä olevien 18–24-vuotiaiden nuorten määrästä ei ole tarkkaa tietoa viime vuosilta, mutta määrän arvioidaan olleen kertomusvuonna noin 65 100 henkilöä. Viimeisimmän, vuoden 2022, tiedon mukaan 18–24-vuotiaista nuorista 14,7 % oli syrjäytymisriskissä. Syrjäytymisriskissä olevista nuorista miehiä on enemmän kuin naisia.

Viime vuosina toimeentulotukea saaneiden määrä on ollut laskussa, mutta kertomusvuonna määrä kääntyi jälleen nousuun. Merkittävistä sosiaaliturvaan kohdistuneista valtiontaloutta vahvistavien säästötoimien vaikutuksista ei vielä tiedetä, mutta näyttää siltä, että ne ovat kasvattaneet toimeentulotukea saavien määrää sen ollessa viimesijainen tuki. Kasvua näkyy erityisesti valtion 100 % rahoittamassa osuudessa, mikä selittyy ukrainalaisten pakolaisten siirtymisellä vastaanottorahan saajista toimeentulotuen saajiksi. Sosiaaliturvamuutokset ovat kuitenkin tulleet voimaan asteittain vuoden aikana, minkä vuoksi pitkäaikaisesti toimeentulotukea saaneiden määrässä ei todennäköisesti näy merkittävää kasvua vielä kertomusvuoden osalta. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden kotitalouksien määrän arvioidaan olleen 75 000 kotitaloutta. Pitkäaikaisesti toimeentulotukea saavat ovat syrjäytymisriskissä, johon linkittyy sekä pitkäaikaistyöttömyys että kotitalouden jäsenten ylisukupolvisen syrjäytymisen riski. Perustoimeentulotuen tarve painottuu nuoriin ikäluokkiin ja erityisesti 18–24-vuotiaat ovat yliedustettuina tuen saajissa. Toisaalta nuoret saavat yleensä tukea vain lyhyen aikaa, kun taas vanhempien työikäisten joukossa tuen tarve voi usein pitkittyä: erityisesti työttömillä, yksin asuvilla, lapsiperheillä sekä vanhempain- tai hoitovapaalla olevilla toimeentulotuen saajilla tuen tarve usein pitkittyy.

Köyhissä perheissä asuvien lasten osuus ei ole 2000-luvulla merkittävästi pienentynyt. Toimeentulon ongelmia ja pienituloisuutta on muita lapsiperheitä useammin yksinhuoltajien perheissä sekä monilapsisissa ja ulkomaalaistaustaisten vanhempien perheissä. Kertomusvuonna voimaan tulleet sosiaaliturvamuutokset ovat arvioiden mukaan lisänneet lapsiperheköyhyyttä, mutta indikaattorissa pitkittyneesti pienituloisiksi katsotaan lapset, jotka ovat kuuluneet pienituloisiin kotitalouksiin tilastovuoden lisäksi kahtena vuotena kolmen edellisen vuoden aikana. Tämän vuoksi pienituloisuuden kasvu ei vielä kertomusvuonna näy tässä indikaattorissa, joten pitkittyneesti pienituloisten lasten lukumäärä asuntoväestössä oli kertomusvuonna arviolta noin 52 000 henkilöä.

Pitkäaikaistyöttömiä oli kertomusvuoden marraskuun lopussa 102 600, mikä on 13 400 enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Pitkäaikaistyöttömien määrän kertomusvuoden lopussa arvioidaan olevan tätä hieman suurempi heikon työmarkkinatilanteen vuoksi. Työ- ja elinkeinoministeriön työllisyyskatsauksen mukaan pitkäaikaistyöttömistä miehiä oli 61 800 ja naisia 40 800. Miesten määrä nousi edellisestä vuodesta 8 000:lla (15 %) ja naisten määrä 5 400:lla (15 %). Marraskuun lopussa työttömiä työnhakijoita oli yhteensä 292 400 henkilöä, mikä on 28 100 enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneiden määrä työeläkejärjestelmän kautta on laskenut viime vuosina. Toteumatietoa työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneiden määrästä ei ole vielä saatavilla, mutta määrän arvioidaan olleen 17 700 henkilöä, joista alle 35-vuotiaita oli 1940 henkilöä. Tämä indikaattori huomioi työeläkejärjestelmän kautta työkyvyttömyyseläkkeelle jääneet, eli kokonaismäärästä puuttuvat erikseen Kelan kautta työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneet henkilöt, joita on arviolta joitakin tuhansia henkilöitä vuosittain. Vaikuttavuustavoitteen 3 seurantaindikaattorit on esitetty taulukossa 3.

Taulukko 3. Vaikuttavuustavoitteen 3 seurantaindikaattorit.

	2017	2021	2022	2023	2024
Syrjäytymisriskissä (ei työssä, ei opiskele, ei ole varusmiespalvelussa) olevat 18–24-vuotiaat, (lkm) vastaavan ikäisistä					
Yhteensä	N/A	65 182	65 170 ¹	65 160 ¹	65 100 ¹
Miehet	N/A	38 816	38 810 ¹	38 810 ¹	38 800 ¹
Naiset	N/A	26 366	26 360 ¹	26 350 ¹	26 300 ¹
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet kotitaloudet vuoden aikana, (lkm)					
	85 882	84 220	78 345	73 899	75 000 ¹
Pitkittyneesti pienituloisten lasten lukumäärä asuntoväestössä, (lkm)					
	55 352	54 946	53 234	51 640	52 000 ¹
Pitkäaikaistyöttömät työvoimasta, (lkm)*					
Yhteensä	91 568	107 268	86 160	90 608	102 585
Miehet	52 350	64 129	52 285	54 476	61 758
Naiset	39 218	43 139	33 875	36 132	40 827
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneet työeläkejärjestelmän kautta, (lkm)					
Yhteensä	18 597	17 480	17 869	17 705	17 700 ¹
Alle 35.v.	1923	1973	1930	1941	1940 ¹

Lähteet: Terveystietokeskus ja hyvinvoinnin laitos/Sotkanet, Tilastokeskus ja Eläketurvakeskus.

¹ Arvio, sillä toteumatietoa ei ole vielä saatavilla tietokannasta.

*Marraskuun 2024 toteuma.

Vaikuttavuustavoite 4: Edistämme sukupuolten tasa-arvon toteutumista

Vaikka Suomi onkin yksi maailman johtavia maita tasa-arvon suhteen, on yhteiskunnassamme vielä paljon tehtävää tasa-arvon edistämiseksi. Hoivavastuu ja perhevapaat eivät vielä jakaudu miesten ja naisten välillä riittävästi, eikä palkkatasa-arvoa ole vielä saavutettu. Lisäksi naisiin kohdistuva väkivalta on edelleen ongelma. Naisten ja miesten välistä tasa-arvon toteutumista ansiotulojen kehityksessä mitataan ansiotasoindeksillä, joka kuvaa naisten ja miesten välistä keskimääräistä palkkaeroa. Kertomusvuoden osalta tietoja ei ole vielä saatavilla, mutta palkkaero on todennäköisesti pysynyt suurin piirtein samana kuin edellisenä vuonna ollen noin 16 %. Vuonna 2023 palkkaero kasvoi 15,6 prosentista 16,0 prosenttiin, eli naiset tienasivat keskimäärin noin 84 % miesten vastaavasta palkasta.

Syyskuussa 2022 voimaan tullut perhevapaauudistus on tasannut vanhempainpäivärahopäivien määriä sukupuolten välillä: isien osuus korvatuista vanhempainpäivärahopäivistä on kasvanut. Vuonna 2023 vanhempainpäivärahopäivistä 84 % korvattiin naisille ja miehille korvattujen päivien osuus kasvoi 12,2 %:sta 15,6 %:iin. Kertomusvuoden osalta tietoa ei ole vielä saatavilla, mutta miesten osuus vanhempainpäivärahopäivistä on todennäköisesti hieman kasvanut edellisten vuosien trendin mukaisesti, ja osuuden arvioidaan olleen 17 %. Perhevapaat ja hoivavastuu jakautuvat kuitenkin edelleen epätasaisesti: naiset ovat tyypillisesti päävastuussa lasten hoivasta ja pitävät suurimman osan perhevapaista. Pitkillä perhevapailla on tutkitusti haitallista vaikutusta naisten työuriin ja palkkakehitykseen.

Kunnilla on hyvät yhteiskunnalliset edellytykset vaikuttaa sukupuolten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumiseen kuntalaisten arjessa. Kunnat panostavat yhä enemmän suunnitelmiin sukupuolten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Vuonna 2023 kunnista 60 %:lla oli toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Kertomusvuoden dataa ei ole vielä saatavilla tietokannasta, mutta tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien olemassaolo on vuonna 2024 oletettavasti jatkanut maltillista kasvua ja osuuden arvioidaan olevan 65 %. Sukupuolten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi sekä välittömän että välillisen syrjinnän ehkäisyssä on otettava huomioon intersektionaalisuus: henkilön asemaan yhteiskunnassa vaikuttavat sukupuolen ohella monet muutkin tekijät, kuten yhteiskuntaluokka, ikä, etninen tausta, seksuaalinen suuntautuminen ja toimintakyky. Edellä kuvatut tekijät voivat myös vaikuttaa toisiinsa tai yhtä aikaa aiheuttaen moninkertaista, kumulatiivista tai risteävää syrjintää. Sukupuolten tasa-arvoon liittyvät indikaattorit on esitetty alla taulukossa 4

Taulukko 4. Vaikuttavuustavoitteen 4 seurantaindikaattorit.

	2017	2021	2022	2023	2024
Palkansaajien säännöllisen työajan kuukausiansioiden ero sukupuolittain, (%)*	16,1	15,7	15,6	16,0	16,0 ¹
Isien osuus kaikista korvatuista vanhempainpäivärahapäivistä, (%)	10,0	11,1	12,2	15,6	17,0 ¹
Kunnilla on voimassaoleva suunnitelma sukupuolten tasa-arvon sekä yhdenvertaisuuden edistämiseksi, (%)	N/A	54	57 ¹	60	65 ¹

Lähteet: Tilastokeskus, Kansaneläkelaitos ja Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos/TEAvisari.

* Indikaattorin tulkinta: Naiset tienaavat keskimäärin 84 % miesten vastaavasta palkasta.

¹ Arvio, sillä toteumatietoa ei ole vielä saatavilla tietokannasta.

Vaikuttavuustavoite 5: Parannamme elin- ja työympäristön terveyttä ja turvallisuutta

Tapaturmiin ja väkivaltaan kuolleiden määrissä on vuosittaista vaihtelua. Tilastokeskuksen mukaan henkirikoksia tehtiin kertomusvuoden tammi–syyskuussa selvästi edellistä vuotta enemmän. Tämä selittyy kuitenkin sillä, että vuonna 2023 henkirikosten määrä oli poikkeuksellisen matala: tällöin henkirikosten määrä oli alimmalla tasolla koko mittaushistorian aikana. Vuonna 2023 tapaturmiin ja väkivaltaan kuolleita oli yhteensä 3430 henkilöä, joista 2288 oli miehiä ja 1142 naisia. Tapaturmiin kuolleita oli yhteensä 2490. Tapaturmiin ja väkivaltaan kuolleista ei ole vielä saatavilla tilastotietoa kertomusvuoden osalta, mutta sen arvioidaan karkeasti pysyvän suunnilleen edellisen vuoden tasolla.

Kertomusvuoden osalta tietoa työtapaturmataajuudesta, eli työpaikkatapaturmien sattumistiheydestä, ei ole vielä saatavilla. Tapaturmavakuutuskeskuksen ennusteen mukaan työpaikkatapaturmien taajuus oli noin 25 työpaikkatapaturmaa miljoonaa tehtyä työtuntia kohti, mikä on hieman edellistä vuotta alhaisempi. Työpaikkatapaturmien määrä pysyi suunnilleen edellisen vuoden tasolla: kertomusvuonna sattui yhteensä 114 000 työtapaturmaa, joista 90 000 oli työpaikkatapaturmia ja 24 000 työmatkatapaturmia.

Uhkailun ja väkivallan kohteeksi joutuneista ei ole vielä saatavilla tarkkaa tietoa kertomusvuoden osalta, mutta kertomusvuoden tammi–syyskuussa pahoinpite-lyjä tuli tietoon kaikkiaan 29 900, mikä on 4 % vähemmän kuin vuonna 2023. Vaikka väkivalta on edelleen Suomessa vakava ongelma, voidaan silti todeta, että tässä indikaattorissa on tapahtunut jonkin verran myönteistä kehitystä viime vuosien aikana. Tämän vuoksi arvioidaan, että kertomusvuoden osalta uhkailua ja väkivaltaa kokeneita oli hieman edellistä vuotta vähemmän: 15 % 15–74-vuotiaista. Vaikka väkivallan kokemuksia on sekä naisilla että miehillä, koetussa väkivallassa on merkittäviä eroja sukupuolten välillä. Vuonna 2023 uhkailun tai väkivallan kohteeksi joutui 17,8 % naisista ja 13,7 % miehistä. Yksityiskohtaisemmat tarkastelut osoittavat, että naiset kohtaavat yhteiskunnassa useammin toistuvampaa ja vakavampaa väkivaltaa ja miehet taas enemmän kertaluontoista väkivaltaa. Vaikuttavuustavoitteen 5 indikaattorit on koottu alla olevaan taulukkoon 5.

Taulukko 5. Vaikuttavuustavoitteen 5 seurantaindikaattorit.

	2017	2021	2022	2023	2024
Tapaturmiin ja väkivaltaan kuolleet tilaston peruskuolemansyyn iän ja sukupuolen mukaan					
Yhteensä	3480	3368	3276	3430	3400 ¹
Miehet	2364	2209	2148	2288	2280 ¹
Naiset	1116	1159	1128	1142	1120 ¹
Työpaikkatapaturmataajuus*	29	26,2	25,5	25,2	25,0 ¹
Uhkailun ja väkivallan kohteeksi joutuneet sukupuolen ja iän mukaan, (%) 15–74-vuotiaista					
Yhteensä	19,2	16,6	17,0 ¹	15,8	15 ¹
Miehet	18,5	15,3	15,5 ¹	13,7	13 ¹
Naiset	19,8	18,0	18,5 ¹	17,8	17 ¹

Lähteet: Tilastokeskus, Tapaturmavakuutuskeskus, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti (Kansallisen rikosuhritutkimuksen tuloksia 61/2024).

* Indikaattorin tulkinta: Työpaikkatapaturmien sattumistaajuuden ennustetaan olevan n. 25 tapaturmaa milj. tehtyä työtuntia kohti.

¹ Arvio, sillä toteumatietoa ei ole vielä saatavilla tietokannasta.

3.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Sosiaali- ja terveysministeriö myönsi avustuksia yhteensä 383 588 000 euroa yleishyödyllisille yhteisöille ja säätiöille terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen (mom. 33.90.50) Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskukseen (STEA) ehdotusten pohjalta.

Kertomusvuonna STEA:lla oli kaksi avustusten hakuaikaa. Vuodelle 2024 avustuksia haki 990 järjestöä ja yhteensä 2 475 kohteeseen. Avustuksia myönnettiin 789 hakijalle yhteensä 1 797 avustuskohteeseen.

Avustuksia myönnettiin avustuskokonaisuuksien mukaiseen toimintaan:

- Järjestöjen toimintaedellytysten ja perusrahoituksen turvaaminen
- Terveyden edistäminen sekä työ- ja toimintakyvyn vahvistaminen
- Osallisuuden, toimijuuden ja arjenhallinnan tukeminen
- Kriisiauttaminen ja arjen turvallisuuden edistäminen

Avustusohjelmia oli kaksi, avustuksia oli mahdollista hakea vuodelle 2024 Paikka auki -ohjelmaan ja uuteen Näkymättömät-ohjelmaan. Ohjelmien koordinaation kautta ohjelmaan kuuluvat järjestöt voivat saada tukea ja ohjausta. Paikka auki -ohjelmärahoitukseen myönnettiin yhteensä 283 Paikka auki-avustusta ja yksi avustus ohjelman koordinaatioon, yhteensä 13,8 miljoonaa euroa. Näkymättömät -ohjelmärahoitukseen myönnettiin avustusta yhdelle koordinaatiohankkeelle ja 15 ohjelmaan osallistuvalla järjestöllä yhteensä 7,6 miljoonaa euroa.

Avustuksen saajilla on velvollisuus raportoida STEA:lle avustuksen käytöstä vuosittain. STEA valvoo avustusten asianmukaista käyttöä ja arvioi avustetun toiminnan tuloksellisuutta vuosiselvitysten, tuloksellisuusraporttien, hankkeiden väli- ja loppuraporttien sekä tarkastuskäyntien avulla sekä tekee selvityskäyntejä. Lisäksi STEA antaa vuosittain ohjausta ja neuvontaa sekä avustusta hakeville, että avustuksen saajille. STEA järjestää myös erilaisia koulutuksia.

Sosiaali- ja terveysministeri asetti selvityshenkilön tekemään sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustustoiminnan kehittämisehdotuksia. Selvitys valmistui joulukuussa 2024.

Terveyden edistämisen määrärahat

Terveyden edistämisen määräraha (33.70.50) on tarkoitettu terveyden edistämisen kokeilu- ja kehittämishankkeisiin sekä terveyden edistämistä tukeviin tutkimushankkeisiin ja -ohjelmiin. Momentille myönnettiin 11 525 000 euroa. Hankkeiden arviointi on toteutunut hankkeiden jättämien loppuselvitysten yhteenvedolla. Lisäksi terveyden ja hyvinvoinnin laitos on teettänyt ulkopuolisen arvioinnin ohjelman tuloksista ja vaikutuksista. Viimeisen, vuonna 2024 tehdyn arvioinnin perusteella hankkeiden tavoitteet toteutuivat pääosin odotusten mukaisesti ja hankkeilla on voitu edistää terveyden edistämisen määrärahan strategisia tavoitteita vaikutuksenmukaisesti. Hankkeet ovat osaltaan kaventaneet hyvinvointi- ja terveyseroja. Uusi tulosten ja vaikutusten arviointi tehdään vuoden 2026 aikana. Hankkeiden toteutumista arvioidaan kattavammin myös väliselvitysprosessin jättämisen yhteydessä. Lisäksi osassa vuonna 2025 käynnistyneistä hankkeista tehdään vaikuttavuustutkimusta Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen toteuttamana.

Tartuntatautien valvonnan määrärahasta myönnetyt avustukset

Tartuntatautien valvonnan määrärahaa (momentti 33.70.22) oli kertomusvuonna käytettävissä 460 000 euroa ja sillä tuettiin kahdeksaa eri hanketta. Tartuntatautien valvonnan määrärahan painopistealueet vuosille 2023–2027 ovat mikrobilääkeresistenssin torjunta ja hoitoon liittyvien infektioiden ehkäisy, seksi- ja verivälitteisten tautien ehkäisy ja seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien edistäminen, korkean rokotuskattavuuden ylläpitäminen, haavoittuvassa asemassa olevien ja riskiryhmien tartuntatautien ehkäisy, hengitysteitse leviävien infektioiden ml. tuberkuloosin torjunta sekä pandemiavarautumisen kehittäminen osana kokonaisturvallisuuden yhteistoimintamallia.

Hyvän työn ohjelmasta myönnetyt valtionavustukset

Hyvän työn ohjelman tavoitteena on luoda edellytyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön riittävyydelle ja saatavuudelle sekä parantaa henkilöstön työkykyä. Ohjelman toimenpiteinä ovat muun muassa henkilöstön veto ja pitovoiman lisääminen ja työnjaon selkiyttäminen. Näiden kehittämiseen ohjelmasta myönnettiin valtionavustusta (momentti 33.03.63) sitä hakeneille hyvinvointialueille ja Helsingin kaupungille yhteensä 806 401 euroa. Valtionavustus kohdentui työkykyä ja veto- ja pitovoimaa lisääviin valmennus- ja kehittämiskokonaisuuksiin sekä ammattiryhmien väliseen työnjakoon liittyviin pilottihankkeisiin. Valmennuskokonaisuuteen osallistui 23 moniammatillista tiimiä sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioista.

Työjakoon liittyvät pilotoinnit kohdentuivat osastonsihteerien työnkuvan pilotointiin, kulttuurikoulutetut ikääntyneiden palveluissa ja kuntoutuksen neuvontaan ja ohjaukseen sotekeskuksissa. Kaikki piloteissa ja valmennuksissa luodut toimintamallit viedään Innokylään muiden yksiköiden ja alueiden hyödynnettäväksi.

Suomen kestävän kasvun ohjelma

Suomen kestävän kasvun ohjelma rahoitetaan EU:n kertaluonteisesta elpymisvälineestä (Next Generation EU). Ohjelma vauhdittaa kilpailukykyä, investointeja, osaamistason nostoa sekä tutkimusta, kehitystä ja innovaatioita eri sektoreilla. Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa (mom. 33.60.61) ohjelman pilarista 4, joka koskee sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuuden vahvistamista ja kustannusvaikuttavuuden lisäämistä, ja osin pilarista 3, joka koskee työllisyysasteen ja osaamistason nostamista kestävän kasvun vauhdittamiseksi. STM:n hallinnonalalle kohdentuu ohjelmasta yhteensä 381 miljoonan euron rahoitus.

Sosiaali- ja terveysministeriö myönsi valtionavustuksia viiden erillisen valtionavustushaun kautta yhteensä yli 300 miljoonaa euroa vuosille 2022–2025. Kertomusvuonna ohjelmasta myönnettiin hoidon jatkuvuusmallin edistämiseen ja sitä tukeviin digitaalisiin ratkaisuihin sekä hyvinvoinnin monialaisen digitaalisen palvelutarjottimen käyttöönottoon 15,8 miljoonaa euroa. Lisäksi myönnettiin nuorten mielenterveyden tukeen työelämässä, digitaalisen omahoidon koulutukseen sekä hoitoon pääsyä koskevien tietojen seurannan pilotointiin Kanta-palvelujen avulla 5,9 miljoonaa euroa. Ohjelmaa toimeenpannaan alueellisissa kehittämishankkeissa jokaisella hyvinvointialueella ja Helsingin kaupungissa, sosiaalialan osaamiskeskuksissa sekä järjestöissä. Kansallisilla kehittämisprojekteilla tuetaan alueellista kehittämistyötä.

4 Toiminnan tehokkuus

Ministeriön toiminnan tehokkuutta käsitellään ministeriön henkilötövuosi- ja kustannuskehityksen kautta tehtäväkokonaisuuksittain. Ministeriön valmistelemien hallitusten esitysten määrä nousi (kts. kappale 5.1) noudattaen hallituskauden rytmiä, jossa hallituksen esitysten määrä on pienimmillään hallituskauden vaihdosvuotena. Ministeriötasolla seurattavat suoritteet, kuten hallituksen esitykset tai kirjalliset kysymykset, eivät ole yhteismitallisia eikä tehokkuus- tai tuottavuusvertailua voi mekaanisesti tehdä seurattavien suoritteiden perusteella.

Ministeriön virkojen määrä laski 13, josta puolet liittyi ministereiden esikuntien sihteerien siirtoon hallitusohjelman mukaisesti valtioneuvoston kansliaan (VNK). Loppuosa virkojen vähennyksistä liittyi monivuotisen tuottavuusohjelman toteuttamiseen. Ministeriön henkilötövuosien määrä väheni kuudella.

Tilinpäätösanalyysissä luvussa 7 käsitellään myös kuluja kululajeittain. Tilinpäätösanalyysissä tarkastellaan kaikkia ministeriön omia toiminnan kuluja kululajeittain eikä siinä huomioida VNK:n kuluja, koska osa ministeriöiden tukitoiminnoista on keskitetty sinne.

4.1 Toiminnan tuottavuus

Taulukossa 6 on esitetty ministeriön henkilötövuosien kohdennukset 2022–2024 jaoteltuna toiminnoittain ja toimintoryhmittäin. Taulukko perustuu Kieku-järjestelmästä saatavaan työajankohdennustietoon. Kustannuslaskennan luotettavuuden parantamiseksi jatkettiin työajankohdennusten kuukausittaista valvontaa.

Taulukko 6. Htv:t toiminnoittain / toimintoryhmittäin (toimintojen välittömät htv:t)

	Htv 2024	Htv 2023	Htv 2022	Muutos (%) 2023–2024
YDINTOIMINNOT	58,71	57,96	55,86	1,3 %
Terveiden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen sekä sairauksien ja sosiaalisten ongelmien ehkäisy	31,61	31,56	30,05	0,2 %
Sosiaali- ja terveyspalvelut	5,73	4,72	5,78	21,4 %
Lääkehuolto	12,52	13,13	12,34	-4,7 %
Terveystensuojelu sekä säteilyhaittojen, kemikaalien ja geeniteknologian valvonta	2,14	2,71	2,38	-21,1 %
Toimeentuloturva	0,08	0,04	0,04	77,6 %
Vakuutusmarkkinoiden toiminta	1,34	0,78	1,08	71,2 %
Työsuojelu	0,88	0,58	0,42	50,9 %
Naisten ja miesten välinen tasa-arvo	3,50	2,33	2,16	50,0 %
Ydintoimintojen tietojärjestelmät	0,94	2,12	1,60	-55,5 %
OHJAUSTOIMINNOT	191,60	185,80	214,40	3,1 %
Yhteiskuntapolitiikan strategiat ja seuranta	40,60	45,50	59,44	-10,8 %
Ministeriön toimialan ohjaus ja toiminta- ja taloussuunnittelu sekä seuranta	23,41	24,13	20,72	-3,0 %
Lainsäädännön valmistelu ja seuranta	68,99	54,93	72,01	25,6 %
EU- ja kansainväliset asiat	28,34	30,04	26,32	-5,7 %
Muut ministeriökohtaiset erityistehtävät	30,25	31,20	35,91	-3,0 %
TUKITOIMINNOT	103,47	109,02	118,02	-5,1 %
PALKALLINEN POISSAOLO	84,76	87,88	96,65	-3,6 %
AVOIN TOIMINTO	3,98	8,20	6,00	-51,5 %
Yhteensä	442,51	448,87	490,94	-1,4 %

Osa ministeriöiden tukitoiminnoista on keskitetty valtioneuvoston kansliaan.
Tämä osuus ei sisälly ministeriön henkilötyövuosiin.

Henkilötyövuodet ovat laskeneet 1,4 % vuoteen 2023 verrattuna. Valtiolla työajan kohdennuksessa käytettävä yhteinen toimintohierarkia koostuu ydintoiminnoista, ohjaustoiminnoista ja tukitoiminnoista. Ministeriön toiminnassa ydintoimintoa käyttävät pääasiassa vain ministeriön yhteydessä toimivat itsenäiset toimijat kuten Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus (STEA) ja Lääkkeiden hintalautakunta (Hila). Ministeriön perustehtävät, kuten säädösvalmistelu, strategiset hankkeet ja tulosohtaus, ovat ohjaustoimintoa. Ministeriössä on panostettu viime vuosina työajankohdennusprosessiin, mikä on näkynyt kohdentamattoman työn (avoin toiminto) ja laskennallisten poissaolojen merkittävänä vähenemisenä. Kohdentamatta jäävä työaika lisää jakopalkkalaskennassa poissaolojen suhteellista määrää. Vuonna 2023 maksettu kertakorvaus kasvatti kertaluontoisesti avoimen toiminnon määrää ja vuonna 2024 avoimen toiminnon määrä laski edellisestä vuodesta 51,5 %.

Ydintoiminnoille kertyi 58,7 henkilötyövuotta, joka on 13,3 % kaikista henkilötyövuosista (2023: 58,0 htv ja 12,9 %). Ohjaustoiminnoille kertyi 191,6 henkilötyövuotta, joka on 43,3 % kaikista henkilötyövuosista (2023: 185,8 htv ja 41,4 %). Ydin- ja ohjaustoimintojen suhteellinen kasvu 2022–2024 selittyy työaikakohdennusprosessin paranemisella. Tukitoimintojen osuus laski edelliseen vuoteen verrattuna.

4.2 Toiminnan taloudellisuus

Ministeriössä vuonna 2021 käyttöön otetussa valtion yhteisessä kustannuslaskentamallissa kustannusten jako perustuu aiempaa enemmän toimintorakenteeseen, minkä myötä ostolaskuilla ja työajankohdennuksissa käytetyt toiminnot saavat aiempaa suuremman painoarvon. Muutoksen kustannuslaskentamallin rakenteessa arvioidaan johtavan aiempaa mallia parempaan aiheuttamisperiaatteeseen.

Kustannuslaskentamalli perustuu vyörytysjärjestykseen, jossa ensimmäisissä vaiheissa palkallisten poissaolojen, avoimen toiminnon, kiinteistöhallinnon ja tietohallinnon kustannukset vyörytetään ministeriön muille tukitoiminnoille, ministeriön ohjaustoiminnoille sekä ministeriön ydintoiminnoille. Näiden jälkeen muut tukitoiminnot vyörytetään ministeriön ohjaustoiminnoille sekä ministeriön ydintoiminnoille. Viimeisissä vyörytysvaiheissa ydintoimintojen avustavat tehtävät sekä poistot ja mahdolliset toiminnoille kirjaamattomat korot vyörytetään ministeriön ohjaus- ja ydintoiminnoille. Ministeriön osuus valtioneuvoston yhteisistä kustannuksista vyörytetään ministeriön ohjaus- ja ydintoiminnoille niissä vyörytysvaiheissa, joihin ne sisältönsä puolesta kuuluvat.

Ministeriön taulukossa 7 esittämät kustannukset sisältävät kaikki ministeriön toiminnan määrärahamomentit sekä valtioneuvoston kanslian ilmoittamat ministeriökohtaiset tukitoimintojen kustannukset ja ne on esitetty ministeriön toimintokokonaisuuksittain.

Taulukko 7. Ydin- ja ohjaustoimintojen kokonaiskustannukset (1 000 €)

	Toteuma 2024	Toteuma 2023	Toteuma 2022	Muutos (%) 2023–2024
YDINTOIMINNOT	11 116	10 952	9 781	1,5 %
Terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen sekä sairauksien ja sosiaalisten ongelmien ehkäisy	7 549	7 272	6 583	3,8 %
Sosiaali- ja terveystalvet	1 548	1 535	1 419	0,8 %
Lääkehuolto	334	668	538	-50,0 %
Terveydensuojelu sekä säteilyhaittojen, kemikaalien ja geeniteknologian valvonta	414	582	434	-28,9 %
Toimeentuloturva	16	9	9	72,9 %
Vakuutusmarkkinoiden toiminta	328	211	245	55,4 %
Työsuojelu	191	134	91	43,2 %
Naisten ja miesten välinen tasa-arvo	736	542	463	36,0 %

	Toteuma 2024	Toteuma 2023	Toteuma 2022	Muutos (%) 2023–2024
OHJAUSTOIMINNOT	113 133	112 942	126 391	0,2 %
Yhteiskuntapolitiikan strategiat ja seuranta	55 241	60 826	78 404	-9,2 %
Ministeriön toimialan ohjaus ja toiminta- ja taloussuunnittelu sekä seuranta	5 178	6 078	4 649	-14,8 %
Lainsäädännön valmistelu ja seuranta	14 509	12 340	14 177	17,6 %
EU- ja kansainväliset asiat	30 622	25 133	13 763	21,8 %
Muut ministeriökohtaiset erityistehtävät	7 584	8 566	15 398	-11,5 %
Yhteensä	124 249	123 894	136 172	0,3 %

Ydin- ja ohjaustoimintojen kokonaiskustannukset sisältävät ministeriön tukitoimintojen ja palkallisen poissaolon kustannukset.

Osa ministeriöiden tukitoiminnoista on keskitetty valtioneuvoston kansliaan.

Valtioneuvoston kanslian ilmoittamat ministeriökohtaiset tukitoimintojen kustannukset on kohdistettu ministeriön ydin- ja ohjaustoimintojen kustannuksiin seuraavasti:

2024: 12 683 632 €

2023: 14 063 866 €

2022: 11 338 565 €

Kokonaiskustannukset 124,2 miljoonaa euroa (2023: 123,9 miljoonaa euroa) kasvoivat edellisestä vuodesta 0,3 %.

Ydintoimintojen kustannukset olivat 11,1 miljoonaa euroa (2023: 11,0 miljoonaa euroa). Kustannukset nousivat 1,5 % edelliseen vuoteen verrattuna (2023: 12 %).

Ohjaustoimintojen kustannukset olivat 113,1 miljoonaa euroa (2023: 112,9 miljoonaa euroa)

4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Maksullisen toiminnan myyntituotot olivat yhteensä 2,67 miljoonaa euroa (2023: 2,31 miljoonaa euroa). Maksullisen toiminnan kokonaistuottokertymä kasvoi 0,37 miljoonaa euroa, eli 16 %.

Ministeriön maksullisen toiminnan tulot ovat ministeriön asetuksen (STMA 854/2021) 2 § mainittuja julkisoikeudellisia suoritteita, geenitekniikkalain mukaisia maksullisia suoritteita (VNA 1245/2023) sekä lääkkeiden hintalautakunnan tuloja (STMA 924/2022). Vuoden 2024 osalta ei ole laadittu erikseen varainhoitovuoden tavoitteita, koska toimintatavoite tulisi olla kustannusneutraali.

Taulukko 8. Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuuslaskelma

Erillislainsäädäntöön perustuvat maksullisen julkisoikeudelliset ja muut julkisoikeudelliset suoritteet (1.000 euroa)

	HILA	MUUT	YHT	HILA	MUUT	YHT	HILA	MUUT	YHT
	2024	2024	2024	2023	2023	2023	2022	2022	2022
	euroa	euroa	euroa	euroa	euroa	euroa	euroa	euroa	euroa
TUOTOT									
Maksullisen toiminnan tuotot									
Maksullisen toiminnan myyntituotot	2 618	55	2 673	2 252	55	2 307	2 770	52	2 822
Tuotot yhteensä	2 618	55	2 673	2 252	55	2 307	2 770	52	2 822
KOKONAISKUSTANNUKSET									
Erilliskustannukset									
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	1	–	1	1	–	1
Henkilöstökustannukset	1 018	81	1 099	1 052	83	1 135	960	72	1 032
Vuokrat	–	–	0	–	–	0	27	–	27
Palvelujen ostot	298	0	298	266	7	274	287	10	297
Muut erilliskustannukset	13	–	13	11	–	11	8	–	8
Erilliskustannukset yhteensä	1 328	82	1 410	1 330	90	1 420	1 282	82	1 364
Osuus yhteiskustannuksista									
Tukitoimintojen kustannukset	1 212	74	1 286	1 341	97	1 439	1 127	51	1 178
Poistot	249	–	249	81	–	81	65	–	65
Muut yhteiskustannukset	270	20	290	257	23	279	264	14	278
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	1 731	94	1 825	1 679	120	1 799	1 456	65	1 521
Kokonaiskustannukset yhteensä	3 060	175	3 235	3 009	210	3 218	2 738	147	2 885
KUSTANNUSVASTAAVUUS (tuotot – kustannukset)	-441	-121	-562	-756	-155	-912	32	-96	-64
Kustannusvastaavuus-%	86 %	31 %	83 %	75 %	26 %	72 %	101 %	35 %	98 %

Ministeriön maksuasetuksen (STMA 854/2021) mukaisia maksullisia suoritteita sekä Geenitekniikan lautakunnan (VNA 1245/2023) mukaisia maksullisia suoritteita koskevat yhteiskustannukset on laskettu siinä suhteessa mitä suoritteita tuotaville osastoille ja toiminnoille vyörytettyjä yhteiskustannuksia on suhteessa niiden erilliskustannuksiin.

Lääkkeiden hintalautakunnan tuotot 2,62 miljoonaa euroa (2023: 2,25 miljoonaa euroa) muodostivat suurimman osan julkisoikeudellisten suoritteiden tuotoista (98 %). Lääkkeiden hintalautakunnan kustannusvastaavuus 86 % toteutui edellistä vuotta (2023: 75 %) paremmin. Vuosien 2022–2024 keskimääräinen kustannusvastaavuus oli 87 %. Vaihtelu aiheutuu toiminnan luonteesta. Tarkasteluvuonna Hilassa ratkaistiin yhteensä 860 hakemusta, vuonna 2023 ratkaistiin 669 hakemusta. Keskimääräinen vuosittainen hakemusmäärä oli noin 800.

Liiketaloudellisten suoritteiden laskutusta ei ministeriössä ole ollut tai se on ollut vähäistä. Vuonna 2024 liiketaloudellisten suoritteiden laskutus oli alle 1000 euroa.

4.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Taulukko 9. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma
Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1.000 euroa)

	Rahapelihaitat		
	2024	2023	2022
	euroa	euroa	euroa
YHTEISRAHOITTEISEN TOIMINNAN TUOTOT			
Muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	–	–	–
EU:lta saatu rahoitus	–	–	–
Muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	–	–	–
Yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	3 245	3 134	3 186
Tuotot yhteensä	3 245	3 134	3 186
Yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	–	–	–
Henkilöstökustannukset	85	101	124
Palvelujen ostot	3 014	2 872	2 839
Muut erilliskustannukset	12	7	14
Erilliskustannukset yhteensä	3 112	2 979	2 977
Yhteisrahoitteisen toiminnan yhteiskustannusosuus	–	–	–
Tukitoimintojen kustannukset	93	126	165
Muut yhteiskustannukset	25	29	44
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	118	155	209
Kokonaiskustannukset yhteensä	3 230	3 134	3 186
OMARAHOITUSOSUUS			
(Tuotot – Kustannukset)	16	0	0
Omarahoitusosuus, %	0 %	0 %	0 %

Ministeriön yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot muodostuivat valtaosin peliriippuvuuden seurannasta (79 %), jonka tuotot olivat 3,3 miljoonaa euroa. Lisäksi Veikkaukselta laskutettiin 0,8 miljoonaa euroa vuoden 2023 STEA:n kokonaiskustannuksia, joiden lopullinen määrä selvisi vasta vuoden 2023 tilinpäätöksen valmistuttua. Muut yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot olivat vähäisiä, jääden alle 10 000 euron.

Kokonaisuudessaan yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot laskivat 2,4 miljoonaa euroa ja olivat 4,1 miljoonaa euroa (2023: 6,5 miljoonaa euroa). Vähennys johtui siitä, että STEA siirtyi budjettirahoitteiseksi kertomusvuoden alusta.

Peliriippuvuuden osalta vuoden 2023 kokonaiskustannukset eivät olleet selvillä ennen vuoden 2023 tilinpäätöksen valmistumista, joten erotus hyvitettiin Veikkaukselle vuonna 2024 (33 000 euroa). Koska kustannuslaskentaa vastaavat kustannukset ovat oikealla tilikaudella 2023, on myös tulot kohdennettu taulukkoon vuoden 2023 kohdalle.

Vuonna 2024 Veikkaukselta laskutettiin yhteisrahoitteisen toiminnan yhteiskustannuksia 90 % vuoden 2023 yhteiskustannuksista. Kustannuslaskennan osoittamat lopulliset yhteiskustannukset laskutetaan tai palautetaan tilinpäätöstä seuraavana vuonna.

5 Tuotokset ja laadunhallinta

5.1 Tuotokset ja laadunhallinta

Taulukko 10. Keskeiset tuotokset vuosina 2021–2024

Keskeiset tuotokset	2024	2023	2022	2021
Esitelyjen säädösten määrä				
– hallituksen esitykset	39	21	56	36
– HE:n sisältyvät lait	111	50	217	206
– valtioneuvoston asetukset	23	28	58	86
Kirjallisten kysymysten määrä, (joista koronaan liittyviä v. 2021)	123	93	175	24 (60)
Julkaisut	37	35	21	39
Tiedotteet, suomenkieliset, (joista koronaan liittyviä)*	295	298	442 (55)	461 (260)
Tiedotteet, ruotsinkieliset	290	294	424	451
Tiedotteet, englanninkieliset	55	110	134	270
Tiedotteet, venäjänkieliset	3	18	31	110
Tiedotustilaisuudet ja toimittajatapaamiset, (joista koronaan liittyviä)*	11	9	40 (20)	71 (64)
Verkkouutiset, suomenkieliset	52	57	78	64
Verkkouutiset, ruotsinkieliset	44	43	58	29
Verkkouutiset, englanninkieliset	11	10	6	9
Verkkouutiset, venäjänkieliset	0	0	1	0
Videot	–	59	106	158

*ei eritellä enää 2023 alkaen

Ministeriön viestintä keskittyi hallitusohjelman toimeenpanoon ja säädösvalmisteluun. Sosiaaliturvauudistus ja kansallinen palvelureformi olivat viestinnän keskeisiä painopisteitä. Uudistusten viestintää suunniteltiin ja toteutettiin yhteistyössä ministeriön osastojen sekä muiden ministeriöiden (SM, VM, TEM) kanssa. Yhdessä laadittiin myös kestävän hyvinvointiyhteiskunnan ministerityöryhmän viestinnän linjaukset ja suunnitelmat.

STM ylläpiti viestintävalmiutta mahdollisen lintuinfluenssan ihmistartunnan varalta yhteistyössä hyvinvointialueiden ja muiden hallinnonalojen kanssa. Häiriötilanteiden viestintäohje päivitettiin.

Ministeriön viestintä pääsi irtautumaan koronan varjosta ja kehittämistyö laajeni kaikille osa-alueille. Vuoden aikana:

- Luotiin viestinnän strategiset pitkän aikavälin tavoitteet.
- Päivitettiin hallinnonalan viestinnän linjaukset sekä sosiaalisen median linjaukset.
- Tehtiin sidosryhmäkartoituksen pohjalta STM:n sidosryhmäviestinnän linjaukset.
- Auditointiin viestinnän toiminta ja aloitettiin yksikön työn kehittäminen sen pohjalta.
- Määriteltiin konsepti viestinnän säännölliseen mittaamiseen.
- Käynnistettiin osastoilla viestintäyksikön toimintaperiaatteiden esittelykierros.

Viestinnässä testattiin tekoälyn hyödyntämistä mm. some-päivityksissä ja tiedotteiden selkiyttämisessä, ja uusi Kampus-intranet otettiin käyttöön. Verkkosivuston käyttäjätutkimus vahvisti stm.fi-palvelun palvelevan hyvin, mutta pitkäjänteinen kehittäminen todettiin tarpeelliseksi ja käynnistettiin. Osastojen verkkosivupäivittäjien rinki perustettiin ja perehdytettiin.

Kertomusvuonna STM:n sosiaalisen median linjaukset päivitettiin. LinkedIn nousi tavoitettavimmaksi kanavaksi ja Instagramin kasvu jatkui. X:n tavoittavuus laski, mutta se on edelleen relevantti kanava. Videotuotanto painottui ministereiden ja kansliapäällikön tervehdyksiin sekä johtoryhmän videoblogeihin.

5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Ministeriö osallistui valtioneuvostotasolla lainvalmistelun kehittämisen yhteistyöryhmän työhön. Lainvalmistelun kehittämisen yhteistyöryhmän tehtävänä on seurata hallituksen lainsäädäntöohjelman ja -suunnitelmien toteutumista, keskustella ajankohtaisista lainvalmisteluun ja kehittämiseen liittyvistä asioista, yhteensovittaa tarvittaessa ministeriöiden näkemyksiä lainvalmistelun kehittämisestä, seurata lainvalmistelun kehittämistoimia ja niiden toteuttamista sekä tehdä tarvittaessa kehittämisehdotuksia hyvien lainvalmistelukäytäntöjen edistämiseksi.

Lisäksi ministeriö osallistui työ- ja elinkeinoministeriön sääntelyn sujuvoittamishankkeeseen. STM oli edustettuna hallinnollisen taakan keventämisen ja norminpurun ohjausryhmässä sekä ministeriöiden välisessä teknisen tason asiantuntijaverkostossa. Hankkeen tavoitteena on sujuvoittaa yrityksiä koskevaa sääntelyä, välttää turhaa sääntelytaakkaa, ja edistää markkinoiden toimivuutta ja kilpailua.

Sosiaali- ja terveysministeriössä jatkettiin säädösvalmistelun johtamisen kehittämistä muun muassa järjestämällä asiaa käsitelleitä työpajoja. Lainvalmistelun kehittämiseen liittyen alettiin vahvistaa myös konsernitason yhteistyötä.

STM:n oma säädösvalmistelun kehittämistyöryhmä ei ollut toiminnassa kertomusvuonna. Työryhmä asetetaan uudelleen vuoden 2025 alussa. Kehittämistyöryhmän tehtävänä on ollut osaltaan tukea valtioneuvostotason säädösvalmistelun kehittämistä sekä kehittää ministeriön omia säädösvalmistelussa noudatettavia toimintatapoja ja menettelyjä.

Lainsäädännön arviointineuvoston tehtävänä on antaa lausuntoja hallituksen esityksistä ja niiden vaikutusarvioinneista, tavoitteena lisätä lainvalmistelun ja erityisesti hallituksen esitysten vaikutusarviointien laatua. Arviointineuvoston lausunnoissa arvioidaan taloudellisten vaikutusten arviointia ja muita vaikutusalueita. Lausunnon lopussa on lausuma, jossa esityksen laatua arvioidaan asteikolla 1–5. Lainsäädännön arviointineuvosto antoi vuonna 2024 lausunnon kahdeksasta STM:n lainsäädäntöhankkeesta. Kaksi hanketta sai vaikutusarvioinnistaan arvosanan 3 ja kaksi hanketta arvosanan 4. Arviointineuvosto totesi erityisen hyvin valmistelluiksi hankkeiksi (arvosana 5) terveydenhuoltolain muutoksen (sairaaloiden ja päivystyksen kokonaisuuden ja erikoissairaanhoidon työnjaon uudistaminen), työttömyyskassojen tehtävien laajentamista koskeneen esityksen, tupakkalain muutosesityksen (nikotiinipussit), sekä työttömyysturvalain muutoksen.

6 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Kertomusvuonna jatkettiin ministeriön henkilöstöstrategian 2023–2028 toteuttamista. Strategian teemana on koko ministeriön tasoinen yhteistyö organisaation eri tasoilla: Yhdessä paremmin. Henkilöstöstrategiassa korostuu erityisesti työhyvinvoinnin kehittäminen eri näkökulmien kautta: henkilöstöjohtaminen, työn ja tekijöiden määrän ja osaamisen tasapaino sekä työn tekemisen tavat ja käytännöt. Henkilöstöstrategian toimenpiteet konkretisoidaan kunkin vuoden henkilöstö- ja koulutussuunnitelmassa, johon myös henkilöstöpoliittiset tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimenpiteet sisältyvät. Kertomusvuonna muun muassa vakiinnutettiin säännölliset jatkuvat keskustelut esihenkilön kanssa, laadittiin vapautuvien virkojen lakkautussuunnitelma osana ministeriön tuottavuusohjelmaa, selkeytettiin ministeriön hallinnollisia prosesseja sekä laadittiin ministeriön turvallisemman tilan periaatteet.

Taulukko 11. Ministeriön virat vuosina 2021–2024 (suluissa vuoden htv-määrä)

Virat	31.12.2024 (htv 2024)	31.12.2023 (htv 2023)	31.12.2022 (htv 2022)	31.12.2021 (htv 2021)
Johto ja erillisyyksiköt	77 (78)	83 (86)	89 (96)	89 (95)
Sosiaali- ja terveydenhuollon ohjausosasto	35 (44)	35 (44)	26 (48)	26 (48)
Sosiaaliturva- ja vakuutusosasto	65 (70)	63 (68)	65 (69)	63 (66)
Turvallisuus ja terveys-osasto	46 (61)	47 (55)	43 (61)	42 (59)
Yhteisöt ja toimintakyky-osasto *	84 (86)	88 (89)	82 (100)	81 (97)
Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaat ja palvelut -osasto	37 (40)	39 (43)	38 (50)	34 (45)
Työ- ja tasa-arvo-osasto	62 (63)	64 (64)	64 (67)	66 (70)
Yhteensä	406 (442)	419 (449)	407 (491)	401 (482)

* Sisältää ministeriön yhteydessä toimivan Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskuskuksen, jossa on 44 virkaa

Ministeriön virkojen määrä väheni kolmellatoista. Nykyinen hallitus kohdentaa edellisen hallituksen tapaan erillismäärärahoja projektitehtäviin, minkä vuoksi henkilötyövuosimäärä oli selvästi suurempi kuin virkojen määrä.

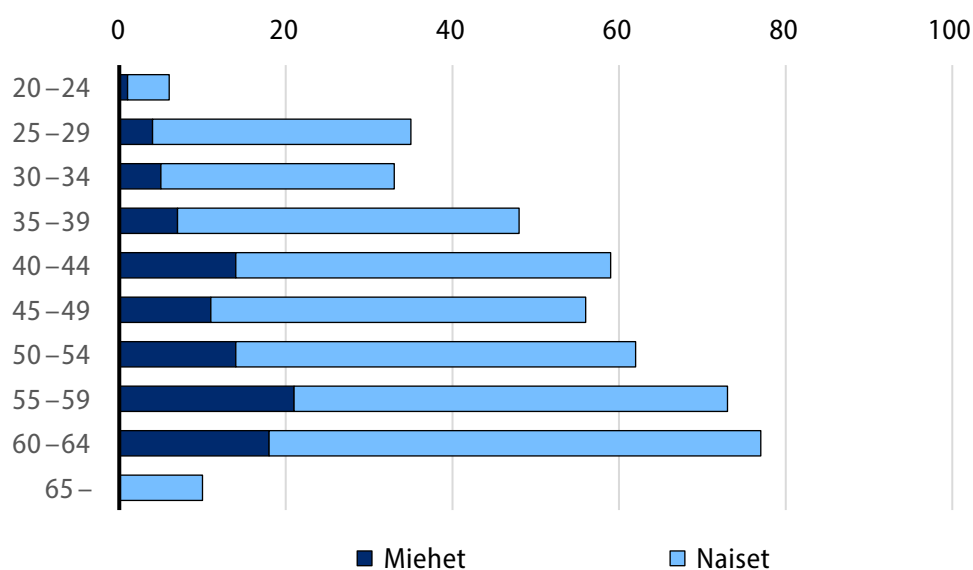
Ministeriö jatkoi virkarakenteen kehittämistä osaamistarpeiden ja painopisteiden mukaan sekä toimintamenojen riittävyyden varmistamiseksi. Vuoden alussa ministeriöiden esikuntien sihteerit koottiin hallitusohjelman mukaisesti valtioneuvoston kansliaan, jonne sosiaali- ja terveysministeriöstä siirtyi kuusi virkaa. Kertomusvuoden aikana lakkautettiin 12 avoimeksi tullutta virkaa sekä siirrettiin yksi virka ja sen haltija toiseen ministeriöön. Valtaosa virkojen vähennyksistä liittyi syksyllä sovitun monivuotisen tuottavuusohjelman toteuttamiseen. Samaan aikaan perustettiin uusia tehtäviä varten kuusi uutta virkaa. Lisäksi siirrettiin muutamia virkoja yksiköistä toisiin sekä muutettiin useiden virkojen nimiä tehtävien muutosten vuoksi.

Taulukko 12. Ministeriön henkilöstövoimavarat vuosina 2021–2024

Henkilöstövoimavarat	2024	2023	2022	2021
Henkilöstön määrä (lkm 31.12.)	459	445	483	496
naiset	364	351	381	398
miehet	95	94	102	98
Henkilöstö htv	442	449	491	482
naiset	349	356	393	385
miehet	93	93	98	96
Määräaikaisten määrä	121	102	153	165
naiset	100	87	127	139
miehet	21	15	26	26
%-osuus henkilöstöstä	26	23	32	33
Osa-aikaisten määrä	24	26	33	20
naiset	18	21	27	17
miehet	6	5	6	3
%-osuus henkilöstöstä	5	6	7	4
Henkilöstön keski-ikä	47,7	47,5	46,7	46,8
naiset	47,2	47,0	46,5	46,7
miehet	49,7	49,5	47,7	47,1

Henkilöstövoimavarat	2024	2023	2022	2021
Sukupuolijakauma, naiset/miehet %-osuus	79/21	79/21	79/21	80/20
johto	57/43	58/42	53/47	61/39
esittelijät	78/22	76/24	77/23	78/22
avustava henkilöstö	95/5	98/2	94/6	97/3
Koulutustaso, indeksiluku	6.7	6.8	6.7	6.6
naiset	6.7	6.7	6.6	6.5
miehet	7.1	7.1	7.0	7.0
Kokonaispoistuma	18,4	22,2	19,0	18,9
Tulovaihtuvuus	18,2	12,0	14,7	21,1
Sairauspoissaolot, pv/htv	7,6	7,5	8,1	5,4
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneet, % henkilöstöstä	0,2	0	0,2	0
Keskimääräinen eläkkeellesiirtymisikä	65,7	64,8	65,4	65,3
Henkilöstökoulutus				
pv/htv	3,6	1,8	4,0	2,1
Työterveyshuolto, euroa/htv	550	700	596	502
Työtyytyväisyysindeksi	75.2	73.2	72.2	71.6

Kuvio 1. Henkilöstö ikäryhmittäin ja sukupuolen mukaan vuonna 2024

Ministeriön henkilöstömäärä vuoden lopussa kasvoi edellisestä vuodesta, mutta vuoden aikana käytettävissä ollut henkilövuosityöpanos väheni hieman. Henkilöstömäärän kasvu aiheutui vuoden aikana täytetyistä uusista projekti-tehtävistä, joista valtaosaan saatiin erillisrahoitus. Osa niistä täytettiin vasta vuoden lopulla, joten ne eivät näkyneet vielä koko vuoden henkilötyövuosipanoksina. Projektirekrytoinnit jatkuvat vielä vuodenvaihteen jälkeen. Toisaalta vuoden aikana jätettiin vapautuneita virkoja täyttämättä, mikä vähensi henkilötyövuosimäärää.

Työn ja työtuntien määrään on kiinnitetty viime vuosina erityistä huomiota. Ministeriön virkamiesjohdon ja muiden esihenkilöiden roolia töiden priorisoinnissa ja henkilöstön tukena on korostettu. Säännöllisen työajan ylittävien työtuntien määrä kasvoi tästä huolimatta. Myös ylitöitä korvattiin melko runsaasti, hieman enemmän kuin edellisenä vuonna, yhteensä noin neljää henkilötyövuotta vastaava määrä. Työn ruuhkautumista aiheutti erityisesti se, että syyskaudella eduskunnalle annettiin poikkeuksellisen suuri määrä hallituksen esityksiä.

Määräaikaisten osuus henkilöstöstä kasvoi projektirekrytointien myötä. Määräaikaisia oli vuoden lopussa 26 % henkilöstöstä. Lukuun sisältyvät myös henkilöt, joilla on vakinainen virka tai työpaikka ministeriössä tai muualla. Niin sanottuna aitoja määräaikaisia, joilla ei ole vakinaista työpaikkaa muualla, oli 18 % henkilöstöstä.

Osa-aikaisten osuus säilyi lähes ennallaan. Osa-aikatyössä oli vuoden lopussa 5 % henkilöstöstä eli 24 henkilöä. Valtaosa osa-aikatyötä tekevistä on nimitetty koko-aikatyöhön, mutta he olivat osa-aikaisesti virkavapaalla. Osa-aikaisuuden yleisimpiä perusteita olivat osittainen hoitovapaa ja muu osittainen virkavapaa. Osa-aika-eläkkeitä on enää muutama. Osa-aikatyön yleisyydessä – kaikki osa-aikaisuuden perusteet huomioon ottaen – ei ollut merkittävää eroa naisten ja välillä.

Ministeriön henkilöstön keski-ikä oli vuoden lopussa hieman korkeampi kuin vuotta aiemmin. Miesten keski-ikä oli korkeampi kuin naisten. Suurin ikäryhmä vuoden lopussa oli 60–65-vuotiaat ja toiseksi suurin 55–59-vuotiaat, joka oli aiemmin yleisin ikäryhmä. Vaikka ministeriön ikärakenne painottuu kokeneimpiin, myös ikäryhmissä 25 ja 55 vuoden välillä on runsaasti virkamiehiä. Vuoden lopussa ministeriön palveluksessa oli 10 vähintään 65 vuotta täyttänyttä – kahdeksan vähemmän kuin vuotta aiemmin. Alle 30-vuotiaita oli vuoden lopussa 41 henkilöä – lähes 10 enemmän kuin vuotta aiemmin. Nuorten osuus on viime vuosina vaihdellut määräaikaisten projektitehtävien osuuden mukaan.

Naisten osuus ministeriön henkilöstöstä oli vuoden lopussa sama kuin vuotta aiemmin (79 %). Naisten osuus asiantuntijoista (78 %) on korkea ja kasvoi jonkin verran. Johtamistehtävissä naisten osuus pysyi ennallaan (57 %). Avustavissa tehtävissä naisten osuus pieneni vähän, mutta oli edelleen hyvin korkea (95 %). Kaikissa ikäryhmissä naisia oli selvästi enemmän kuin miehiä.

Sairauspoissaolojen määrä oli lähes sama kuin edellisenä vuonna, 7,6 päivää/henkilötyövuosi (htv).

Eläkkeelle jäi 18 henkilöä – selvästi enemmän kuin edellisinä vuosina, jolloin eläkkeelle jäi poikkeuksellisen vähän henkilöitä. Työkyvyttömyyseläkkeelle jäi yksi henkilö. Keskimääräinen eläkkeellesiirtymisikä oli 65,7 vuotta, korkeampi kuin aiemmin. Vanhuuseläkkeelle jääneiden keski-ikä oli tätäkin jonkin verran korkeampi, 66,2 vuotta. Ministeriön ikärakenteen seurauksena eläkkeelle jää lähivuosina edelleen paljon työntekijöitä.

Ministeriön henkilöstön kokonaispoistuma oli pienempi kuin edellisenä vuonna, jolloin suuri osa edellisen hallituksen projektitehtävistä päättyi. Tulovaihtuvuus sen sijaan kasvoi selvästi määräaikaisten projektitehtävien rekrytointien myötä.

Koulutustasoindeksi oli muiden ministeriöiden tapaan korkea ja sekä miehillä että naisilla suunnilleen ennallaan. Viime vuosien aikana naisten koulutustasoindeksi on noussut merkittävästi.

Ministeriön työtyytyväisyysindeksi oli syksyllä tehdyssä kyselyssä 75.2. Se oli ministeriön suuresta työmäärästä ja kireistä aikatauluista huolimatta korkeampi kuin edellisellä kerralla vuotta aiemmin.

7 Tilinpäätösanalyysi

7.1 Rahoituksen rakenne

Vuonna 2024 sosiaali- ja terveysministeriön käytettävissä olleet määrärahat olivat edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat mukaan lukien 16 072,6 miljoonaa euroa (2023: 15 754,4 miljoonaa euroa). Käytettävissä olevat määrärahat kasvoivat 2,0 %. Suurin osa käytettävissä olleista määrärahoista oli sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan määrärahoja. Muiden hallinnonalojen määrärahoja oli käytettävissä 4,5 miljoonaa euroa eli 0,03 % kaikista käytettävissä olleista määrärahoista.

Ministeriön kaikkien määrärahojen kokonaiskäyttö oli, peruutetut määrärahat pois lukien, yhteensä 15 215,2 miljoonaa euroa (2023: 14 840,4 miljoonaa euroa). Muiden, kuin sosiaali- ja terveysministeriön, hallinnonalojen määrärahoja käytettiin 3,1 miljoonaa euroa, joka on 0,02 % kaikkien määrärahojen kokonaiskäytöstä.

Kirjanpitoyksikön menot (15 215,2 miljoonaa euroa) jakautuivat menomomenttilajeittain seuraavasti:

- Kulutusmenot (momentin numerotunnus 01–29) 80,9 miljoonaa euroa (0,53 %)
- Siirtomenot (30–69) 15 134,3 miljoonaa euroa (99,47 %)
- Sijoitusmenoja (70–89) tai muita menoja (90–99) ei ollut.

Määrärahaa siirrettiin seuraavalle vuodelle 496 miljoonaa euroa, joka oli 20,4 miljoonaa euroa vähemmän kuin edellisenä vuotena (2023: 516,4 miljoonaa euroa). Muiden, kuin sosiaali- ja terveysministeriön, hallinnonalojen määrärahoja siirrettiin 1,0 miljoonaa euroa.

Ministeriö kohdensi vastuullaan olevia vuoden 2024 jakamattomia määrärahoja seuraavasti:

Määrärahaa momentilta 33.02.07. Työsuojelun aluehallintoviranomaisten toimintamenot kohdennettiin 29,7 miljoonaa euroa aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueiden käyttöön.

Määrärahaa momentilta 33.20.31. Valtion korvaus hyvinvointialueille kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä kohdennettiin 30,5 miljoonaa euroa ELY-keskuksille.

Määrärahaa momentilta 33.70.52. Valtionavustus UKK-instituutin toimintaan kohdennettiin 0,9 miljoonaa euroa Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle, joka huolehtii valtionavustuksen maksatuksesta Urho Kekkosen Kuntoinstituuttisäätiölle.

Määrärahaa momentilta 33.70.50. Terveiden edistäminen kohdennettiin 1,8 miljoonaa euroa Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle.

7.2 Talousarvion toteutuminen

Tulot

Muiden valtionapujen ja valtion osuuksien palautukset momentilla 12.33.98.5. olivat yhteensä 103,9 miljoonaa euroa. Palautukset alenivat 16,7 miljoonaa euroa. Palautuksista 33,9 miljoonaa euroa aiheutui KELA:n maksaman perustoimeentulotuen ennakoiden palautuksesta ja 64,4 miljoonaa euroa Kelan maksaman väliaikaisen sähkötuen palautuksista vuodelta 2023. Toisaalta ansiosidonnaisen työttömyysturvamenojen eikä yrittäjien eläkemenojen palautuksia kertynyt vuodelta 2023.

Momentille 12.33.99. kertyi 46,4 miljoonaa euroa vuonna 2024 ja kasvua edellisestä vuodesta oli 46 miljoonaa euroa. Tästä siirtotalouden kuluihin kirjattiin 20,4 miljoonaa euroa aiemmin myönnettyjen, maksamatta jääneiden, valtionavustusten alaskirjauksia taseesta. HUS:lle oli vuonna 2020 myönnetty 20 miljoonan euron valtionavustus, josta maksettiin 5 miljoonaa euroa, alaskirjauksen ollen näin 15 miljoonaa euroa. Lisäksi taseesta purettiin Raha-automaattiyhdistyksen vuoden 2016 jakamattomia voittovaroja 25,8 miljoonaa euroa. Vuoden 2023 loppuun saakka STM:llä oli käytössä momentti 12.33.90., jonne kirjattiin rahapelitoiminnan tuotot Veikkaukselta sekä jakamattomien voittovarojen purut. Vuoden 2024 voitot Veikkaus on tilittänyt valtioneuvoston kanslialle arpajaislain muutoksen mukaisesti.

Tilinpäätöksessä peruutetut siirretyt määrärahat (12.39.04.) on esitetty tilinpäätöksen liitteellä 4. Peruutettuja siirrettyjä määrärahoja oli yhteensä 143,1 miljoonaa euroa, kun edellisenä vuonna niitä oli 135,5 miljoonaa euroa. Peruutetuista määrärahoista vuoden 2022 käyttämättä jääneitä tulevaisuuden sote-keskuksen määrärahoja momenteilta 33.03.31. ja 33.60.39. oli yhteensä 34,7 miljoonaa euroa. Momentin 33.60.61. Elpymys- ja palautumissuunnitelman rahoitus sosiaali- ja terveydenhuoltoon vuoden 2022 määrärahoista peruutettiin 94 miljoonaa euroa, jotka uudelleenbudjetoitiin vuodelle 2024 vuoden toisessa lisätalousarviossa. Uudelleenbudjetoinnin tarve aiheutuu siitä, että hanke on viisivuotinen, mutta määräraha kolmevuotinen.

Tulomomentille 13.03.01. kirjattiin vuonna 2024 Alko Oy:n osinkotuloja 40 miljoonaa euroa tilikaudelta 2023, saman verran osinkoja saatiin vuonna 2023. Vuosina 2022 ja 2021 osinkotuloja saatiin erityisen paljon, eli 60 miljoonaa euroa/vuosi.

Tulomomentille 13.03.02. Veikkaus tilitti vuoden 2023 viimeisen vuosineljänneksen voiton aikaisemmista vuosista poiketen vasta tammikuussa 2024. Vuoden 2023 lopputilityksen Veikkaus tilitti toukokuussa 2024. Maksuperusteisuuden takia 52,5 miljoonaa euroa kirjattiin vuodelle 2024 momentille 13.03.02. arpajaislain muutoksen mukaisesti (voimaan 1.1.2024). Vuoden 2024 voitot Veikkaus on tilittänyt valtioneuvoston kanslialle.

Menot

Momentti 23.01.01.2. Valtioneuvoston yhteinen toiminta ja hankkeet määräraha perustuu hallitusohjelman kirjaukseen. Kyseessä on vuonna 2024 aloittanut uusi toimintamalli, jonka avulla voimavaroja voidaan kohdentaa joustavasti hallitusohjelman toteutusta keskeisesti tukeviin määräaikaisiin hankkeisiin tai toimenpiteisiin. Tällaisia ovat esimerkiksi merkittävät tai laajat lainsäädäntö- ja kehittämishankkeet. Valtioneuvoston kanslia vastaa valtioneuvoston yhteiseen toimintaan ja hankkeisiin osoitettavien toimintamenojen kohdentamistoimista. Sosiaali- ja terveysministeriölle myönnettiin 570 000 euroa valtioneuvoston yhteisen toiminnan määrärahaa mallin ensimmäisenä toimintavuonna 2024.

Momentti 23.01.25. Terveet tilat: 28 hanketta on toteutettu vuodesta 2018 alkaen monivuotisen hankesuunnitelman mukaisesti. Osahankkeiden toteutus on mitoitettu määrärahan mukaisesti tyypillisesti yli vuoden kestäväksi. Valtiontalouden sopeutustoimien vuoksi hankkeen määrärahaa ei ole enää vuoden 2025 talousarviossa. Hankkeen tavoitteet pyritään saattamaan mahdollisuuksien mukaan loppuun siirtyvällä erällä.

Momentin 32.30.64 EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin käyttö väheni 86 % edelliseen vuoteen nähden, johtuen edellisen ESR-ohjelmakauden hankkeiden päättymisestä.

Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenomomentin 33.01.01. käyttö väheni 1,6 miljoonaa euroa. Toimintamenoissa henkilöstökulut nousivat noin 0,1 miljoonaa euroa ja muut kulut pienensivät 1,7 miljoonaa euroa. Toimintamenomäärärahoja siirtyi 14,2 miljoonaa euroa vuodelle 2025. Siirtyvä erä oli noin 3,2 miljoonaa euroa suurempi kuin edellisenä vuotena. Valtaosa siirtyvän erän kasvusta selittyy vaikutavuus toimenpiteiden hitaalla käynnistymisellä, johon oli varattu 2,0 miljoonaa euroa sekä Veikkauksen suorittamalla 0,8 miljoonan euron lopputilityksellä STEA:n

kuluista vuodelta 2023. Muilta osin määrärahan käytön vähenemisellä valmistaututtiin tuleviin tuottavuusvähennyksiin, jotka tulevat kiristämään taloustilannetta. Ennakollisella säästämällä mahdollistetaan hallitut säästötoimet tulevina vuosina.

Momentti 33.01.25. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallinen tiedonhallinta on alajaoteltu vuoden 2024 talousarvioon seuraavasti: 01. Kansalliset sähköiset asiakastietojärjestelmät sekä sote-tiedonhallinnan suunnittelu ja ohjaus, 02. DigiFinland Oy kehittämishankkeet, 03. Digitaalinen sosiaali- ja terveydenhuolto -ohjelma, 04. Vaikuttavuustiedon tietotuotanto, 05. Korkean varautumisen viestintä- ja tietojärjestelmät ja 06. Kriittisten palveluiden toimintavarmuuden parantaminen Kanta-palveluissa, 07. Tietojohdamisen kehittäminen, 08. Chat-palvelujen vaikuttavuus-projekti.

Momentin 33.01.25.(01.) siirtyvällä osuudella katetaan vuonna 2025 suunnitellun kehitystyön ja kehyksen välistä eroa (~2,0 miljoonaa euroa). Vuoden 2025 suunniteltujen kustannusten perusteella alamomentille ei jää siirtyvää vuodelle 2026. Momentin 33.01.25. siirtyvän ennustetaan olevan noin 6 miljoonaa euroa vuoden 2025 lopussa painottuen hallitusohjelmahankkeiden alamomenteille 03 ja 04. Kansallisten sähköisten asiakastietojärjestelmien kehittämiseen ja alajaottelun 01. määrärahan käyttöön ovat vaikuttaneet Kansaneläkelaitoksen vaikeudet kehittäjäresurssien löytämisessä projekteille, minkä vuoksi Kanta-palvelujen tarpeellisia kehittämistehtäviä on jouduttu siirtämään eteenpäin. Alajaottelulla 02. olevan DigiFinland Oy:n määräaikaisen pääomapalautuksen käyttö on loppuvaiheessa ja hankkeiden pienentyminen näkyy koko momentin määrärahan käytön pienentymisenä. Alajaottelun 03. Digitaalinen sosiaali- ja terveydenhuolto -ohjelma on hallitusohjelmahanke, jonka määrärahan käyttö on suunniteltu koko hallituskauden ajalle. Alajaottelulla 04. olevan Vaikuttavuustiedon tiedontuotannon määrärahan käytön kustannukset painottuvat hankkeella myöhemmille kehysvuosille. Sama määrärahan käytön loppupainotteisuus koskee myös alajaottelulla 06. olevan Kanta-palvelujen kriittisten palveluiden toimintavarmuuden parantamisen hankkeessa. Tietojohdamisen kehittäminen (alajaottelu 07.) ja Chat-palvelujen vaikuttavuus-projekti (alajaottelu 08.) ovat vuoden 2024 alussa käynnistyneitä hankkeita, joiden määrärahojen käyttö etenee suunnitelman mukaisesti.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot momentille 33.01.29. myönnettiin toisessa lisätalousarviossa 6 miljoonaa euroa lisämäärärahaa.

Lääkeasioiden tiekartan toimeenpanon momentin 33.02.09. määrärahoista peruutettiin vuoden 2022 kolmivuotisesta määrärahasta 3,4 miljoonaa euroa vuonna 2024, ja ne uudelleenbudjetoitiin vuodelle 2024. Määrärahalla varmistetaan Lääkkeet ja apteekkitalous -hankkeen rahoitus ja eteneminen.

Kansallisten osaamiskeskittymien momentilta 33.03.25. myönnetään valtion-avustuksia vuoden 2025 alkupuolella .

Momentilta 33.03.31. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen myönnetään valtion-avustuksia vuoden 2025 alkupuolella.

Momentilta 33.03.63. Eräät erityishankkeet siirtyi seuraavalle vuodelle 7,2 miljoonaa euroa. Suurin osa hankkeista on monivuotisia, joten määrärahan käyttö jaksottuu useammalle vuodelle. Momentin määrärahasta valtaosa oli varattu hyvän työn edellytysten ohjelmaan, ruoka-apuun ja vaikuttavuuden kehittämiseen palvelujärjestelmässä. Hallitusohjelmahankkeiden toteutus on käynnistynyt viiveellä, joka osaltaan kasvatti siirtyvää erää.

Momentin 33.10.57. Perustoimeentulotuki määrärahan käyttö kasvoi 69,8 miljoonaa euroa vuodesta 2023. Kasvu johtui pääosin ensisijaisiin etuuksiin tehdyistä säästöistä, jotka lisäsivät toimeentulotuen tarvetta. Määrärahan käyttö kuitenkin alitti budjetoidun summan 61,2 miljoonalla eurolla, johtuen toimeentulotukimenojen ennakoitua pienemmästä kasvusta.

Momentilla 33.10.60. syntyi säästöjä kasvaneista omaisuuden tuotoista (korkotuotot), etupainotteisesta tuottavuusohjelman säästövelvoitteiden toteutuksesta sekä toiminnan kehittämisen etenemisen viivästyisestä kiireellisten lainsäädäntömuutosten myötä. Lisäksi Kansaneläkelaitoksen etuuskäsittelyn kokonaisuudistuksen jaksottamista tarkasteltiin uudelleen.

Momentin 33.20.55. Valtionosuudet työllisyysrahastolle määrärahan käyttö kasvoi 68 % (2,1 miljoonaa euroa) vuodesta 2023. Kasvu johtui yrittäjien aikuiskoulutustuen saajamäärän kasvusta.

Momentti 33.30.50. Korvaukset rajat ylittävästä terveydenhuollosta alitti budjetoidun summan. Määrärahan alitus johtui osin siitä, että korvauksia on oikeus hakea viiveellä ja palveluita ei ole käytetty niin paljon kuin alun perin oli arvioitu.

Momentin 33.40.53. menot kasvoivat 28 % edellisvuodesta, mikä johtui eläkkeensaajien määrän kasvusta.

Momentin 33.50.50 menot laskivat edellisvuodesta yli 800 000 eurolla, mikä johtuu veteraanien määrän pienenemisestä.

Momentille 33.60.31. Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittäminen oli budjetoitu Barnahusia varten 2,8 miljoonaa euroa, TKI-vastinrahoitukseen 0,55 miljoonaa euroa ja 3,7 miljoonaa euroa hepatiitin eliminointiin tähtääviin kehittämistoimiin. Momentilta tullaan myöntämään valtionavustuksia vuoden 2025 alku-puolella ko. tarkoituksiin.

Momentti 33.60.37. Valtion korvaus hyvinvointialueille kielteisten turvapaikka-päätösten saaneiden henkilöiden kiireellisen sosiaalihuollon kustannuksiin. Momentin taso perustuu arvioon korvausten määrästä, ja palveluiden tarve ei ole ollut niin suurta, mitä on arvioitu.

Momentin 33.60.39. siirtomäärärahoista peruutettiin vuoden 2022 määrärahoja 21,1 miljoonaa euroa. Määrärahoja jäi käyttämättä, koska määrärahat olivat edellisen hallituksen hankkeita varten.

Momentin 33.60.40. Valtion rahoitus lääkäri- ja lääkintähelikopteritoiminnan menoihin määrärahan käyttö kasvoi 36,6 miljoonasta eurosta 44,7 miljoonaan euroon (+ 22 %). Kasvu aiheutui kertaluonteisesta 9,2 miljoonan euron rahoituslisäyksestä Kouvolan, Pirkkalan ja Oulun tukikohtien rakentamiskustannuksiin sekä inflaatiosta aiheutuneiden kustannusten kasvuun kohdennetusta lisärahoituksesta. Kertaluonteisesta rahoituksesta siirtyi 2,8 miljoonaa euroa käytettäväksi vuodelle 2025.

Momentin 33.60.61. Elpymis- ja palautumissuunnitelman rahoitus sosiaali- ja terveydenhuoltoon määrärahoista myönnetään valtionavustuksia maksatuspäätösperusteisena ja rahoista on tehty myös sopimuksia, joten rahat tulevat käytetyksi viivästyneesti. Momentin vuoden 2022 määrärahasta peruutettiin 94 miljoonaa euroa, jotka uudelleenbudjetoitiin vuodelle 2024. Uudelleenbudjetoinnin tarve aiheutuu siitä, että hanke on viisivuotinen, mutta määräraha kolmevuotinen. Lisäksi momentilla uudelleenbudjetoitiin momentilta 32.30.41. peruutettu 12 miljoonaa euroa TEM:n vastuulla olleen välityömarkkinatoimijaa koskevien tavoitteiden ja rahoituksen kohdentamiseksi uudelleen STM:n vastuulla olevalle pilarille 3 Mielen-terveys ja työkyky työllisyyden ja tuottavuuden edellytyksenä. Määrärahasta siirtyi 195 miljoonaa euroa käytettäväksi vuoden 2024 jälkeen. Tämä johtuu hankkeiden luonteesta, jolloin määrärahan myöntäminen, käyttö ja laskutus aiheuttavat sen, että käyttö toteutuu vasta määrärahan käyttöajan lopussa.

Momentti 33.70.21. Terveysvalvonnan määrärahan käyttösuunnitelmassa on sidottu rahoitus eri hankkeille, joista osa jatkuu yli vuodenvaihteen. Joidenkin hankkeiden osalta on toteutuksessa viivästyksiä, jolloin maksatus siirtyy alkuvuoteen 2025.

33.70.50. Terveysten edistämisen momentin vuoden 2024 määrärahoja varten on käyttösuunnitelma, jonka mukaan rahat käytetään vuoden 2025 aikana.

Momentin 33.80.41. Valtion korvaus turkistuottajien lomituspalvelujen kustannuksiin määrärahasta siirtyi seuraavalle vuodelle 1,4 miljoonaa euroa. Määrärahan käytön vuosien välistä vaihtelua selittää turkisalan tuotteiden kysynnän suuret vuosien väliset erot. Markkinatilanteeseen ovat erityisesti vaikuttaneet Venäjälle asetetut vientipakotteet sekä vuoden 2023 lintuinfluenssa, jonka seurauksena teurastettiin huomattava määrä tuotantoeläimiä.

Momentin 33.80.50. Valtion korvaus maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomituspalvelujen hallintomenoihin määrärahasta siirtyi seuraavalle vuodelle 4,9 miljoonaa euroa. Tämä aiheutui aiempina vuosina budjetoitua pienempänä toteutuneista määräaikaista hankkeista saaduista säästöistä sekä paikallisyksiköiden yhdistämisistä saatavista säästöistä, joiden vuoksi määrärahan taso on kehyskaudella pienentymässä. Siirtyvällä erällä on tarkoitus rahoittaa Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen lomituksessa käyttämän tietojärjestelmän uudistaminen.

Momentin 35.20.32. vuoden 2022 määrärahasta myönnettiin valtionavustuksia asunnottomuutta ehkäisevien ja vähentävien sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittämiseen ja vahvistamiseen. Valtionavustuksen saajat eivät käyttäneet myönnettyä rahaa täysimääräisesti, joten sitä jäi jonkin verran käyttämättä.

7.3 Tuotto- ja kululaskelma

Sosiaali- ja terveysministeriön kirjanpitoyksikön tilikauden kulujäämä kasvoi edellisen vuoden tasosta. Kertomusvuoden kulujäämä oli 14 928 miljoonaa euroa, mikä on 554 miljoonaa euroa enemmän kuin edellisenä vuonna. Merkittävimmin kulujäämän kasvuun vaikuttivat siirtotalouden kulujen lisääntyminen sekä tuottojen pieneneminen johtuen Veikkaus Oy:n voittojen tilityksen siirtymisestä sosiaali- ja terveysministeriöstä valtioneuvoston kanslian tuotoiksi arpajaislain muutoksen mukaisesti (voimaan 1.1.2024).

Tuotot

Toiminnan tuotot, 7 miljoonaa euroa, laskivat 23 % edelliseen vuoteen verrattuna. Maksullisen toiminnan tuotot, 2,7 miljoonaa euroa, kasvoivat 0,4 miljoonaa euroa eli 16 % edelliseen vuoteen verrattuna. Maksullisen ja yhteisrahoitteisen toiminnan tuottojen muutoksia edelliseen tilikauteen verrattuna on tarkasteltu edellä luvuissa 4.3. ja 4.4.

Muut toiminnan tuotot laskivat 2,4 miljoonaa euroa (36 %) ollen yhteensä 4,3 miljoonaa euroa. Siitä yhteisrahoitteisen toiminnan tuottojen osuus oli noin 4,1 miljoonaa euroa ja laskua edelliseen vuoteen verrattuna oli noin 2,4 miljoonaa euroa. Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotoista Veikkaukselta laskutettu osuus oli 4,1 miljoonaa euroa, mikä pieneni STEA:n siirryttyä budjettirahoitteiseksi vuodesta 2024 lähtien.

Kulut

Taulukko 13. Sosiaali- ja terveysministeriön toiminnan kulut 2022–2024

STM:n toiminnan kulut 1 000 €	2024	2023	2022	Muutos 2023–2024	Muut. % 2023–2024
Aineet ja tarvikkeet	132	370	93	-237	-64
Henkilöstökulut	37 448	36 563	37 721	884	2
Vuokrat	189	438	399	-249	-57
Palvelujen ostot	76 039	78 187	92 174	-2 148	-3
Muut kulut	4 835	4 529	4 137	306	7
Valmistus omaan käyttöön	0	-605	-302	605	-100
Poistot	249	81	65	168	209
Toiminnan kulut yhteensä	118 891	119 563	134 287	-672	-1

Toiminnan kulut laskivat 0,7 miljoonaa euroa (1 %). Euromääräisesti suurin lasku tapahtui palvelujen ostoissa. Palvelujen ostot vähentyivät 2,1 miljoonaa euroa (3 %). Palvelujen ostoista isoin osa on asiantuntija- ja tutkimuspalveluiden sekä tietotekniikan asiantuntija- ja ylläpitopalveluiden ostoja, ne olivat vuonna 2024 yhteensä 49,5 miljoonaa euroa (2023: 49,1 miljoonaa euroa). Suuri osa asiantuntijapalveluista ostettiin Kelalta, DigiFinland Oy:lta ja Työterveyslaitokselta. Yhteistoiminnan kustannusten korvaukset eli valtion sisäiset palvelujen ostot vähenivät 0,5 miljoonaa euroa. Yhteistoiminnan kustannusten korvauksia maksettiin 21,3 miljoonaa euroa, joista suurin osa (16,6 miljoonaa euroa) maksettiin Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitokselle. Yhteisrahoitteisen toiminnan rahoitus väheni 1,5 miljoonaa euroa vuoteen 2023 verrattuna ollen 2,3 miljoonaa euroa vuonna 2024 THL:lle.

Henkilöstökulut kasvoivat 0,9 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Toimintamenoista momentilta 33.01.01. maksettiin henkilöstökuluja vuoden aikana 34,6 miljoonaa euroa, mikä oli 0,1 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2023. Kasvua selittää mm. Lapsistrategia -toiminnon rahoituksen siirto toimintameno-momentille, josta aiheutui henkilöstökuluja toimintamenoihin 0,3 miljoonaa euroa vuonna 2024.

Vuokrat vähenivät, koska STEA siirtyi budjettirahoitteiseksi vuoden alusta eikä enää maksa itse vuokraansa. Vuokrat (pl. Hila) sekä aineet, tarvikkeet ja tavarat ovat pääasiassa siirtyneet valtioneuvoston kanslian yhteiseen hallintoyksikköön vuonna 2015 ja tämän jälkeen näiden kululajien merkitys sosiaali- ja terveysministeriön kirjanpitoyksikön kuluissa on ollut vähäinen. Aineiden ja tarvikkeiden kulut vähenivät (0,2 miljoonaa euroa).

Muut kulut kasvoivat 0,3 miljoonaa euroa. Matkustuskulut pysyivät edellisen vuoden tasolla ollen 1,3 miljoonaa euroa. Jäsenmaksut ulkomaille kasvoivat 0,3 miljoonaa euroa ja olivat 3,4 miljoonaa euroa. Suurin maksujen saaja oli Maailman terveysjärjestö eli WHO.

Valmistus omaan käyttöön sekä poistot johtuvat Hilan tietojärjestelmä uudistuksista, joista viimeisin valmistui vuoden 2023 lopussa.

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot olivat 40,2 miljoonaa euroa eli laskua oli 0,2 miljoonaa euroa. Rahoitustuotoista 40 miljoonaa euroa ovat Alkon osingot, joita Alko maksoi vuoden 2023 tuloksestaan.

Siirtotalouden tuotot ja kulut

Siirtotalouden kulut hyvinvointialuehallinnolle näkyvät tuloina, koska kululajille on kirjattu aiemmin myönnettyjen, maksamatta jääneitten, valtionavustusten alaskirjauksia taseesta. Isoin alaskirjaus koski HUS:ia. HUS:lle oli vuonna 2020 myönnetty 20 miljoonan euron valtionavustus valtakunnallisten laboratoriomateriaalivarastojen luomiseen ja ylläpitoon covid19-taudin torjumiseksi. Avustusta maksettiin HUS:lle vuosien aikana 5 miljoonaa euroa. Avustusta ei enää makseta, joten maksamatta jäänyt osuus valtionavustuksesta, 15 miljoonaa euroa, alaskirjattiin taseesta samalle siirtotalouden tilille kuin aikoinaan myöntö oli kirjattu.

Siirtotalouden kulut sosiaaliturvarahastoille kasvoivat 406 miljoonaa euroa ollen yhteensä 14,5 miljardia euroa. Kelalle maksettiin niistä suurin osa, muita saajia olivat maatalousyrittäjien eläkelaitos, työllisyysrahasto, eläketurvakeskus sekä merimieseläkekassa.

Tuotot veroista ja pakollisista maksuista

Verot ja veronluonteiset maksut sisältävät tulona Veikkauksen toteutuneen tuloksen tilityksen, joka vuonna 2024 oli 52,5 miljoonaa euroa. Tuottojen pieneneminen merkittävästi johtui Veikkaus Oy:n voittojen tilityksen siirtymisestä sosiaali- ja terveysministeriöstä valtioneuvoston kanslian tuotoiksi arpajaislain muutoksen mukaisesti (voimaan 1.1.2024) eli Veikkaus tilitti vuonna 2024 ministeriölle enää vuoden 2023 voittojen viimeiset erät. Lisäksi taseesta purettiin talousarvion mukaisesti Raha-automaattiyhdistyksen vuoden 2016 jakamattomia voittovaroja 25,8 miljoonaa euroa.

7.4 Tase

Sosiaali- ja terveysministeriön taseen loppusumma oli 806 miljoonaa euroa, mikä on 273 miljoonaa euroa enemmän kuin edellisenä tilikautena.

Vastaavaa

Taseen vastaavaa puolen käyttöomaisuudessa aineettomissa hyödykkeissä on Hilan tietojärjestelmien uusimisen menoja, jotka pienenevät poistojen verran. Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset (FinnHEMS) pysyivät ennallaan 18,5 miljoonassa eurossa. Käyttöomaisuusarvopapereissa on Alkon, STUK international Oy:n, FinnHEMS Oy:n sekä rokotetutkimusyhtiö Finvac Oy:n osakkeet.

Lyhytaikaisten saamisten (762 miljoonaa euroa) määrä kasvoi 274 miljoonaa euroa. Muutos aiheutui ennakkomaksujen (759 miljoonaa euroa) kasvusta 274 miljoonalla eurolla. Summaan sisältyy Kansaneläkelaitokselle maksettua eri etuuksiin liittyviä tammikuun vuoden 2025 erää, joita maksettiin joulukuussa 2024 Kelalle. Esimerkiksi asumistukilain 53 §:n mukaan valtion tulee viimeistään yhtä pankkipäivää ennen asumistuen maksupäivää suorittaa Kansaneläkelaitokselle sen ilmoittama rahamäärä sinä kuukautena maksussa olevista asumistuista. Eli Kelan 2.1.2025 maksamista asumistuista STM suoritti maksun Kelalle (122,2 miljoonaa euroa) edellisenä pankkipäivänä 31.12.2024 ennakkomaksuna vuoden 2025 menoista.

Muut lyhytaikaiset saamiset (myyntisaamiset, siirtosaamiset ja muut lyhytaikaiset saamiset) laskivat 0,8 miljoonaa euroa, edellisenä vuonna 2023 kyseiset erät yhteensä olivat 4,3 miljoonaa euroa. Saamisten määrä johtuu vuoden 2024 maksuista, joiden eräpäivä oli vuoden 2025 puolella. Veikkauksen laskun (korvaus peliriippuvuuden seurannasta ja tutkimuksesta) osuus saamisista oli 2,3 miljoonaa euroa.

Vastattavaa

Taseen vastattavaa puolella lyhytaikaisen vieraan pääoman saaduissa ennakoissa oli 26 miljoonan euron vähennys edellisestä vuodesta. Erään sisältyy Raha-automaattiyhdistyksen jakamattomat voittovarot 56,9 miljoonaa euroa. Vastaava määrä oli vuoden 2023 päättyessä 82,7 miljoonaa euroa.

Ostovelat kasvoivat 1 miljoonalla eurolla ollen yhteensä 22,6 miljoonaa euroa. Ostovelat johtuvat vuodelle 2024 kuuluvista laskuista, jotka maksetaan vuoden 2025 puolella. Ostoveloista 12,2 miljoonaa euroa oli THL:lle (31 laskua).

Siirtovelat kasvoivat 7,1 miljoonaa euroa. Kasvu johtui Kansaneläkelaitoksen lähettämän kahden vuodelle 2024 kuuluneen laskun saapumisesta ministeriöön ko. vuoden ostoreskontran sulkeutumisen jälkeen, joten laskut kirjattiin siirtovelkoihin tilinpäätöksen muistiotositteiden käsittelyaikataulussa.

Muut lyhytaikaiset velat (118,7 miljoonaa euroa) laskivat 21,3 miljoonalla eurolla. Summa sisältää STEA:n maksamattomat avustukset (94,8 miljoonaa euroa), eli avustuksia ei ole vielä maksettu avustuksensaajille, mutta ne on jo myönnetty. Lisäksi summa sisältää muita myönnettyjä, mutta ei vielä maksettuja valtionavustuksia, joiden talousarviossa varainhoitovuoteen kohdennusperuste on myöntöpäätösperuste (23,8 miljoonaa euroa).

8 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Sosiaali- ja terveysministeriön sisäinen valvonta on järjestetty valtion talousarviosta annetun lain 24 b §:n edellyttämällä tavalla. Kansliapäällikkö vastaa ministeriön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan yleisestä toteuttamisesta. Osastojen, yksiköiden ja erillisyksiköiden sekä tulosryhmien johto vastaa siitä, että toimintayksiköissä on niiden talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukainen, riittävä ja tehokas sisäinen valvonta ja riskienhallinta. Jokainen työntekijä vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuudesta omien tehtäviensä osalta noudattamalla toimintaohjeita päivittäisessä työssään. Tarkemmat määräykset sisäisestä valvonnasta ovat ministeriön taloussäännön luvussa 1.3.

Ministeriön sisäisen valvonnan arviointi toteutettiin vuoden 2024 toimintakertomuksen valmistelun yhteydessä osastojen ja erillisyksiköiden päälliköiden itsearviointina käyttäen valtiovarain controller -toiminnon suosittelemaa arviointikehikkoa. Arviointikehikko perustuu sisäisen valvonnan kansainväliseen COSO 2013 -malliin ja se koostuu viidestä osa-alueesta: ohjausympäristö, riskien arviointi, valvontatoimenpiteet, tieto ja viestintä sekä seurantatoimenpiteet.

Tehdyn arvioinnin perusteella todetaan, että kokonaisuutena ministeriön sisäinen valvonta ja siihen liittyvä riskienhallinta täyttävät talousarvioasetuksen 69 §:n mukaiset toiminnan laajuuteen ja sisältöön nähden riittävät menettelyt, jotka varmistavat talouden ja toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden, hallinnassa olevien varojen ja omaisuuden turvaamisen sekä johtamisen ja ulkoisen ohjauksen edellyttämät oikeat ja riittävät tiedot taloudesta ja toiminnasta.

Sisäisen valvonnan keskeisiksi kehittämiskohteiksi tunnistettiin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistuksen kehittäminen ja toiminnan vahvempi integrointi ja tunnetuksi tekeminen osana johtamis-, ohjaus- ja toimintaprosesseja. Riskienhallintapolitiikan päivitys siirrettiin vuodelle 2025 sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevan sisäisen tarkastuksen aikataulun vuoksi.

Osana normaalia toimintasuunnittelua ministeriön osastot ja yksiköt ovat arvioineet riskinsä ja suunnitelleet niille hallintatoimet ministeriön riskienhallintapolitiikan sisältämän riskienhallintamallin mukaisesti. Mallissa riskit on jaoteltu viiteen eri riskialueeseen: strategia, operatiivinen toiminta, talous ja resurssit, henkilöstö sekä turvallisuus. Varsinaisessa riskin arvioinnissa käytetään asteikkoa 1–5. Sekä riskien toteutumisen todennäköisyys, että niiden aiheuttamien seurausten vaikutukset arvioidaan erikseen.

Riskien arvioinnissa tunnistettiin osastotasolla yhteensä 36 riskiä, jotka jakaantuivat riskialueittain seuraavasti: strategia 6, operatiivinen toiminta 9, talous ja resurssit 1, henkilöstö 17 ja turvallisuus 3.

Riskienarvioinnin tuloksena ministeriön johtoryhmä päätti sisällyttää vuoden 2025 toimintasuunnitelmaan seuraavien riskien seurannan ja niitä koskevien hallintatoimien valmistelun sekä seurannan vastuuosastot. Riskit koskevat kaikkia osastoja ja yksiköitä ja niitä koskevat hallintatoimet toimeenpannaan yhteistyössä:

- Henkilöstö: Uusien haasteiden ja tuottavuusohjelman säästöjen vuoksi lakkautettavien virkojen aiheuttama osaamisvaje (Henkilöstö- ja hallintoyksikkö)
- Strategia: Reaktiivinen työskentely ja ennakkoinnin puutteellisuus eivät tue strategisten tavoitteiden saavuttamista, mikä vähentää työn vaikuttavuutta (Strategia- ja talousyksikkö)
- Strategia: Turvallisuus- ja toimintaympäristön muutosten ja muiden ulkoa tulevien uhkien vaikutuksiin ei ole varauduttu riittävästi (Turvallisuus- ja terveysosasto)
- Talous: RRF-ohjelman hankkeet eivät saavuta tavoitteita tai eivät toteudu suunnitellusti (Sosiaali- ja terveydenhuollon ohjausosasto).

9 Arvioinnin tulokset

Sosiaali- ja terveysministeri asetti selvityshenkilön tekemään sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustustoiminnan kehittämisehdotuksia. Selvitys valmistui joulukuussa 2024.

10 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

10.1 Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot

Ministeriöllä ei ollut tilikautena raportoituja väärinkäytöksiä.

10.2 Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot

EU-rakennerahastohankkeisiin myönnettyä rahoitusta perittiin takaisin seitsemässä tapauksessa yhteensä 12 347,25 euroa (koroton määrä 11 597,39 euroa). Takaisinperinnöistä ei ollut saatavia jäljellä 31.12.2024.

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen toimintaan myönnettyjä STEA-avustuksia perittiin takaisin kohtuullistamisten jälkeen yhteensä 2 011 408,63 euroa.

11 Talousarvion toteumalaskelma

Sosiaali- ja terveysministeriön talousarvion toteutumatilaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi		Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2024	Vertailu Tilinpäätös – Talousarvio	Toteuma %
11.	Verot ja veronluonteiset tulot	30,50	71	70,54	0,00	100
11.04.01.	Arvonlisävero	30,50	71	70,54	0,00	100
12.	Sekalaiset tulot	560 815 831,76	338 394 290	338 394 289,53	0,00	100
12.33.90.	Sosiaali- ja terveysministeriön osuus rahapelitoiminnan tuotosta	249 098 589,30	–	–	–	–
12.33.98.	Valtionapujen palautukset	175 428 978,11	148 897 584	148 897 583,83	0,00	100
	12.33.98.4. Takaisinperityt elatusavut	54 875 731,58	45 013 706	45 013 705,73	0,00	100
	12.33.98.5. Muut valtionavut ja valtion osuudet	120 553 246,53	103 883 878	103 883 878,10	0,00	100
12.33.99.	Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut tulot	390 192,06	46 428 177	46 428 177,43	0,00	100
12.39.04.	Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	135 508 940,06	143 056 629	143 056 629,05	0,00	100
12.39.10.	Muut sekalaiset tulot	389 132,23	11 899	11 899,22	0,00	100
13.	Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	40 000 000,00	92 467 523	92 467 522,52	0,00	100
13.03.01.	Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden myyntitulot	40 000 000,00	40 000 000	40 000 000,00	0,00	100
13.03.02.	Rahapelitoiminnan tuotto	–	52 467 523	52 467 522,52	0,00	100
Tuloarviotilit yhteensä		600 815 862,26	430 861 883	430 861 882,59	0,00	100

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2024 määrärahojen		Tilinpäätös 2024	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2024	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2024	Käyttö vuonna 2024 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
23.	Valtioneuvoston kanslia	193 190,28	816 623	532 497,54	284 125,55	816 623,09	0,00	642 768,70	1 438 161,64	967 222,75	452 855,85
23.01.01.	Valtioneuvoston kanslian toimintamenot (S3)	–	570 000	285 874,45	284 125,55	570 000,00	0,00	0,00	570 000,00	285 874,45	284 125,55
	23.01.01.2. Valtioneuvoston yhteinen toiminta ja hankkeet (EK) (varattu)	–	570 000	285 874,45	284 125,55	570 000,00	0,00	0,00	570 000,00	285 874,45	284 125,55
23.01.03.	Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot (S2)	–	225 393	225 392,94	–	225 392,94	0,00	4 000,00	229 392,94	229 392,94	
	23.01.03.1. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkaus- ja muut menot	–	225 393	225 392,94	–	225 392,94	0,00	0,00	225 392,94	225 392,94	
	23.01.03.2. Valtioneuvoston Euroopan unionia koskevien horisontaalisten tehtävien palkkausmenot (EK) (enintään)	–	–	–	–	–	–	4 000,00	4 000,00	4 000,00	

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2024 määrärahojen		Tilinpäätös 2024	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2024	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2024	Käyttö vuonna 2024 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
23.01.25.	Terveet tilat 2028 (S3)	180 000,00	–	–	–	–	–	638 768,70	638 768,70	451 955,36	168 730,30
	23.01.25.1. Terveet tilat 2028 (KPY)	180 000,00	–	–	–	–	–	638 768,70	638 768,70	451 955,36	168 730,30
23.01.29.	Arvonlisäveromenot (A)	13 190,28	21 230	21 230,15	–	21 230,15	0,00	–	–	–	–
26.	Sisäministeriön hallinnonala	243 404,65	511 283	380 936,41	130 346,86	511 283,27	0,00	45 655,75	545 655,75	415 308,89	130 346,86
26.01.23.	EU:n pelastuspalvelu-mekanismi lääkinnällisten materiaalien CBRN-varastointi (S2)	–	206 000	140 659,33	65 340,67	206 000,00	0,00	0,00	206 000,00	140 659,33	65 340,67
26.01.27.	EU:n pelastuspalvelu-mekanismi CBRN-varastointi (S2)	236 000,00	294 000	228 993,81	65 006,19	294 000,00	0,00	45 655,75	339 655,75	274 649,56	65 006,19
26.01.29.	Sisäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	7 404,65	11 283	11 283,27	–	11 283,27	0,00	–	–	–	–
28.	Valtiovarainministeriön hallinnonala	867 585,92	621 110	583 793,80	37 316,49	621 110,29	0,00	33 258,52	533 258,52	495 942,03	37 316,49
28.01.29.	Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	367 585,92	121 110	121 110,29	–	121 110,29	0,00	–	–	–	–

Pääluokan, momentin ja tilijaotteen numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2024 määrärahojen		Tilinpäätös 2024	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2024	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2024	Käyttö vuonna 2024 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
28.70.05.	Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen-uudistuksen valmistelun ja toimeenpanon tuki ja ohjaus (S3)	500 000,00	500 000	462 683,51	37 316,49	500 000,00	0,00	33 258,52	533 258,52	495 942,03	37 316,49
	28.70.05.1. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen valmistelun ja toimeenpanon tuki ja ohjaus	500 000,00	500 000	462 683,51	37 316,49	500 000,00	0,00	33 258,52	533 258,52	495 942,03	37 316,49
29.	Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	–	225 000	57 662,04	167 337,96	225 000,00	0,00	0,00	225 000,00	57 662,04	167 337,96
29.90.51.	Liikunnallisen elämäntavan ja liikuntaolosuhteiden edistäminen (S2)	–	225 000	57 662,04	167 337,96	225 000,00	0,00	0,00	225 000,00	57 662,04	167 337,96
	29.90.51.5. Liikunnallisen elämäntavan edistäminen (KPY)	–	225 000	57 662,04	167 337,96	225 000,00	0,00	0,00	225 000,00	57 662,04	167 337,96
	29.90.51.5.4. Suomi liikkeelle -ohjelma (EK) (enintään)	–	225 000	57 662,04	167 337,96	225 000,00	0,00	0,00	225 000,00	57 662,04	167 337,96

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2024 määrärahojen		Tilinpäätös 2024	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2024	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2024	Käyttö vuonna 2024 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
32.	Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	7 333 677,83	1 010 910	1 010 909,72	–	1 010 909,72	0,00	–	–	–	–
32.30.64.	EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin (A)	7 333 677,83	1 010 910	1 010 909,72	–	1 010 909,72	0,00	–	–	–	–
	32.30.64.07. EAKR 2014–2020 (KPY)	95 656,38	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	32.30.64.09. ESR 2014–2020 (KPY)	7 238 021,45	1 010 910	1 010 909,72	–	1 010 909,72	0,00	–	–	–	–
33.	Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	14 978 972 223,67	15 623 733 608	14 970 272 204,63	435 086 241,14	15 405 358 445,77	218 375 162,21	444 325 124,55	1 390 622 124,55	752 999 886,44	495 026 555,21
33.01.01.	Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenot (S2)	33 849 000,00	40 527 000	26 356 486,07	14 170 513,93	40 527 000,00	0,00	11 017 146,06	51 544 146,06	37 373 632,13	14 170 513,93
	33.01.01.01. STM toimintamenot (KPY)	33 849 000,00	40 027 000	26 018 409,69	14 008 590,31	40 027 000,00	0,00	11 017 146,06	51 044 146,06	37 035 555,75	14 008 590,31
	33.01.01.02. Lapsistrategia (EK) (enintään)	–	500 000	338 076,38	161 923,62	500 000,00	0,00	0,00	500 000,00	338 076,38	161 923,62

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2024 määrärahojen		Tilinpäätös 2024	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2024	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2024	Käyttö vuonna 2024 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.01.25. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallinen tiedonhallinta (S3)	40 210 000,00	34 270 000	19 512 112,48	14 757 887,52	34 270 000,00	0,00	22 816 379,52	57 086 379,52	35 710 899,52	20 638 137,84
33.01.25.01. Kansalliset sähköiset asiakastietojärjestelmät sekä sote-tiedonhallinnan suunnittelu ja ohjaus	13 892 897,00	22 970 000	15 649 071,23	7 320 928,77	22 970 000,00	0,00	9 136 557,40	32 106 557,40	24 785 628,63	7 320 928,77
33.01.25.02. DigiFinland Oy kehittämishankkeet	16 500 000,00	–	–	–	–	–	2 603 646,22	2 603 646,22	2 025 367,13	578 279,09
33.01.25.03. Digitaalinen sosiaali- ja terveydenhuolto -ohjelma	–	4 000 000	710 170,48	3 289 829,52	4 000 000,00	0,00	800 000,00	4 800 000,00	772 828,44	3 289 829,52
33.01.25.04. Vaikuttavuus-tiedon tietotuotanto	794 382,00	2 500 000	590 450,59	1 909 549,41	2 500 000,00	0,00	614 097,03	3 114 097,03	1 204 547,50	1 909 549,41
33.01.25.05. Korkean varautumisen viestintä- ja tietojärjestelmät	1 000 000,00	1 800 000	1 316 742,39	483 257,61	1 800 000,00	0,00	18 885,65	1 818 885,65	1 335 628,04	483 257,61
33.01.25.06. Kriittisten palveluiden toimintavarmuuden parantaminen Kanta-palveluissa	3 000 000,00	3 000 000	1 245 677,79	1 754 322,21	3 000 000,00	0,00	4 620 472,22	7 620 472,22	4 392 845,54	3 227 626,68

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2024 määrärahojen		Tilinpäätös 2024	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2024	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2024	Käyttö vuonna 2024 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.01.25.	33.01.25.07. Tietojohtamisen kehittäminen	3 522 721,00	–	–	–	–	–	3 522 721,00	3 522 721,00	950 965,71	2 571 755,29
	33.01.25.08. Chat-palvelujen vaikuttavuus -projekti	1 500 000,00	–	–	–	–	–	1 500 000,00	1 500 000,00	243 088,53	1 256 911,47
33.01.29.	Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	4 926 477,62	1 607 608	1 607 607,98	–	1 607 607,98	0,00	–	–	–	–
33.01.66.	Kansainväliset jäsenmaksut ja maksusuudet (S2)	5 596 000,00	5 969 000	5 667 550,77	301 449,23	5 969 000,00	0,00	624 580,68	6 593 580,68	6 292 131,45	301 449,23
33.02.09.	Lääkeasioiden tiekartan toimeenpano (S3)	1 000 000,00	5 400 000	356 480,20	5 043 519,80	5 400 000,00	0,00	4 469 705,19	9 869 705,19	535 405,32	5 869 445,39
33.03.25.	Kansalliset osaamiskeskittymät (S3)	–	5 000 000	1 064 582,74	3 935 417,26	5 000 000,00	0,00	1 495 741,15	6 495 741,15	2 560 323,89	3 935 417,26
33.03.31.	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (S3)	–	2 000 000	35 280,53	1 964 719,47	2 000 000,00	0,00	17 541 322,18	19 541 322,18	35 280,53	1 964 719,47
	33.03.31.02. Tulevaisuuden sote-keskus (lape)	–	–	–	–	–	–	17 541 322,18	17 541 322,18	0,00	0,00

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2024 määrärahojen		Tilinpäätös 2024	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2024	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2024	Käyttö vuonna 2024 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.03.50. Valtionosuus Työterveyslaitoksen toimintaan (S2)	23 644 000,00	24 418 000	24 418 000,00	–	24 418 000,00	0,00	0,00	24 418 000,00	24 418 000,00	0,00
33.03.50.01. Työterveyslaitoksen menot	23 294 000,00	24 068 000	24 068 000,00	–	24 068 000,00	0,00	0,00	24 068 000,00	24 068 000,00	0,00
33.03.50.02. Työterveyshuollon koulutus ja työterveys-henkilöstön kehittäminen (EK) (enintään)	350 000,00	350 000	350 000,00	–	350 000,00	0,00	0,00	350 000,00	350 000,00	0,00
33.03.63. Eräät erityishankkeet (S3)	3 937 000,00	8 337 000	1 719 024,54	6 617 975,46	8 337 000,00	0,00	2 634 987,62	10 971 987,62	3 625 446,81	7 204 039,28
33.10.50. Perhe-etuudet (A)	1 584 505 903,07	1 638 200 000	1 613 771 457,27	–	1 613 771 457,27	24 428 542,73	–	–	–	–
33.10.53. Sotilasavustus (A)	20 200 000,00	21 700 000	21 700 000,00	–	21 700 000,00	0,00	–	–	–	–
33.10.54. Asumistuki (A)	1 744 300 000,00	1 738 900 000	1 696 100 000,00	–	1 696 100 000,00	42 800 000,00	–	–	–	–
33.10.56. Vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelut (A)	58 137 490,14	60 500 000	57 985 826,41	–	57 985 826,41	2 514 173,59	–	–	–	–
33.10.57. Perustoimeentulotuki (A)	720 000 000,00	851 050 000	789 805 000,00	–	789 805 000,00	61 245 000,00	–	–	–	–
33.10.60. Kansaneläkelaitoksen sosiaaliturvarahastojen toimintakulut (S2)	513 100 000,00	520 050 000	303 284 533,78	216 765 466,22	520 050 000,00	0,00	168 015 466,22	688 065 466,22	471 300 000,00	216 765 466,22

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2024 määrärahojen		Tilinpäätös 2024	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2024	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2024	Käyttö vuonna 2024 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.20.50. Valtionosuus työttömyysetuuksien ansioturvasta ja vuorottelukorvauksesta (A)	697 158 000,00	772 160 000	759 440 829,32	–	759 440 829,32	12 719 170,68	–	–	–	–
33.20.50.03. Valtionosuus ansiopäivärahasta	697 158 000,00	772 160 000	759 440 829,32	–	759 440 829,32	12 719 170,68	–	–	–	–
33.20.52. Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (A)	1 196 600 000,00	1 280 400 000	1 270 900 000,00	–	1 270 900 000,00	9 500 000,00	–	–	–	–
33.20.52.03. Työmarkkinatuki ja peruspäiväraha	1 196 600 000,00	1 280 400 000	1 270 900 000,00	–	1 270 900 000,00	9 500 000,00	–	–	–	–
33.20.55. Valtionosuudet Työllisyysrahastolle (A)	3 049 854,67	5 127 000	5 126 166,44	–	5 126 166,44	833,56	–	–	–	–
33.30.50. Korvaukset rajat ylittävstä terveydenhuollosta (A)	3 827 335,77	10 000 000	368 457,55	–	368 457,55	9 631 542,45	–	–	–	–
33.30.60. Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista (A)	2 275 817 545,96	2 243 000 000	2 206 019 385,91	–	2 206 019 385,91	36 980 614,09	–	–	–	–
33.40.50. Valtion osuus merimieseläkekassan menoista (A)	63 100 000,00	67 300 000	65 897 000,00	–	65 897 000,00	1 403 000,00	–	–	–	–

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2024 määrärahojen		Tilinpäätös 2024	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2024	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2024	Käyttö vuonna 2024 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.40.51.	Valtion osuus maatalousyrittäjän eläkelaista johtuvista menoista (A)	794 250 140,69	840 900 000	835 678 300,84	–	835 678 300,84	5 221 699,16	–	–	–	–
33.40.52.	Valtion osuus yrittäjän eläkelaista johtuvista menoista (A)	492 300 000,00	535 154 000	535 053 699,00	–	535 053 699,00	100 301,00	–	–	–	–
33.40.53.	Valtion korvaus lapsen hoidon ja opiskelun ajalta kertyvästä eläkkeestä (A)	18 752 761,88	24 600 000	24 096 732,95	–	24 096 732,95	503 267,05	–	–	–	–
33.40.54.	Valtion osuus maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen kustannuksista (A)	14 344 981,80	14 500 000	13 390 000,01	–	13 390 000,01	1 109 999,99	–	–	–	–
33.40.60.	Valtion osuus kansaneläkelaista ja eräistä muista laeista johtuvista menoista (A)	3 885 485 803,65	4 065 500 000	4 058 200 531,24	–	4 058 200 531,24	7 299 468,76	–	–	–	–
33.50.50.	Rintamalisät (A)	5 096 820,99	4 700 000	4 252 774,14	–	4 252 774,14	447 225,86	–	–	–	–
33.60.01.	Kansallinen lapsistrategia-toiminto (S2)	840 000,00	–	–	–	–	–	492 326,60	492 326,60	90 473,64	0,00

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2024 määrärahojen		Tilinpäätös 2024	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2024	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2024	Käyttö vuonna 2024 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.60.30. Valtion korvaus terveydenhuollon ja sosiaalihuollon valtakunnallisen valmiuden kustannuksiin (S3)	350 000,00	350 000	350 000,00	–	350 000,00	0,00	7 732 362,05	8 082 362,05	3 156 976,67	0,00
33.60.30.01. Valtion korvaus terveydenhuollon ja sosiaalihuollon valtakunnallisen valmiuden kustannuksiin	350 000,00	–	–	–	–	–	5 982 818,29	5 982 818,29	2 806 976,67	0,00
33.60.30.02. Ukrainasta saapuvien lastensuojelun piirissä olleiden lasten ja nuorten lastensuojelusta aiheutuviin kustannuksiin (EK) (varattu)	–	–	–	–	–	–	1 749 543,76	1 749 543,76	0,00	0,00

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2024 määrärahojen		Tilinpäätös 2024	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2024	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2024	Käyttö vuonna 2024 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.60.31. Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittäminen (S3)	1 990 000,00	6 242 000	2 494 081,73	3 747 918,27	6 242 000,00	0,00	33 411,69	6 275 411,69	1 957 063,89	4 318 347,80
33.60.31.01. Lastenasiantalo-toimintamallien kehittäminen ja valtakunnallistaminen	1 990 000,00	1 990 000	1 942 081,73	47 918,27	1 990 000,00	0,00	33 411,69	2 023 411,69	1 405 063,89	618 347,80
33.60.31.02. Hyvinvointialueen lakisääteisiä tehtäviä tukevat määräaikaiset tutkimus- ja kehittämishankkeet (EK) (enintään)	–	552 000	552 000,00	–	552 000,00	0,00	0,00	552 000,00	552 000,00	0,00
33.60.31.03. C-hepatiitin eliminointiin tähtäävä ohjelma (EK) (enintään)	–	3 700 000	0,00	3 700 000,00	3 700 000,00	0,00	0,00	3 700 000,00	0,00	3 700 000,00

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2024 määrärahojen		Tilinpäätös 2024	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2024	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2024	Käyttö vuonna 2024 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.60.35.	Valtionosuus korkeakouluopiskelijoiden terveydenhuoltoon (S2)	67 500 000,00	68 712 000	63 010 312,16	5 701 687,84	68 712 000,00	0,00	6 736 465,20	75 448 465,20	69 746 777,36	5 701 687,84
	33.60.35.01. Valtion rahoitus korkeakouluopiskelijoiden terveydenhuoltoon (EK) (enintään)	66 500 000,00	67 712 000	62 010 312,16	5 701 687,84	67 712 000,00	0,00	6 736 465,20	74 448 465,20	68 746 777,36	5 701 687,84
	33.60.35.02. Valtionavustus korkeakouluopiskelijoiden hyvinvoinnin tukemiseen (EK) (varattu)	1 000 000,00	1 000 000	1 000 000,00	–	1 000 000,00	0,00	0,00	1 000 000,00	1 000 000,00	0,00

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2024 määrärahojen		Tilinpäätös 2024	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2024	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2024	Käyttö vuonna 2024 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.60.36. Valtionavustus sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaamiseksi (K)	1 100 000,00	2 100 000	2 100 000,00	–	2 100 000,00	0,00	–	–	–	–
33.60.36.02. Valtionavustus Pohjanmaan hyvinvointialueelle (EK) (enintään)	1 100 000,00	1 100 000	1 100 000,00	–	1 100 000,00	0,00	–	–	–	–
33.60.36.03. Valtionavustus Itä-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueiden ruotsinkielisten palveluiden kehittämiseen (EK) (enintään)	–	1 000 000	1 000 000,00	–	1 000 000,00	0,00	–	–	–	–
33.60.37. Valtion korvaus hyvinvointialueille kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden henkilöiden kiireellisen sosiaalihuollon kustannuksiin (A)	1 378 862,95	2 000 000	1 036 015,85	–	1 036 015,85	963 984,15	–	–	–	–

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2024 määrärahojen		Tilinpäätös 2024	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2024	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2024	Käyttö vuonna 2024 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.60.39. Palvelurakenteen kehittäminen (S3)	9 500 000,00	300 000	0,00	300 000,00	300 000,00	0,00	24 582 665,66	24 882 665,66	3 505 921,86	300 000,00
33.60.39.02. Kansallinen mielenterveysstrategia	–	–	–	–	–	–	1 482 921,87	1 482 921,87	1 482 921,87	0,00
33.60.39.04. Kotihoidon resurssien riittävyys ja omaishoidon kehittäminen	–	–	–	–	–	–	1 712 977,10	1 712 977,10	0,00	0,00
33.60.39.05. Osatyökykyisten työkykyohjelma	–	–	–	–	–	–	2 235 032,68	2 235 032,68	564 050,91	0,00
33.60.39.07. Ikäohjelma	–	–	–	–	–	–	546 092,61	546 092,61	0,00	0,00
33.60.39.08. Lapsistrategia	–	–	–	–	–	–	241 049,74	241 049,74	220 892,57	0,00
33.60.39.12. Tulevaisuuden sote-keskus	–	–	–	–	–	–	18 364 591,66	18 364 591,66	1 238 056,51	0,00
33.60.40. Valtion rahoitus lääkäri- ja lääkintä-helikopteritoiminnan menoihin (S2)	36 635 000,00	47 500 000	44 685 000,00	2 815 000,00	47 500 000,00	0,00	0,00	47 500 000,00	44 685 000,00	2 815 000,00

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2024 määrärahojen		Tilinpäätös 2024	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2024	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2024	Käyttö vuonna 2024 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.60.61. Elpymis- ja palautumissuunnitelman rahoitus sosiaali- ja terveydenhuoltoon (S3)	149 286 000,00	146 367 000	3 259 156,33	143 107 843,67	146 367 000,00	0,00	168 280 668,63	314 647 668,63	25 402 367,85	195 185 488,48
33.60.61.01. Edistetään hoitotakuun toteuttamista ja puretaan hoitovelkaa (RRF P4C1I1) (EK) (enintään)	79 427 000,00	79 500 000	172 649,08	79 327 350,92	79 500 000,00	0,00	105 067 408,93	184 567 408,93	1 412 353,21	111 655 055,72
33.60.61.02. Edistetään hoitotakuun toteuttamista (palvelut ja ennaltaehkäisy) (RRF P4C1I2) (EK) (enintään)	14 899 000,00	11 500 000	24 985,28	11 475 014,72	11 500 000,00	0,00	19 095 640,55	30 595 640,55	180 679,54	18 914 961,01
33.60.61.03. Sosiaali- ja terveydenhuollon tietopohjan vahvistaminen (RRF P4C1I3) (EK) (enintään)	9 500 000,00	10 586 000	41 598,30	10 544 401,70	10 586 000,00	0,00	7 683 137,71	18 269 137,71	2 531 575,56	13 837 562,15
33.60.61.04. Hoitotakuuta edistävät digitaaliset palvelut (RRF P4C1I4) (EK) (enintään)	37 460 000,00	25 600 000	134 389,14	25 465 610,86	25 600 000,00	0,00	27 408 611,24	53 008 611,24	13 503 734,58	33 875 744,60

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2024 määrärahojen		Tilinpäätös 2024	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2024	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2024	Käyttö vuonna 2024 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.60.61.	33.60.61.05. Työkykyohjelman ja IPS Sijoita ja valmenna -mallin toimenpiteiden laajentamiseen (RRF P3C1I1.2) (EK) (enintään)	3 500 000,00	3 981 000	218 694,63	3 762 305,37	3 981 000,00	0,00	4 321 561,08	8 302 561,08	1 240 255,71	3 762 305,37
	33.60.61.06. Mielenterveyden ja työkyvyn vahvistamiseen työelämässä (RRF P3C1I1.3) (EK) (enintään)	4 500 000,00	15 200 000	2 666 839,90	12 533 160,10	15 200 000,00	0,00	4 704 309,12	19 904 309,12	6 533 769,25	13 139 859,63
33.60.63.	Valtionavustus sosiaalialan osaamiskeskusten toimintaan (K)	3 500 000,00	2 450 000	2 450 000,00	–	2 450 000,00	0,00	–	–	–	–
33.70.21.	Terveysvalvonta (S2)	460 000,00	460 000	306 639,68	153 360,32	460 000,00	0,00	194 896,76	654 896,76	501 536,44	153 360,32
33.70.22.	Tartuntatautien valvonta (S2)	460 000,00	460 000	460 000,00	–	460 000,00	0,00	0,00	460 000,00	458 493,66	0,00
33.70.50.	Terveyden edistäminen (S3)	–	9 725 000	1 319 501,93	8 405 498,07	9 725 000,00	0,00	0,00	9 725 000,00	1 319 501,93	8 405 498,07
33.70.51.	Valtion korvaus työterveyshuollon erikoislääkäri-koulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin (S3)	2 900 000,00	2 900 000	1 900 000,00	1 000 000,00	2 900 000,00	0,00	1 000 000,00	3 900 000,00	2 900 000,00	1 000 000,00

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2024 määrärahojen		Tilinpäätös 2024	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2024	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2024	Käyttö vuonna 2024 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.80.40. Valtion korvaus maatalousyrittäjien lomituspalvelujen kustannuksiin (A)	106 796 191,48	112 000 000	110 493 660,86	–	110 493 660,86	1 506 339,14	–	–	–	–
33.80.40.01. Korvaus lomituspalvelujen käyttökustannuksiin	106 688 191,48	111 818 000	110 329 044,86	–	110 329 044,86	1 488 955,14	–	–	–	–
33.80.40.02. Oppisopimuskoulutuksen nettokustannusten korvaaminen (EK) (enintään)	108 000,00	182 000	164 616,00	–	164 616,00	17 384,00	–	–	–	–
33.80.41. Valtion korvaus turkistuottajien lomituspalvelujen kustannuksiin (S2)	1 900 000,00	1 700 000	258 632,00	1 441 368,00	1 700 000,00	0,00	1 000 384,18	2 700 384,18	1 014 654,41	1 441 368,00
33.80.42. Valtion korvaus poronhoitajien sijaisavun kustannuksiin (S2)	450 000,00	450 000	450 000,00	–	450 000,00	0,00	0,00	450 000,00	450 000,00	0,00

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2024 määrärahojen		Tilinpäätös 2024	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2024	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2024	Käyttö vuonna 2024 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.80.50. Valtion korvaus maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomituspalvelujen hallintomenoihin (S2)	17 140 000,00	15 160 000	10 303 383,92	4 856 616,08	15 160 000,00	0,00	5 656 615,16	20 816 615,16	15 959 999,08	4 856 616,08
33.80.50.01. Korvaus lomituspalvelujen hallintomenoihin	15 046 000,00	15 046 000	10 189 383,92	4 856 616,08	15 046 000,00	0,00	4 856 615,16	19 902 615,16	15 045 999,08	4 856 616,08
33.80.50.02. Harkinnanvarainen lisäkorvaus paikallisyksiköille(EK) (enintään)	94 000,00	94 000	94 000,00	–	94 000,00	0,00	0,00	94 000,00	94 000,00	0,00
33.80.50.03. Välitä viljelijästä-hanke (EK)	2 000 000,00	–	–	–	–	–	800 000,00	800 000,00	800 000,00	0,00
33.80.50.04. Turkistuottajien jaksamisen hanke	–	20 000	20 000,00	–	20 000,00	0,00	0,00	20 000,00	20 000,00	0,00
33.90.50. Avustukset yhdistyksille ja säätiöille terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen (A)	373 597 053,00	383 588 000	383 588 000,00	–	383 588 000,00	0,00	–	–	–	–

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2024 määrärahojen		Tilinpäätös 2024	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2024	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2024	Käyttö vuonna 2024 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
35.	Ympäristöministeriön hallinnonala	–	200 000	0,00	200 000,00	200 000,00	0,00	442 863,11	642 863,11	0,00	200 000,00
35.01.01.	Ympäristöministeriön toimintamenot (S2)	–	200 000	0,00	200 000,00	200 000,00	0,00	0,00	200 000,00	0,00	200 000,00
	35.01.01.01. Yhteiset menot (KPY)	–	200 000	0,00	200 000,00	200 000,00	0,00	0,00	200 000,00	0,00	200 000,00
35.20.32.	Avustukset asunnottomuuden poistamiseksi ja asunnottomuuden tilastoinnin kehittäminen (S3)	–	–	–	–	–	–	442 863,11	442 863,11	0,00	0,00
Määrärahatilit yhteensä		14 987 610 082,35	15 627 118 534	14 972 838 004,14	435 905 368,00	15 408 743 372,14	218 375 162,21	445 489 670,63	1 394 007 063,57	754 936 022,15	496 014 412,37

Sosiaali- ja terveysministeriön talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €) ¹⁾								Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)					
Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy ²⁾	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö ³⁾	Vuoden 2024 valtuudet						Talous- arvio- menot 2024	Määrä- rahatarve 2025	Määrä- rahatarve 2026	Määrä- rahatarve 2027	Määräraha- tarve myöhemmin	Määrä- rahatarve yhteensä
		Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä	Uusittu v. 2024 TA:ssa						
32.50.64. EU:n ja valtion rahoitus-osuus EU:n rakennerahasto-, ulkoraja-yhteistyö- ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Aikaisempien vuosien valtuudet	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0
32.30.64. EU:n ja valtion rahoitus-osuus EU:n rakennerahasto-, ulkoraja-yhteistyö- ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin	9 075	0	632	632	0	632	0	1 011	0	0	0	0	0
Aikaisempien vuosien valtuudet	9 075	–	–	–	–	–	–	1 011	–	–	–	–	0
Vuonna 2024 käytettävissä olleet valtuudet	–	–	632	632	–	632	–	–	–	–	–	–	0
Yhteensä	9 075	0	632	632	0	632	0	1 011	0	0	0	0	0
Aikaisempien vuosien valtuudet	9 075	–	–	–	–	–	–	1 011	0	0	0	0	0
Vuonna 2024 käytettävissä olleet valtuudet	–	0	632	632	0	632	0	0	0	0	0	0	0

1) Valtuuden ja sen käytön määräksi merkitään tehdyn tilauksen sopimushinta tai sitoumuksen määrä silloin, kun valtuus on rajattu alun perin muulla tavalla, mutta valtuuden käytön johdosta annetaan euromääräinen sitoumus. Korkotuetun lainakannan enimmäismääränä määritellyt korkotukivaltuudet ja muut vastaavat valtuudet eritellään lisäksi omilla riveillään.

2) Myös pääluokan tai luvun päätösosassa myönnetty valtuudet sisällytetään taulukkoon. Tällöin luvun tai momentin numerotunnukseksi merkitään "00".

3) Esitetään yhteismäärä niistä aikaisempina varainhoitovuosina käytetyistä valtuuksista, joista varainhoitovuotena on aiheutunut menoja tai joista aiheutuu menoja tulevana varainhoitovuosina.

12 Tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2024–31.12.2024		1.1.2023–31.12.2023	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	2 673 265,52		2 306 905,00	
Muut toiminnan tuotot	<u>4 346 159,21</u>	7 019 424,73	<u>6 795 801,25</u>	9 102 706,25
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	132 255,11		369 747,87	
Henkilöstökulut	37 447 656,35		36 563 439,82	
Vuokrat	188 581,84		437 665,65	
Palvelujen ostot	76 039 201,35		78 187 034,34	
Muut kulut	4 834 802,74		4 529 277,70	
Valmistus omaan käyttöön (-)	0,00		-604 808,27	
Poistot	<u>248 812,26</u>	<u>-118 891 309,65</u>	<u>80 536,80</u>	<u>-119 562 893,91</u>
JÄÄMÄ I		-111 871 884,92		-110 460 187,66
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	40 212 952,94		40 379 885,93	
Rahoituskulut	<u>-17,62</u>	40 212 935,32	<u>-239,42</u>	40 379 646,51
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	16 358,00		27,11	
Satunnaiset kulut	<u>-80,00</u>	<u>16 278,00</u>	<u>0,00</u>	<u>27,11</u>
JÄÄMÄ II		-71 642 671,60		-70 080 514,04
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Kulut				

	1.1.2024–31.12.2024		1.1.2023–31.12.2023	
Siirtotalouden kulut paikallishallinnolle pl. hyvinvointialuehallinto	146 436,74		4 649 772,47	
Siirtotalouden kulut hyvinvointialuehallinnolle	-4 864 965,30		19 388 556,00	
Siirtotalouden kulut sosiaaliturvarahastoille	14 477 764 130,00		14 071 990 559,72	
Siirtotalouden kulut yrityksille	573 431,00		815 830,12	
Siirtotalouden kulut voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	381 169 762,50		377 991 669,33	
Muut siirtotalouden kulut ulkomaille	2 853 494,55		2 752 175,82	
Siirtotalouden kulut valtionhallinnolle	<u>73 681 156,30</u>	<u>-14 931 323 445,79</u>	<u>69 839 728,81</u>	<u>-14 547 428 292,27</u>
JÄÄMÄ III		-15 002 966 117,39		-14 617 508 806,31
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Verot ja veronluonteiset maksut	78 255 522,52		249 098 589,30	
Perityt arvonlisäverot	70,54		30,50	
Suoritettut arvonlisäverot	<u>-3 310 695,30</u>	<u>74 944 897,76</u>	<u>-6 088 966,17</u>	<u>243 009 653,63</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u><u>-14 928 021 219,63</u></u>		<u><u>-14 374 499 152,68</u></u>

13 Tase

31.12.2024			31.12.2023	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAiset Sijoitukset				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Muut pitkävaikutteiset menot	<u>784 234,17</u>	784 234,17	<u>1 033 046,43</u>	1 033 046,43
KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAiset Sijoitukset				
Käyttöomaisuusarvopaperit	24 464 510,00		24 464 510,00	
Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset	<u>18 499 964,76</u>	<u>42 964 474,76</u>	<u>18 499 964,76</u>	<u>42 964 474,76</u>
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAiset Sijoitukset Yhteensä		43 748 708,93		43 997 521,19
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
LYHYTAIKAiset SAAMiset				
Myyntisaamiset	406 714,74		254 842,60	
Siirtosaamiset	110 021,22		3 766 027,62	
Muut lyhytaikaiset saamiset	2 960 723,06		246 913,60	
Ennakkomaksut	<u>758 898 279,83</u>	762 375 738,85	<u>484 433 906,03</u>	488 701 689,85
RAHAT, PANKKISAAMiset JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kirjanpitoyksikön menotilit	<u>-257,43</u>	<u>-257,43</u>	<u>-248,07</u>	<u>-248,07</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS Yhteensä		762 375 481,42		488 701 441,78
VASTAAVAA Yhteensä		<u>806 124 190,35</u>		<u>532 698 962,97</u>

31.12.2024			31.12.2023	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	-296 297 206,17		-296 297 206,17	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	575 742 660,95		453 247 624,52	
Pääoman siirrot	15 240 319 418,42		14 496 994 189,11	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>-14 928 021 219,63</u>	591 743 653,57	<u>-14 374 499 152,68</u>	279 445 454,78
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA				
Saadut ennakot	57 064 465,04		82 715 992,30	
Ostovelat	22 638 335,18		21 657 325,37	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	831 286,54		822 937,41	
Edelleen tilitettävät erät	725 265,66		738 678,20	
Siirtovelat	14 427 219,25		7 309 944,31	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>118 693 965,11</u>	<u>214 380 536,78</u>	<u>140 008 630,60</u>	<u>253 253 508,19</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		214 380 536,78		253 253 508,19
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u><u>806 124 190,35</u></u>		<u><u>532 698 962,97</u></u>

14 Liitteet

Liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

- Tulomomentti 12.33.90. Sosiaali- ja terveysministeriön osuus rahapelitoiminnan tuotosta on poistettu talousarvioista.
- Tulomomentti 12.33.99. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön hallinnonalan muut tulot perusteluja täydennettiin siten, että tulokertymässä otetaan huomioon ne hallinnonalan tulot ja takasinperinnät sekä tileistä poistot, joita varten ei ole erillistä tulomomenttia tai joita ei voida ottaa huomioon menomomenteilla.
- Momentin 33.01.01. Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenot perusteluja täydennettiin siten, että määrärahaa sai käyttää enintään 500 000 euroa lapsistategian toimeenpanon koordinoinnista, arvoinnista, seurannasta ja johtamisesta aiheutuvien kustannusten rahoittamiseen.
- Momentin 33.01.25. Valtakunnallinen tiedonhallinta perusteluja täydennettiin siten, että määrärahaa sai käyttää myös sosiaali- ja terveydenhuollon digitalisaatiohankkeiden sekä muun tiedonhallinnan suunnittelutehtäviin ja ohjaukseen sekä digitalisaation toteutumisen arviointiin ja seurantaan STM:ssä ja THL:ssä.
- Momentin 33.02.09. Lääkeasioiden tiekartan toimeenpano perusteluja muutettiin siten, että enintään kahdeksaa henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön, myös virkaan nimitettyjen palkkaamiseen vuodessa toimenpideohjelman ohjaus- ja asiantuntijatehtäviin.
- Momentti 33.03.25. Kansalliset osaamiskeskitymät on palautettu talousarvioon vuonna 2024.
- Momentti 33.03.31. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on palautettu talousarvioon vuonna 2024.
- Momentin 33.03.63. perusteluja on täydennetty siten, että enintään kuusi henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän, myös virkaan nimitettyjen palkkaamiseen vuodessa valmistelu-, toimeenpano- ja hallinnointitehtäviin.

- Momentin 33.10.54. perusteluista poistettiin määrärahan käyttö väliaikaisesta sähkötuesta annetun lain (1152/2022) mukaisiin menoihin.
- Momentti 33.60.01. kansallinen lapsistrategiatoiminto poistettiin talousarviosta vuonna 2024. Vastaava määräraha budjetoitiin ministeriön toimintamenomomentille 33.01.01.
- Momentti 33.60.33. Valtion korvaus sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköille sosiaali- ja terveydenhuollon erikoistumiskoulutukseen muutettiin kiinteäksi määrärahaksi.
- Momentin 33.80.50. perusteluista poistettiin määrärahan käyttö tietojärjestelmä uudistuksen kustannuksiin.

Valuuttakurssit muutettaessa ulkomaanrahan määräisiä saamisia ja velkoja Suomen rahaksi

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole tilinpäätöshetkellä ollut valuuttamääräisiä saamisia, velkoja tai muita sitoumuksia. Sosiaali- ja terveysministeriö kuuluu Valtiokonttorin keskitettyjen valuuttatilien käyttäjiin ja järjestelmään kuuluvien valuuttojen maksut maksetaan Valtiokonttorin pankkitileiltä ja näihin valuuttoihin liittyvät kurssierot kirjautuvat Valtiokonttorille.

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet eivät ole olennaisilta osin muuttuneet eivätkä vaikuta tilikauden tuotto- ja kulujäämään eivätkä taseessa ilmoitettavien erien muodostumiseen.

Aikaisempiin vuosiin kohdistuvat tuotot ja kulut, talousarviotulot ja -menot sekä virheiden oikaisut, jotka eivät ole merkitykseltään vähäisiä

Ei esitettävää tietoa

Tilinpäätöstietojen vertailtavuus edelliseen vuoteen

Ei esitettävää tietoa

Selvitys tilinpäätösvoiton jälkeisistä olennaisimmista tapahtumista

Ei esitettävää tietoa.

Liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2024 määrärahojen		Tilinpäätös 2024	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2024	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2024	Käyttö vuonna 2024 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
23.01.01. Valtioneuvoston kanslian toimintamenot (Siirtomääräraha 3 v)	Bruttomenot	–	–	285 874,45	–	570 000,00	–	–	–	285 874,45	–
	Bruttotulot	–	–	0,00	–	0,00	–	–	–	0,00	–
	Nettomenot	–	570 000	285 874,45	284 125,55	570 000,00	0,00	0,00	570 000,00	285 874,45	284 125,55
33.01.01. Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	42 924 073,55	47 527 000	33 351 258,01	–	47 521 771,94	–	–	–	44 380 733,77	–
	Bruttotulot	9 075 073,55	7 000 000	–	–	6 994 771,94	–	–	–	7 007 101,64	–
	Nettomenot	33 849 000,00	40 527 000	26 356 486,07	14 170 513,93	40 527 000,00	0,00	11 017 146,06	51 544 146,06	37 373 632,13	14 170 513,93
33.20.52. Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (Arviomääräraha)	Bruttomenot	1 196 600 000,00	–	1 270 900 000,00	–	1 270 900 000,00	–	–	–	–	–
	Bruttotulot	0,00	–	0,00	–	0,00	–	–	–	–	–
	Nettomenot	1 196 600 000,00	1 280 400 000	1 270 900 000,00	–	1 270 900 000,00	9 500 000,00	–	–	–	–
35.01.01. Ympäristöministeriön toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	–	–	0,00	–	200 000,00	–	–	–	–	–
	Bruttotulot	–	–	0,00	–	0,00	–	–	–	–	–
	Nettomenot	–	200 000	0,00	200 000,00	200 000,00	0,00	0,00	200 000,00	0,00	200 000,00

Liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 3.

Liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi

Peruutettu

		Tilijaottelu	Yhteensä
23. Valtioneuvoston kanslia		–	18 083,04
Vuosi 2022		–	18 083,04
23.01.25.1.	Terveet tilat 2028	18 083,04	–
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala		–	142 595 682,90
Vuosi 2022		–	141 947 961,71
33.01.25.03.	Covid-19 tiedonhallinta	737 342,04	–
33.02.09.	Lääkeasioiden tiekartan toimeenpano	3 464 854,48	–
33.03.31.02.	Tulevaisuuden sote-keskus (lape)	17 541 322,18	–
33.03.63.	Eräät erityishankkeet	142 501,53	–
33.60.30.01.	Valtion korvaus terveydenhuollon ja sosiaalihuollon valtakunnallisen valmiuden kustannuksiin	3 175 841,62	–
33.60.30.02.	Ukrainasta saapuvien lastensuojelun piirissä olleiden lasten ja nuorten lastensuojelusta aiheutuviin kustannuksiin	1 749 543,76	–
33.60.39.04.	Kotihoidon resurssien riittävyys ja omaishoidon kehittäminen	1 712 977,10	–
33.60.39.05.	Osatyökykyisten työkykyohjelma	1 670 981,77	–
33.60.39.07.	Ikäohjelma	546 092,61	–
33.60.39.08.	Lapsistrategia	20 157,17	–
33.60.39.12.	Tulevaisuuden sote-keskus	17 126 535,15	–
33.60.61.01.	P4C1I1: Edistetään hoitotakuun toteuttamista ja puretaan hoitovelkaa (RRF Pilari 4)	71 500 000,00	–
33.60.61.02.	P4C1I2: Edistetään hoitotakuun toteuttamista (palvelut ja ennaltaehkäisy) (RRF Pilari 4)	11 500 000,00	–

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi

Peruutettu

		Tilijaottelu	Yhteensä
33.60.61.03.	P4C1I3: Sosiaali- ja terveydenhuollon tietopohjanvahvistaminen (RRF Pilari 4)	1 900 000,00	–
33.60.61.04.	P4C1I4: Hoitotakuuta edistävät digitaaliset palvelut (RRF Pilari 4)	5 629 132,06	–
33.60.61.05.	P3C1I1.2: Työkykyohjelman ja IPS Sijoita ja valmennamallin toimenpiteiden laajentamiseen (RRF Pilari 3)	3 300 000,00	–
33.60.61.06.	P3C1I1.3: Mielenterveyden ja työkyvyn vahvistamiseen työelämässä (RRF Pilari 3)	230 680,24	–
Vuosi 2023		–	647 721,19
33.01.25.04.	Tiedontuotannon uudistaminen (Toivo-ohjelma)	0,12	–
33.60.01.	Kansallinen lapsistrategia-toiminto	401 852,96	–
33.70.22.	Tartuntatautien valvonta	1 506,34	–
33.80.41.	Valtion korvaus turkistuottajien lomituspalvelujen kustannuksiin	244 361,77	–
35. Ympäristöministeriön hallinnonala		–	442 863,11
Vuosi 2022		–	442 863,11
35.20.32.	Avustukset asunnottomuuden poistamiseksi ja asunnottomuuden tilastoinnin kehittäminen	442 863,11	–
Pääluokat yhteensä		–	143 056 629,05
Vuosi 2022	–	–	142 408 907,86
Vuosi 2023	–	–	647 721,19

Liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2024	2023
Henkilöstökulut	31 628 489,61	30 884 666,02
Palkat ja palkkiot	31 244 684,87	30 949 821,74
Tulosperusteiset erät	25 867,00	15 136,00
Lomapalkkavelan muutos	357 937,74	-80 291,72
Henkilösivukulut	5 819 166,74	5 678 773,80
Eläkekulut	5 359 447,95	5 174 315,40
Muut henkilösivukulut	459 718,79	504 458,40
Yhteensä	37 447 656,35	36 563 439,82
Johdon palkat ja palkkiot, josta	4 179 863,88	4 069 590,71
- tulosperusteiset erät	25 867,00	15 136,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	2 300,00	2 120,00
Johto	1 820,00	1 640,00
Muu henkilöstö	480,00	480,00

Liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 6.

Liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 7.

Liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	2024	2023	Muutos 2024–2023
Korot euromääräisistä saamisista	219 527,94	379 885,93	-160 357,99
Osingot	40 000 000,00	40 000 000,00	0,00
Muut rahoitustuotot	-6 575,00	0,00	-6 575,00
Rahoitustuotot yhteensä	40 212 952,94	40 379 885,93	-166 932,99

Rahoituskulut	2024	2023	Muutos 2024–2023
Korot euromääräisistä veloista	17,62	239,42	-221,80
Rahoituskulut yhteensä	17,62	239,42	-221,80
Netto	40 212 935,32	40 379 646,51	-166 711,19

Liite 9: Talousarvionaloudesta annetut lainat

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 9.

Liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit

	31.12.2024						31.12.2023	
	Kappalemäärä	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo	Omistus- osuus %	Myyntioikeuksien alaraja %	Saadut osingot	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet	–	–	24 464 510,00	–	–	40 000 000,00	–	24 464 510,00
Alko Oy	10 000 000	–	16 818 792,65	100,00	–	40 000 000,00	–	16 818 792,65
STUK International Oy	1 000	–	1 000 000,00	100,00	–	0,00	–	1 000 000,00
FinnHEMS Oy	100	–	5,00	100,00	–	0,00	–	5,00
Rokotetutkimuskeskus Finvac Oy	102	–	6 645 712,35	51,00	–	0,00	–	6 645 712,35
Osakkeet ja osuudet yhteensä	–	–	24 464 510,00	–	–	40 000 000,00	–	24 464 510,00

Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset

	Kirjanpitoarvo 31.12.2024	Kirjanpitoarvo 31.12.2023
Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset	18 499 964,76	18 499 964,76
FinnHEMS Oy	18 499 964,76	18 499 964,76
Yhteensä	18 499 964,76	18 499 964,76

Liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 11.

Liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Voimassa olevat takaukset ja niiden käytettävissä oleva enimmäismäärä

Ei voimassa olevia takauksia

Voimassa olevat takuut ja niiden käytettävissä oleva enimmäismäärä

Sektori	Voimassa 31.12.2024	Voimassa 31.12.2023	Voimassa Muutos 2024–2023	Käytettävissä enimmäismäärä 31.12.2024
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	29 900 000,00	28 500 000,00	1 400 000,00	10 300 000 000,00
Poikkeusolojen vakuutustakuu vakuutuslaitoksille ¹⁾	0,00	0,00	0,00	10 000 000 000,00
<i>Laki poikkeusolojen vakuutustakuusta (408/2007)</i>	–	–	–	–
Covid-19 rokotteiden vakuutustakuut ²⁾	–	–	–	300 000 000,00
Suomen Keskinäinen Lääkevahinkovakuutusyhtiö VNp 14.1.2021 ³⁾	29 900 000,00	28 500 000,00	1 400 000,00	–
<i>Laki valtiontakuusta covid-19-rokotteen vakuuttamiseksi (1058/2020)</i>	–	–	–	–
Takuut yhteensä	29 900 000,00	28 500 000,00	1 400 000,00	10 300 000 000,00
Takaukset ja takuut yhteensä	29 900 000,00	28 500 000,00	1 400 000,00	10 300 000 000,00

1) Käytettävissä olevana enimmäismääränä esitetään poikkeusolojen vakuutustakuusta annetun lain (408/2007) mukainen valtion vastuun enimmäismäärä.

2) Eduskunta hyväksyi lain valtiontakuusta covid-19-rokotteen vakuuttamiseksi 11.12.2020. Laki tuli voimaan 1.1.2021. Lain tarkoituksena on varmistaa, että covid-19-taudin ehkäisemiseksi tarkoitetut rokotteet pysyvät vastaavan vakuutusturvan piirissä kuin muut lääkkeet ja rokotteet. Lain mukaan valtioneuvosto voi myöntää määrämillään ehdoilla ja vastavakuutta vaatimatta valtiontakuun (vakuutustakuun) vakuutusyhtiön antamalle henkilövakuutukselle sitä osin kuin siitä korvataan covid-19-tautiin sairastumisen ehkäisemiseksi Suomessa annettavien rokotteiden aiheuttamia henkilövahinkoja. Vakuutustakuu voidaan antaa ainoastaan, jos olosuhteisiin nähden asianmukaista jälleenvakuutusta ei ole saatavilla ja se voidaan antaa enintään kalenterivuodeksi kerrallaan. Yhdelle vakuutusyhtiölle myönnetyn vakuutustakuun perusteella valtion vastuun määrä voi olla enintään 30 milj. euroa kalenterivuotta kohti. Myönnettyjen vakuutustakuiden yhteenlaskettu vastuu saa olla samanaikaisesti enintään 300 milj. euroa.

3) Valtioneuvosto on 14.1.2021 tekemällään päätöksellä antanut 27 milj. euron suuruisen vakuutustakuun Suomen Keskinäiselle Lääkevahinkovakuutusyhtiölle covid-19-rokotteiden vakuuttamiseksi ajalle 1.1.2021–31.12.2021. Vuonna 2022 takuun määrää nostettiin 28,5 milj. euroon, ja sitä jatkettiin saman suuruisena vuoden 2023 ajaksi valtioneuvoston päätöksellä 15.12.2022. Vuodelle 2024 takuun määrää nostettiin 29,9 milj. euroon.

Voimassa olevat takaukset ja takuut valuutoittain

Valuutta	Vasta-arvo €	Jakauma %	Tilinpäätös- päivän kurssi €
Euro	29 900 000,00	100,0	1,00
Yhteensä	29 900 000,00	100,00	–

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan
Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

Ei esitettävää tietoa

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarviomenot 2024	Määrärahatarve 2025	Määrärahatarve 2026	Määrärahatarve 2027	Määrärahatarve myöhemmin	Määrärahatarve yhteensä
Yrittäjäeläkkeet YEL Yrittäjän eläkelaki (1272/2006) ¹⁻²⁾	–	–	–	–	12 931 027 407	12 931 027 407
Maatalousyrittäjien eläkkeet MYEL Maatalousyrittäjän eläkelaki (1280/2006) ^{1) ja 3)}	–	–	–	–	14 892 290 876	14 892 290 876
Merimieseläkkeet MEL Merimieseläkelaki (1290/2006) ^{1) ja 4)}	–	–	–	–	1 356 320 981	1 356 320 981
Alle 3-vuotiaan lapsen hoidon ja opiskelun ajalta karttuva eläke VEKL, Laki valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta (644/2003) ^{1) ja 5)}	–	–	–	–	7 910 443 988	7 910 443 988
Kelan toimihenkilöeläkkeet, Laki Kansaneläkelaitoksesta (731/2001) ^{1) ja 6)}	–	–	–	–	1 104 652 407	1 104 652 407
WHO jäsenmaksu	2 219 454	2 288 633	2 773 453	2 773 453	3 300 000	11 135 539
International Agency for Research on Cancer (IARC) jäsenmaksu	631 601	631 559	631 559	631 559	631 559	2 526 236
Coalition for Epidemic Preparedness Innovations (CEPI) rahoitus sopimus vuosien 2022–2026 toimintaohjelmalle	1 000 000	1 000 000	1 000 000	–	–	2 000 000
WHO/EURO NCD -toimiston siirto Moskovasta Kööpenhaminaan rahoitus sopimus vuosille 2024–2027	300 000	300 000	300 000	300 000	–	900 000
Muut sopimukset ja sitoumukset yhteensä	4 151 055	4 220 192	4 705 012	3 705 012	38 198 667 218	38 211 297 434
Muut monivuotiset vastuut yhteensä	4 151 055	4 220 192	4 705 012	3 705 012	38 198 667 218	38 211 297 434

1) Eläkevastuu tarkoittaa niiden eläkeoikeuksien pääoma-arvoa, jotka ovat karttuneet 31.12.2024 mennessä kunkin eläkejärjestelmän piirissä. Eläkeoikeuksien pääoma-arvoja laskettaessa diskonttokorkona on käytetty 2,7 %, jonka katsotaan olevan eläkeoikeuksiin tehtävät tulevat indeksikorotukset ylittävä reaalikorko. Eläkevastuu esitetään tilinpäätösvuotta seuraavan vuoden indeksitasossa.

Eläkevastuut lasketaan erikseen eri eläkelakien mukaisille eläkkeille. Eläkevastuissa huomioidaan vain vuoden 2024 loppuun mennessä karttuneet eläkeoikeudet. Palkattomien aikojen perusteella karttuneet eläkkeet on jaettu eläkelakien työtulojen perusteella ja eläkkeet sisältyvät kunkin erillisen eläkelain mukaiseen eläkevastuuseen.

2) Valtion rahoitusvastuu eroaa eläkevastuusta. Yrittäjien eläkkeistä valtio rahoittaa puuttuvan osan, jos eläkelaitosten keräämät vakuutusmaksut eivät riitä eläkkeiden, etuuksien ja hoitokulujen kustannuksiin. Valtion rahoitusvastuu YEL:n perusteella karttuneista eläkkeistä saadaan yhdistämällä laskelma YEL:n karttuneista eläkeoikeuksista ja YEL:n rahoituslaskelma. Rahoituslaskelma kertoo valtionosuuden tarpeesta tulevina vuosina ja tämä valtionosuus jaetaan jo karttuneiden eläkkeiden ja tulevaisuudessa karttuvien eläkkeiden kesken. Näin saatu vanhojen karttumien osuus koko valtionosuudesta diskontataan halutulle hetkelle valtion rahoitusvastuun laskemiseksi.

- 3) Valtion rahoitusvastuu eroaa eläkevastuusta. Maatalousyrittäjien eläkkeistä valtio rahoittaa puuttuvan osan, jos eläkelaitosten keräämät vakuutusmaksut eivät riitä eläkkeiden, etuuksien ja hoitokulujen kustannuksiin. MYEL:n piirissä olevista apurahansaajista ei lähivuosisikymmeninä aiheudu valtion rahoitusvastuuta. Tästä syystä apurahansaajien eläkevastuuta ei huomioida valtion rahoitusvastuun laskennassa. Valtion rahoitusvastuu MYEL:n perusteella karttuneista eläkkeistä saadaan yhdistämällä laskelma MYEL:n karttuneista eläkeoikeuksista ja MYEL:n rahoituslaskelma. Rahoituslaskelma kertoo valtionosuuden tarpeesta tulevana vuosina ja tämä valtionosuus jaetaan jo karttuneiden eläkkeiden ja tulevaisuudessa karttuvien eläkkeiden kesken. Näin saatu vanhojen karttumien osuus koko valtionosuudesta diskontataan halutulle hetkelle valtion rahoitusvastuun laskemiseksi.
- 4) Valtion rahoitusvastuu eroaa eläkevastuusta. Merimiesten eläkelain mukaisesta eläkemenosta valtio rahoittaa 29 %.
- 5) Valtion rahoitusvastuu kattaa kokonaisuudessaan VEKL:n perusteella karttuneet etuudet.
- 6) Valtion rahoitusvastuu eroaa eläkevastuusta. Valtio rahoittaa Kelan toimintamenoista vajaa 80 %. Toimintamenoilla rahoitetaan Kelan toimihenkilöiden eläkevastuuta kannatusmaksuna siltä osin, jos työntekijöiden eläkemaksut, omaisuuden tuotot ja muut tulot eivät riitä kattamaan eläkemenoa ja muuta katettavaa eläkevastuuta. Valtion rahoitusvastuuseen lasketaan siis vajaa 80 % vuosittain Kelan eläkevastuurahastoon maksettavasta kannatusmaksuista.

Liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 13.

Liite 14: Taseeseen sisältymättömät rahastoidut varat

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 14.

Liite 15: Velan muutokset

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 15.

Liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 16.

Liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 17.

Liite 18: Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma sekä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 18.

15 Allekirjoitus

Tilinpäätöslaskelmat ja toimintakertomus on hyväksytty Helsingissä 28.helmikuuta 2025.

Kaisa Juuso
Sosiaali- ja terveysministeri

Sanni Grahn-Laasonen
Sosiaaliturvaministeri

Arto Satonen
Työministeri

Veli-Mikko Niemi
Kansliapäällikkö

Tilintarkastajan merkintä

Kirjanpitoyksikön tilintarkastuksesta vastaa Valtiontalouden tarkastusvirasto, joka antaa tarkastuksesta tilintarkastuskertomuksen.

ISSN pdf: 2242-0037
ISBN pdf: 978-952-00-4209-7

Sosiaali- ja
terveysministeriö

stm.fi/julkaisut
julkaisut.valtioneuvosto.fi